

GAZETA

ISSN 1642-6797

UNIwersYTECKA

PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO

Rzeszów

listopad-grudzień 2012 Nr 5/2012 (75)

*Z okazji nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia
i Nowego Roku życzę wielu radosnych i ciepłych chwil,
odpoczynku przy rodzinnym stole
oraz mnóstwa pomyślności
w życiu prywatnym i zawodowym.*

*prof. dr hab. Aleksander Bobko
Rektor*

Z OBRAD SENATU

25 października 2012 r., w sali konferencyjnej Biblioteki UR odbyło się 2/118/2012 posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Zgodnie z zaplanowanym porządkiem obrad zrealizowano kolejne punkty:

- Sprawa kontynuowania starań w kwestii uruchomienia kierunku lekarskiego na Wydziale Medycznym UR. Po przedstawieniu stanowiska Rady Wydziału Medycznego przez dziekana, dra hab. n. med. prof. UR Artura Mazurę, Senat wyraził aprobatę dla realizacji i kontynuowania działań Rektora UR oraz Wydziału, dotyczących utworzenia kierunku lekarskiego.
- Zaopiniowanie wniosku w sprawie zmiany nazwy Międzywydziałowego Instytutu Filozofii. W głosowaniu jednogłośnie Senat przyjął nową nazwę: Pozawydziałowy Instytut Filozofii.
- Sprawy osobowe pozytywnie zaopiniowane przez Senat:
 - wniosek Rady Wydziału Biologiczno-Rolniczego w sprawie zatrudnienia dra hab. prof. UR Krzysztofa Oklejewicza na stanowisku profesora nadzwyczajnego,
 - wniosek Rady Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego w sprawie zatrudnienia dra hab. prof. UR Marka Palucha na stanowisku profesora nadzwyczajnego.
- Wybór osobowych składów komisji senackich Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Zgodnie z porządkiem trzeciego w tej kadencji, listopadowego posiedzenia Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego (29 listopada) obradowano nad następującymi kwestiami:

Przyjęto *Regulamin nadawania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Projekt znowelizowanych zapisów tej uchwały przedstawił prorektor ds. nauki prof. dr hab. Sylwester Czopek.

W punkcie dotyczącym spraw osobowych rekomendowano wnioski o zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dra hab. Antoniego Nikła (Wydział Sztuki) oraz dra hab. n. med. prof. UR Romualda Krajewskiego (Wydział Medyczny), a także zatrudnienie mgra inż. Jarosława Szlęzaka na stanowisku kanclerza Uczelni. Większością głosów wnioski te uzyskały akceptację Senatu; przyjęte zostały w tych kwestiach stosowne uchwały.

Odbyło się także głosowanie w sprawie zmian w składach komisji senackich – Komisji ds. Rozwoju Uczelni i Komisji ds. Budżetu i Finansów oraz uzupełnienia składu Komisji Statutowej.

W dalszej kolejności senatorowie debatowali nad zapisami uchwały 406/05/2012 z 31 maja 2012 r. w sprawie zasad ustalania w roku akademickim 2012/2013 zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, w tym rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, wymiaru zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, zasad obliczania godzin dydaktycznych oraz w sprawie zasad i trybu powierzania zajęć dydaktycznych w wymiarze przekraczającym liczbę godzin ponadwymiarowych określonych w ustawie. Przyjęto w tej uchwale poprawkę, związaną z realizacją pensum dydaktycznego poza uczelnią, w szkołach ponadgimnazjal-

nych. Zasygnalizowana została także potrzeba wprowadzenia kolejnych uregulowań w uchwale na przyszły rok akademicki.

- Drogą tajnych głosowań ukonstytuowały się składy następujących komisji:
- Komisja ds. Dydaktyki i Wychowania,
 - Komisja ds. Rozwoju Uczelni,
 - Komisja ds. Budżetu i Finansów,
 - Komisja Statutowa,
 - Komisja ds. Nauki,
 - Komisja Dyscyplinarna ds. Studentów,
 - Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna ds. Studentów,
 - Komisja Dyscyplinarna ds. Doktorantów,
 - Odwoławcza Komisja Dyscyplinarna ds. Doktorantów.
 - Głosowanie w sprawie zmian w składzie Komisji Dyscyplinarnej ds. Nauczycieli Akademickich. Przyjęte zostały zmiany w gronie nauczycieli akademickich; dokonano także wyboru trzech przedstawicieli studentów.
 - Uzupełnienie składu Komisji Wyborczej UR.
 - Sprawozdanie prorektora ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR Wojciecha Walata z rekrutacji na rok akademicki 2012/2013.

nich. Zasygnalizowana została także potrzeba wprowadzenia kolejnych uregulowań w uchwale na przyszły rok akademicki.

Następnie, na wniosek Rady Wydziału Filologicznego, głosowano (jednogłośnie) w sprawie nadania imienia Profesora Mariana Bobrana sali dydaktycznej nr 306 w budynku tegoż wydziału. Przyjęta została w tej sprawie uchwała.

W punkcie „sprawy różne” kolejno:

- zatwierdzono umowy o współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego z zagranicznymi uczelniami,
- przyjęto informację prorektora ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR Wojciecha Walata na temat wyników raportów, opracowanych na podstawie zbiorczej analizy ankiet oceny pracy dziekanatów oraz oceny pracy sekretariatów,
- zaopiniowano (na wniosek kanclerza UR) wnioski w sprawie:
 - sprzedaży mieszkania przy ul. Bulwarowej w Rzeszowie,
 - ustanowienia służebności gruntowej „przesyłu” dla MPEC w Rzeszowie,
 - ustanowienia służebności gruntowej „drogi koniecznej” (Rzeszów-Zalesie).

Na koniec prowadzący obrady JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko zaprosił zebranych na uroczystość nadania tytułu Honorowego Profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego (6 grudnia 2012 r. w Instytucie Muzyki) Domenico Laforgii, rektorowi Uniwersytetu Del Salento w Lecce (Włochy).

Małgorzata Dworak

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiacji tekstów i zmiany tytułów. Wszelkie prawa zastrzeżone.

ISSN 1642-6797

Druk: GRAFMAR, tel. 017 22 71 826

Uniwersytet Rzeszowski: 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigonia 8, tel. 17 872 14 14, gazetaur@univ.rzeszow.pl

Redakcja: inż. Ludwik Borowiec

Foto: Elżbieta Wójcikiewicz, autorzy tekstów i archiwum.

Korekta: mgr Anna Szydło

nakład: 1200 szt.

S. 1 okładki: foto Joanna Kłosowicz – zdjęcie otrzymało I nagrodę dziekana Wydziału Biologiczno-Rolniczego w konkursie „Jesień już?” (grudzień 2011 r.)

S. 2 okładki: projekt Damian Jemiolo (Grafmar Kolbuszowa)

KRONIKA REKTORSKA

KRONIKA REKTORA PROF. DRA HAB. ALEKSANDRA BOBKO

9-10 października

Prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich zorganizowanej na Uniwersytecie Zielonogórskim.

22 października

Na Uniwersytecie Rzeszowskim 22 października rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w otwarciu debaty **Porozumienie między Kościołem katolickim w Polsce a rosyjską Cerkwią prawosławną**, podczas której tematem wiodącym było *Przesłanie z 17 sierpnia – wydarzenie historyczne czy ślepy zaułek*. Debata została zorganizowana przez Wydział Socjologiczno-Historyczny oraz Biuro Rektora. Celem spotkania był wspólny namysł nad specyfiką relacji pomiędzy Polakami i Rosjanami w kontekście przesłania skierowanego przez Przewodniczącą Konferencji Episkopatu Polski Arcybiskupa Józefa Michalika i Zwierzchnika Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego Patriarchy Cyryla do obu narodów. Uczestnikami byli m.in. doradca prezydenta Federacji Rosyjskiej Modest Kolerow, deputowany do Dumy Roman Chudiakow, prof. dr hab. Anna Rażny, dyrektor Instytutu Rosji i Europy Wschodniej UJ i dr Paweł Kowal, poseł do Parlamentu Europejskiego.

25 października

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego został zaproszony na spotkanie z premierem Donaldem Tuskiem, który odbywał roboczą wizytę na Podkarpaciu. Podczas spotkania Premier zwrócił szczególną uwagę na pozytywne zmiany zachodzące w naszym regionie. Poruszona została także problematyka dostosowania kształcenia do potrzeb, m.in. przemysłu lotniczego. Podkreślano, iż w najbliższych latach wzrośnie zapotrzebowanie na inżynierów i pracowników produkcyjnych. W spotkaniu uczestniczyli także: minister skarbu państwa Mikołaj Budzanowski, minister nauki i szkolnictwa wyższego Barbara Kudrycka, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego Iwona Wendel, prezes Zarządu dyrektor generalny WSK „PZL-Rzeszów” S.A. Marek Darecki oraz szefowie firm działających w „Dolinie Lotniczej”.

29 października

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego wziął udział w sesji Sejmiku Województwa Podkarpackiego, podczas której przedstawił plan prac, które mają doprowadzić do uruchomienia kierunku lekarskiego na Wydziale Medycznym UR.

2-4 listopada

Prof. dr hab. Aleksander Bobko uczestniczył w konferencji „Philosophy in the Abrahamic Traditions” zorganizowanej na Loyola Marymount University w Los Angeles przez American Catholic Association, podczas której wygłosił wykład: „Saint Augustin and Kant – two founders of modern thinking”.

19 listopada

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w wydarzeniu kulturalnym „Wieczory Jadwiżańskie”, które mają na celu pogłębianie i propagowanie idei związanych ze świętą patronką. Inicjatywa ta jest wyrazem wspólnoty parafii, środowiska akademickiego i instytucji skupionych wokół św. Jadwigi Królowej. Wystąpienie, które tradycyjnie odbywa się po mszy św. w każdy trze-

ci poniedziałek miesiąca rektor poświęcił tematowi: *W poszukiwaniu prawdy i wiedzy: sentymentalna podróż od przedszkolaka do rektora*.

6 grudnia

W sali koncertowej Instytutu Muzyki UR odbyła się uroczystość nadania profesorowi Domenico Laforghii, rektorowi Uniwersytetu del Salento w Lecce (Włochy), tytułu Profesora Honorowego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Ceremonii wręczenia przewodniczył rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko.

KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI PROF. DRA HAB. SYLWESTRA CZOPKA

11 października

Prorektor prof. dr hab. Sylwester Czopek zorganizował spotkanie z dziekanami i prodziekanami ds. nauki, poświęcone badaniom i działalności naukowej na poszczególnych wydziałach. Tego samego dnia prorektor ds. nauki wziął udział w spotkaniu z panią Olgą Tokarczuk – symposium zorganizowano z okazji jubileuszu 20-lecia jej twórczości i 50. urodzin pisarki. Profesor Czopek reprezentował władze naszej uczelni, biorąc udział w uroczystościach rozpoczęcia roku akademickiego w katedrze rzeszowskiej i poświęceniu oraz otwarciu Instytutu Teologiczno-Pastoralnego.

12 października

Pan prorektor ds. nauki zwołał pierwsze posiedzenie Komisji Dyscyplinarnej, w czasie którego komisja ukonstytuowała się; omówiono także wstępne zagadnienia dotyczące pracy komisji.

18 października

Profesor Czopek dokonał uroczystego otwarcia III Ogólnopolskiego Symposium – Sztuka sakralna XIX i XX wieku – „Twórczość kobiet – artystek”.

25 października

Prorektor ds. nauki zorganizował i poprowadził uroczystą inaugurację roku akademickiego dla studentów pierwszego roku studiów doktoranckich w Uniwersytecie Rzeszowskim.

5 listopada

Profesor Sylwester Czopek spotkał się z burmistrzem Kolbuszowej panem Janem Zubą i posłem Zbigniewem Chmielowcem. W trakcie spotkania poruszano kwestie rozwoju kierunku biotechnologii i związanych z tym inwestycji.

6 listopada

Prorektor ds. nauki wziął udział w otwarciu konferencji realizowanej w ramach projektu „Cluster COOP – wspieranie efektywnej współpracy transnarodowej pomiędzy klastrami w krajach Europy Środkowej”. W tym wydarzeniu zorganizowanym przez Urząd Miasta Rzeszowa wzięli udział przedstawiciele klastrów z Czech, Niemiec, Węgier, Słowacji, Włoch i Polski.

KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU DRA HAB. INŻ. PROF. UR CZESŁAWA PUCHALSKIEGO

2 października

Dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski, prorektor ds. rozwoju wraz z prodziekanem ds. nauki Wydziału Biologiczno-Rolniczego, prof. dr hab. Grzegorzem Bartoszem, reprezentował Uczelnię w inauguracji roku doktoranckiego 2012/2013 w Międzynarodowym Studium Doktoranckim Nauk Przyrodniczych Polskiej Akademii Nauk (MSDNP PAN) w Krakowie. W 2010 roku Uniwersytet Rzeszowski przystąpił do MSDNP PAN w Krakowie, które tworzy pięć jednostek; oprócz Wydziału Biologiczno-Rolniczego UR, cztery placówki Oddziału Krakowskiego Polskiej Akademii Nauk: Instytut Bo-

taniki, Instytut Fizjologii Roślin, Instytut Ochrony Przyrody, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt.

10 października

Prorektor ds. rozwoju spotkał się z Konsul Generalną USA w Krakowie, panią Ellen Germain. Rozmawiano na temat rozwoju Podkarpacia, innowacji i transferu technologii oraz nowych centrów badawczych. Wśród zaproszonych gości byli przedstawiciele Politechniki Rzeszowskiej oraz kilku firm działających w Dolinie Lotniczej.

11-14 października

Pod patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa *Społeczeństwo informacyjne. Stan i kierunki rozwoju w świetle uwarunkowań regionalnych*, którą otworzył prorektor ds. rozwoju dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski. Współorganizatorami konferencji byli: Zakład Metod Ilościowych Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Tarnopolski Instytut Społecznych i Informacyjnych Technologii oraz Instytut Biznesu i Nowoczesnych Technologii Politechniki Lwowskiej. Celem konferencji była wymiana doświadczeń i prezentacja badań dotyczących stanu oraz kierunków rozwoju społeczeństwa informacyjnego, jak również wpływu inwestycji w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na rozwój regionalny.

25 października

Władze Uczelni podpisały umowę z Zarządem Województwa Podkarpackiego na dofinansowanie projektu pn. *Przyrodniczo-Medyczne Centrum Badań Innowacyjnych* współfinansowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego, Osi Priorytetowej I, Konkurencyjna i Innowacyjna Gospodarka. Celem projektu jest stworzenie infrastruktury B+R oraz prowadzenie badań w zakresie wpływu biodegradacji środowiska na stan zdrowia, opracowanie nowych metod rehabilitacji, analiza czynników genetycznych, chorób układu krążenia, oddechowego i nerwowego, analiza procesu starzenia się, profilaktyka i leczenie. W nowym obiekcie o powierzchni użytkowej ok. 12 tys. m² będzie utworzonych 17 laboratoriów specjalistycznych wyposażonych w aparaturę badawczą o wartości 27 mln zł. Inwestycja stanowi pierwszy krok do otwarcia kierunku lekarskiego na Uniwersytecie Rzeszowskim.

26 października

Prorektor ds. rozwoju dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski wraz z architektem Edwardem Lachem ze studia EL we Wrocławiu oraz inżynierem projektu Janem Majcherem ze Skanska SA oprowadzali zaproszonych gości po nowo wybudowanych obiektach przy ul. prof. Pigonia mieszczących *Kompleks Naukowo-Dydaktyczny Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii, Uniwersyteckie Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej*, oraz *Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Komputerowego*. Centra o łącznej powierzchni użytkowej 21,5 tys. m² obejmują 24 laboratoria specjalistyczne wyposażone w aparaturę badawczą o wartości ponad 80 mln zł. Inwestycja (3 projekty) współfinansowana jest z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA DRA HAB. PROF. UR WOJCIECHA WALATA

8 października

W rzeszowskiej Hali Podpromie odbyły się VI Europejskie Targi Pracy WorkExpo, Targi Pracy i Innowacji oraz Targi Szkoleń, których współorganizatorem było także Biuro Karier UR. Uroczystego otwarcia dokonali: dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy, prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat, wiceprezes Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz dyrektor Międzynarodowych Targów Rzeszowskich.

11 października

Pod patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego, na Wydziale Ekonomii UR, rozpoczęła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa: *Społeczeństwo informacyjne. Stan i kierunki rozwoju w świetle uwarunkowań regionalnych*. W uroczystym otwarciu, wraz z prorektorem ds. rozwoju, wystąpił dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

Pod przewodnictwem dra hab. prof. UR Wojciecha Walata odbyło się drugie posiedzenie Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia.

Prorektor ds. studenckich i kształcenia UR uczestniczył w rozpoczęciu Roku Wiary - mszy św. i poświęceniu Instytutu Teologiczno-Pastoralnego im. Józefa Sebastiana Pelczara w Rzeszowie. Uroczystościom przewodził JE ks. Biskup Kazimierz Górny.

15 października

Prorektor ds. studenckich i kształcenia UR wziął udział w Sportowej Inauguracji Roku Akademickiego 2012/2013, która odbyła się w hali sportowej ROSiR. Organizatorem przedsięwzięcia był Akademicki Związek Sportowy w Rzeszowie.

16 października

Wykładem: *Społeczeństwo XXI wieku – społeczeństwo ludzi bezdomnych* dr hab. prof. UR Wojciech Walat zainaugurował rok akademicki na Uniwersytecie Trzeciego Wieku.

18 października

Prorektor ds. studenckich i kształcenia uczestniczył w otwarciu zorganizowanej przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie oraz Instytut Socjologii i Wydział Ekonomii UR konferencji naukowej: *Przemiany na rynku pracy w wymiarze lokalnym, regionalnym i globalnym*.

20 października

W Wyższej Szkole Prawa i Administracji Rzeszów-Przemysł odbyła się inauguracja roku akademickiego 2012/2013. Uniwersytet Rzeszowski reprezentował dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

24 października

Z udziałem władz Uczelni odbyły się, zorganizowane przez Samorząd Studentów UR, Beania 2012 r.

24 października

Podczas posiedzenia Senatu prorektor ds. studenckich i kształcenia przedstawił sprawozdanie z rekrutacji w roku akademickim 2012/2013.

6 listopada

Prorektor ds. studenckich i kształcenia reprezentował władze UR w Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej *Lekarz - pedagog - obywatel. Janusz Korczak: wczoraj i dziś*, która odbyła się w Tarnowie.

7 listopada

Na posiedzeniu Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia, której przewodniczył prorektor ds. studenckich i kształcenia dyskutowano m.in. nad zmianami zapisów uchwały w sprawie pensum dydaktycznego oraz *Regulaminu studiów podyplomowych*.

8 - 11 listopada

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat przebywał w Kijowie, uczestnicząc w międzynarodowej konferencji naukowej: *Teoria i metodologia edukacji zawodowej*. W trakcie wizyty ustalono także zasady współpracy naukowej oraz zakres wymiany studentów między Uniwersytetem Rzeszowskim a Państwowym Uniwersytetem Zasobów Naturalnych i Wykorzystania Przyrody w Kijowie.

12 listopada

Odbyło się pierwsze posiedzenie senackiej Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania, nad którą nadzór sprawuje prorektor ds. studenckich i kształcenia.

Opracował Grzegorz Kolasiński, rzecznik prasowy Uniwersytetu Rzeszowskiego

Zdzisław Budzyński

PRZESŁANIE Z 17 SIERPNIA – WYDARZENIE HISTORYCZNE CZY ŚLEPY ZAULĘK?

22 października 2012 r. w auli UR odbyła się debata panelowa, której przedmiot wyznaczyło porozumienie zawarte 17 sierpnia tego roku w Warszawie pomiędzy rosyjską Cerkwią prawosławną i Kościołem katolickim w Polsce. Pierwsza tego rodzaju dysputa akademicka w naszym kraju stanowiła próbę podsumowania obecnego stanu stosunków polsko-rosyjskich, których ważnym komponentem były od wieków i są po dziś dzień wzajemne relacje religijne. Ich szczególna waga bierze się stąd, że wprawdzie oba Kościoły wywodzą się z tego samego, chrześcijańskiego źródła, ale od czasu tzw. Wielkiej Schizmy (Schizmy Wschodniej; 1054) działają osobno. Katolicyzm w Polsce od 966 r. funkcjonuje niezmiennie w ramach Kościoła powszechnego, którego ośrodkiem pozostaje Stolica Piotrowa w Rzymie (stąd nazwa Kościół rzymskokatolicki), natomiast rosyjska Cerkiew prawosławna była związana najpierw ze wschodnim odłamek chrześcijaństwa, którego centrum stanowiło średniowieczne Bizancjum, z ośrodkiem w Konstantynopolu (obecnie Sztambuł), a po jego upadku (1453) sama przejęła jego uprawnienia i zasługi.

Dominującą rolę Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego w chrześcijaństwie wschodnim ostatecznie utrwaliło wyniesienie Moskwy do rangi patriarchatu (1589). Różnice doktrynalne między zachodnim i wschodnim odłamek chrześcijaństwa, w sumie nie tak znów zasadnicze, starano się w przeszłości parokrotnie zażegnać; bliższą współpracę między Kościołami uniemożliwiały jednak rosnące z czasem podziały cywilizacyjne i polityczne, stojące u podstaw nowożytnej Europy, także odmienność ich statusu w państwach i inna rola w społeczeństwie zachodniej i wschodniej części naszego kontynentu. Tym większe znaczenie należy przypisać porozumieniu, jakie 17 sierpnia br. zawarli w Warszawie

hierarchowie obu Kościołów, przewodniczący Konferencji Episkopatu Polski, abp Józef Michalik oraz zwierzchnik rosyjskiej Cerkwi prawosławnej, patriarcha Moskwy Cyryl I. Podpisanie na Zamku Królewskim porozumienia i apelu o pojednanie poprzedziły długie negocjacje, prowadzone zarówno przez dyplomatów, jak i zespoły kościelne, wyznaczone przez oba państwa i Kościoły. Ze strony polskiej kierowali nimi: prof. D. Rotfeld, b. minister spraw zagranicznych, współprzewodniczący Polsko-Rosyjskiej Grupy ds. Trudnych oraz abp Henryk Muszyński. Zapowiedź podpisania porozumienia wywołała zaskoczenie, a nawet konsternację nie tylko środowisk politycznych, ale też sporej części społeczeństwa polskiego, jednak wizyta w Polsce patriarchy Cyryla i ceremonia podpisania deklaracji odbyły się w poprawnej atmosferze. Reakcje polskich środków masowego przekazu z tamtego okresu oddają mimo wszystko towarzyszący porozumieniu stan dużej dezorientacji społecznej, z kolei w przypadku rosyjskich mediów mamy do czynienia z brakiem większego zainteresowania.

Dopiero po wakacjach problem chrześcijańskiego porozumienia prawosławno-katolickiego stał się przedmiotem dyskusji w rosyjskim parlamencie. Izba wyższa rosyjskiej Dumy zwołała w tym celu specjalny okrągły stół, podczas którego zgodnie oceniono porozumienie i przesłanie jako „epokowe wydarzenie”. Wzięli w nim udział przedstawiciele obu izb Zgromadzenia Federalnego Rosji, duchowni rosyjskiej Cerkwi prawosławnej i Kościoła katolickiego w Rosji, dyplomaci, aktywiści organizacji pozarządowych i reprezentanci polskiej diaspory w Federacji Rosyjskiej. W październiku temat zainteresował niektóre środowiska akademickie; pierwsza tego rodzaju debata odbyła się w Sankt Petersburgu, parę dni przed rzeszowską.

Program dyskusji, zorganizowanej przez Uniwersytet Rzeszowski, zakładał prezentację stanowisk strony polskiej i rosyjskiej, a następnie otwartą debatę z udziałem zgromadzonej w auli publiczności. Mimo rozmaitych przeszkód, organizatorom udało się zapewnić obecność w auli znanych ekspertów od spraw Rosji i prawosławia, także przedstawicieli władz rosyjskich. Stanowisko polskiej nauki wobec cywilizacyjnych uwarunkowań stosunków Polska-Rosja przedstawiła prof. **A. Raźny**, dyrektor Instytutu Rosji i Europy Wschodniej UJ, a ocenę odbioru warszawskiego przesłania w krajach Europy Wschodniej dr **P. Kowal**, europoseł, zarazem wykładowca UR. Ze strony rosyjskiej pojednanie chrześcijańskie z pozycji obecnej polityki rosyjskiej i tamtejszych elit ocenili dr **M.A. Kolerow**, doradca państwowy I st. Federacji Rosyjskiej oraz **R. I. Chudiakow**, poseł do Dumy Państwowej, czyli izby niższej rosyjskiego Zgromadzenia Federalnego. W drugiej części debaty, toczony przy obecności wielu polityków i wykładowców oraz w zapełnionej po brzegi auli uniwersyteckiej, żywą dyskusję wywołały zwłaszcza kontrowersyjne wypowiedzi M. A. Kolerowa. Znany z ciętego języka i niezbyt dyplomatycznego temperamentu doradca prezydenta W. Putina wychodził w swoich ocenach stosunków polsko-rosyjskich daleko poza ramy zakreślone głównym tematem debaty. Wypowiadał się m.in. w sprawie Katynia i katastrofy smoleńskiej, stosunków gospodarczych (Gazprom, NordStream), odległej i bliższej historii wzajemnych relacji politycznych (Jarosław i Przemysł w dziejach Rusi i Polski; wschodnia polityka J. Piłsudskiego i R. Dmowskiego); sporo też miejsca poświę-

cił na krytyczną ocenę polityki obecnych władz ukraińskich wobec Rosji i Rosjan, także wobec Polaków. Obaj przedstawiciele rosyjskiej administracji rządowej i parlamentu twierdzili, że nieporozumieniem jest łączenie ze sobą relacji społecznych i politycznych oraz ekonomicznych. Wystąpienia z sali akcentowały z kolei kwestie pomniejszania roli Kościoła katolickiego w Rosji, pominiętego zupełnie w ustaleniach i podpisanym porozumieniu, dopytywano się też o rzeczywisty odbiór tego wydarzenia przez społeczeństwo rosyjskie. Zauważono także wielką asymetrię w promocji treści sierpniowego przesłania w Polsce i Rosji, u nas odczytanego we wszystkich kościołach, natomiast na Wschodzie tylko w jednej, patriarchalnej cerkwi moskiewskiej. Podawano też budujące przykłady rozwijania w przeszłości kontaktów między katolikami i prawosławnymi w polskich, lokalnych parafiach, położonych przy wschodniej granicy RP (ks. S. Bartmiński, b. proboszcz w Krasieczynie). W trakcie debaty podkreślano też wielką rolę abpa J. Michalika w wynegocjowaniu i zawarciu porozumienia. Wiadomo z osobistych enuncjacji Metropolity Przemyskiego (wywiad dla KAI, ogłoszony w przededniu wizyty patriarchy Cyryla w Polsce, przemówienie na Zamku Królewskim), jaką atencją darzy on kulturę i duchowość rosyjską oraz jaką uwagę przywiązuje do usunięcia przeszkód, stojących obecnie na drodze rozwoju życia religijnego w Polsce i Rosji. Zdaniem wielu, warszawskie *Wspólne Przesłanie do Narodów Polski i Rosji*, ma w istocie duże znaczenie jako wspólny, wewnątrzchrześcijański program obrony pozycji religii w gwałtownie laicyzującej się Europie Środkowej i Wschodniej, natomiast jego roli politycznej i społecznej w żadnym razie nie da się jeszcze porównać do słynnego listu biskupów Polski i Niemiec z 1965 r.

Warto dodać, że organizacja sporej jak na warunki rzeszowskie debaty z udziałem kilku przedstawicieli rosyjskiej sceny politycznej była możliwa dzięki współpracy naszej uczelni z Urzędem Marszałkowskim w Rzeszowie oraz senatorem RP K. Jaworskim.

Foto: E. Wójcikiewicz

WSPÓLNE PRZESŁANIE DO NARODÓW POLSKI I ROSJI

Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski Arcybiskupa Józefa Michalika, Metropolity Przemyskiego i Zwierzchnika Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego Patriarchy Moskiewskiego i Całej Rusi Cyryla

*W Chrystusie Bóg jedną ze sobą świat,
nie poczytując ludziom ich grzechów,
nam zaś przekazując słowo jednania
(2 Kor 5,19)*

W poczuciu odpowiedzialności za teraźniejszość i przyszłość naszych Kościołów i narodów oraz kierując się pasterką troską, w imieniu Kościoła Katolickiego w Polsce i Rosyjskiego Kościoła Prawosławnego, zwracamy się ze słowem pojednania do wiernych naszych Kościołów, do naszych narodów i do wszystkich ludzi dobrej woli.

Wyznając prawdę, że Jezus Chrystus jest naszym pokojem i pojednaniem (por. Ef 2,14; Rz 5,11), i mając świadomość powołania powierzonego nam w duchu Chrystusowej Ewangelii, pragniemy wnieść swój wkład w dzieło zbliżenia naszych Kościołów i pojednania naszych narodów.

1. Dialog i pojednanie

Nasze bratnie narody łączy nie tylko wielowiekowe sąsiedztwo, ale także bogate chrześcijańskie dziedzictwo Wschodu i Zachodu. Świadomi tej długiej wspólnoty dziejów i tradycji wyrastającej z Ewangelii Chrystusa, która wywarła decydujący wpływ na tożsamość, duchowe oblicze i kulturę naszych narodów, a także całej Europy, wkraczamy na drogę szczerego dialogu w nadziei, że przyczyni się on do uleczenia ran przeszłości, pozwoli przezwyciężyć wzajemne uprzedzenia i nieporozumienia oraz umocni nas w dążeniu do pojednania.

Grzech, który jest głównym źródłem wszelkich podziałów, ludzka ułomność, indywidualny i zbiorowy egoizm, a także naciski polityczne, doprowadzały do wzajemnej obcości, jawnej wrogości, a nawet do walki między naszymi narodami. W następstwie podobnych okoliczności doszło wcześniej do rozpadu pierwotnej jedności chrześcijańskiej. Podziały i rozłam, sprzeczne z wolą Chrystusa, stały się wielkim zgorznięciem, dlatego też podejmujemy nowe wysiłki, które mają

zbliżyć nasze Kościoły i narody oraz uczynić nas bardziej wiarygodnymi świadkami Ewangelii wobec współczesnego świata.

Po II wojnie światowej i bolesnych doświadczeniach ateizmu, który narzucono naszym narodom, wchodzimy dzisiaj na drogę duchowej i materialnej odnowy. Jeśli ma być ona trwała, musi przede wszystkim dokonać się odnowa człowieka, a przez człowieka odnowa relacji między Kościołami i narodami.

Drogą ku takiej odnowie jest braterski dialog. Ma on pomóc w lepszym poznaniu się, odbudowaniu wzajemnego zaufania i w taki sposób doprowadzić do pojednania. Pojednanie zaś zakłada również gotowość do przebaczenia doznanych krzywd i niesprawiedliwości. Zobowiązuje nas do tego modlitwa: *Ojcze nasz (...) odpuść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom.*

Apelujemy do naszych wiernych, aby prosili o wybaczenie krzywd, niesprawiedliwości i wszelkiego zła wyrządzonego sobie nawzajem. Jesteśmy przekonani, że jest to pierwszy i najważniejszy krok do odbudowania wzajemnego zaufania, bez którego nie ma trwałej ludzkiej wspólnoty ani pełnego pojednania.

Przebaczenie nie oznacza oczywiście zapomnienia. Pamięć stanowi bowiem istotną część naszej tożsamości. Jesteśmy ją także winni ofiarom przeszłości, które zostały zamęczone i oddały swoje życie za wierność Bogu i ziemskiej ojczyźnie. Przebaczyć oznacza jednak wyrzec się zemsty i nienawiści, uczestniczyć w budowaniu zgody i braterstwa pomiędzy ludźmi, naszymi narodami i krajami, co stanowi podstawę pokojowej przyszłości.

2. Przeszłość w perspektywie przyszłości

Tragiczne doświadczenia XX wieku dotknęły w większym lub mniejszym stopniu wszystkie kraje i narody Europy. Zostały nimi boleśnie doświadczone nasze kraje, narody i Kościoły. Naród polski i rosyjski łączy doświadczenie II wojny światowej

wej i okres represji wywołanych przez reżimy totalitarne. Reżimy te, kierując się ideologią ateistyczną, walczyły z wszelkimi formami religijności i prowadziły szczególnie okrutną wojnę z chrześcijaństwem i naszymi Kościołami. Ofiarę poniosły miliony niewinnych ludzi, o czym przypominają niezliczone miejsca kaźni i mogiły znajdujące się na polskiej i rosyjskiej ziemi. Wydarzenia naszej wspólnej, często trudnej i tragicznej historii, rodzą niekiedy wzajemne pretensje i oskarżenia, które nie pozwalają zagoić się dawnym ranom.

Obiektywne poznanie faktów oraz ukazanie rozmiarów tragedii i dramatów przeszłości staje się dzisiaj pilną sprawą historyków i specjalistów. Z uznaniem przyjmujemy działania kompetentnych komisji i zespołów w naszych krajach. Wyrażamy przekonanie, że ich wysiłki pozwolą poznać niezakłamaną prawdę historyczną, dopomogą w wyjaśnieniu wątpliwości i przyczynią się do przezwyciężenia negatywnych stereotypów. Wyrażamy przekonanie, że trwałe pojednanie jako fundament pokojowej przyszłości, może się dokonać jedynie w oparciu o pełną prawdę o naszej wspólnej przeszłości.

Apelujemy do wszystkich, którzy pragną dobra, trwałego pokoju oraz szczęśliwej przyszłości: do polityków, działaczy społecznych, ludzi nauki, kultury i sztuki, wierzących i niewierzących, do przedstawicieli Kościołów – stale podejmujcie wysiłki na rzecz rozwijania dialogu, wspierajcie to, co umożliwia odbudowanie wzajemnego zaufania i zbliża ludzi do siebie oraz pozwala budować wolną od przemocy i wojen pokojową przyszłość naszych krajów i narodów.

3. Wspólnie wobec nowych wyzwań

W wyniku politycznych i społecznych przemian, pod koniec XX wieku nasze Kościoły uzyskały możliwość pełnienia swojej misji ewangelizacyjnej, a zatem także kształtowania naszych społeczeństw w oparciu o tradycyjne wartości chrześcijańskie. Chrześcijaństwo wniosło w minionych dziejach ogromny wkład w formowanie duchowego oblicza i kultury naszych narodów. Dążymy także dziś, w dobie indyferentyzmu religijnego oraz postępującej sekularyzacji, do podjęcia wszelkich starań, aby życie społeczne i kultura naszych narodów nie zostały pozbawione podstawowych wartości moralnych, bez których nie ma trwałej pokojowej przyszłości.

Pierwszym i najważniejszym zadaniem Kościoła po wszystkie czasy pozostaje nadal głoszenie Ewangelii Chrystusa. Wszyscy chrześcijanie, nie tylko duchowni, ale i wierni świeccy są powołani, by głosić Ewangelię Pana i Zbawiciela Jezusa Chrystusa oraz nieść Dobrą Nowinę słowem i świadectwem własnego życia, zarówno w wymiarze prywatnym, rodzinnym, jak i społecznym.

Uznajemy autonomię władzy świeckiej i kościelnej, lecz opowiadamy się także za współpracą w dziedzinie troski o rodzinę, wychowania, ładu społecznego i innych kwestii ważnych dla dobra społeczeństwa. Chcemy umacniać tolerancję, a przede wszystkim bronić fundamentalnych swobód na czele z wolnością religijną oraz bronić prawa do obecności religii w życiu publicznym.

Dzisiaj nasze narody stanęły wobec nowych wyzwań. Pod pretekstem zachowania zasady świeckości lub obrony wolności kwestionuje się podstawowe zasady moralne oparte na Dekalogu. Promuje się aborcję, eutanazję, związki osób jednej płci, które usiłuje się przedstawić jako jedną z form małżeństwa, propaguje się konsumpcjonistyczny styl życia, odrzuca się tradycyjne wartości i usuwa z przestrzeni publicznej symbole religijne.

Nierzadko spotykamy się też z przejawami wrogości wobec Chrystusa, Jego Ewangelii i Krzyża, a także z próbami wykluczenia Kościoła z życia publicznego. Fałszywie rozumiana świeckość przybiera formę fundamentalizmu i w rzeczywistości jest jedną z odmian ateizmu.

Wzywamy wszystkich do poszanowania niezbywalnej godności każdego człowieka stworzonego na obraz i podobieństwo Boga (Rdz 1,27). W imię przyszłości naszych narodów opowiadamy się za poszanowaniem i obroną życia każdej istoty ludzkiej od poczęcia do naturalnej śmierci. Uważamy, że ciężkim grzechem przeciw życiu i hańbą współczesnej cywilizacji jest nie tylko terroryzm i konflikty zbrojne, ale także aborcja i eutanazja.

Trwałą podstawę każdego społeczeństwa stanowi rodzina jako stały związek mężczyzny i kobiety. Jako instytucja ustanowiona przez Boga (por. Rdz 1,28; 2,23-24), rodzina wymaga szacunku i obrony. Jest ona bowiem kolebką życia, zdrowym środowiskiem wychowawczym, gwarantem społecznej stabilności i znakiem nadziei dla społeczeństwa. To właśnie w rodzinie dojrzewa człowiek odpowiedzialny za siebie, za innych oraz za społeczeństwo, w którym żyje.

Ze szczerą troską, nadzieją i miłością patrzymy na młodzież, którą pragniemy uchronić przed demoralizacją oraz wychowywać w duchu Ewangelii. Chcemy uczyć młodych miłości do Boga, człowieka i ziemskiej ojczyzny oraz kształtować w nich ducha chrześcijańskiej kultury, której owocem będzie szacunek, tolerancja i sprawiedliwość.

Jesteśmy przekonani, że Zmartwychwstały Chrystus jest nadzieją nie tylko dla naszych Kościołów i narodów, ale także dla Europy i całego świata. Niech On sprawi swoją łaską, aby każdy Polak w każdym Rosjaninie i każdy Rosjanin w każdym Polaku widział przyjaciela i brata.

Zarówno Polacy, jak i Rosjanie żywią głęboką cześć do Najświętszej Maryi Panny. Ufając wstawienictwu Matki Bożej, polecamy Jej opiece wielkie dzieło pojednania i zbliżenia naszych Kościołów i narodów. Przywołując słowa Pawła Apostoła: Sercami waszymi niech rządzi pokój Chrystusowy (Kol 3,15), błogosławimy wszystkim w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego.

*Józef Arcybiskup Michalik
Metropolita Przemyski*

*Cyryl
Patriarcha Moskiewski i Całej Rusi*

Z ZASŁAWIA DO BELWEDERU

3 lipca 2012 r. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał ks. dr. hab. prof. UR STANISŁAWOWI NABYWAŃCOWI, nauczycielowi akademickiemu w Instytucie Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, tytuł profesora nauk humanistycznych. Uroczyste wręczenie nominacji profesorskiej odbyło się 16 października 2012 r. Podstawą do przeprowadzenia przewodu profesorskiego, obok wieloletniego dorobku naukowego i dydaktycznego, stanowiła dwutomowa publikacja *Sprawa obiektowa nr 1: Kościół: Kościół przemyski w świetle akt rzeszowskiej bezpieki (1944-1989)*, t. 1-2, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2011, s. 951. Książka ta została zgłoszona do konkursu na najlepszą publikację historyczną,

wydaną w 2011 r. Ks. prof. Stanisław Nabywaniec był w gronie 10 finalistów, w kategorii książki naukowej.

Urodzony 29 marca 1958 r. w Zasławiu, Stanisław Nabywaniec od 1960 r. mieszkał w Krzywem, gdzie w latach 1965-1973 uczęszczał do szkoły podstawowej. Po jej ukończeniu rozpoczął naukę w Liceum Ogólnokształcącym w Dynowie. W 1977 r. złożył egzamin dojrzałości i został przyjęty do Seminarium Duchownego w Przemyślu. Studia filozoficzne i teologiczne ukończył w 1983 r., uzyskując magisterium z historii Kościoła na Wydziale Teologii KUL w Lublinie. W tym samym roku, 29 czerwca, przyjął święcenia kapłańskie z rąk biskupa przemyskiego Ignacego To-

karczuka. Od 1 sierpnia 1983 r. pracował w Ustrzykach Dolnych na stanowisku wikariusza-współpracownika. W 1986 r. skierowany został przez władze diecezjalne na studia specjalistyczne w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, w zakresie historii Kościoła. W czerwcu 1989 r. uzyskał licencjat z teologii, uprawniający do nauczania w wyższych szkołach teologicznych. Od października 1989 r. oddelegowany został do pracy w domu prowincjalnym Sióstr Służebniczek NMP (Starowiejskich) w Przemyślu-Prałkowcach, w charakterze kapelana tego domu. Doktorat z teologii, w zakresie historii Kościoła, uzyskał 13 grudnia 1990 r. na Wydziale Teologii KUL, na podstawie rozprawy *Diecezja przemyska greckokatolicka w latach 1772-1795*, przygotowanej pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Bolesława Kumora.

Od sierpnia 1991 r. związany jest z rzeszowskim środowiskiem akademickim, wówczas podjął pracę w parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Rzeszowie i objął funkcję duszpasterza akademickiego dla studentów Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie – Duszpasterstwo Akademickie „Przystań”. Obowiązki te łączył z wykładami z etyki, w byłej WSP, na Wydziale Socjologiczno-Historycznym. W 1992 r. został – z mocy prawa – inkardynowany do diecezji rzeszowskiej. W roku akademickim 1992/1993 przebywał na stypendium naukowym w Rzymie, gdzie prowadził kwerendę archiwalną do dziejów Kościoła greckokatolickiego w Polsce oraz odbył studia w Papieskim Instytucie Wschodnim w zakresie nauk Kościołów orientalnych (scienza delle Chiese Orientali). W 1993 r. został zaangażowany jako starszy asystent, a następnie adiunkt, w Instytucie Historii Kościoła na Wydziale Teologii KUL, w Katedrze Historii Kościoła w Czasach Nowożytnych. Równoległe podjął obowiązki wykładowcy historii Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie.

Po habilitacji (uzyskanej 16 czerwca 1999 r.) pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego w WSP w Rzeszowie (obecnie Uniwersytet Rzeszowski). Kierował Zakładem Historii Kościoła. Od 1 września 2007 r. jest kierownikiem Zakładu Historii Nowożytnej. W latach 2002-2005 pełnił funkcję zastępcy dyrektora, w latach 2005-2008 dyrektora Instytutu Historii UR i ponownie (w latach 2008-2012) zastępcy dyrektora Instytutu Historii. Uczestniczył w 73 krajowych oraz 25 międzynarodowych i zagranicznych sympozjach oraz konferencjach. Jest organizatorem, lub współorganizatorem 7 konferencji naukowych i 2 cykli wykładów. Przygotował i wygłosił 43 cykle konferencji autorskich, głównie rekolekcji parafialnych. Dla Katolickiego Radia Via w Rzeszowie przygotował cykl wykładów na temat historii soborów powszechnych. Przygotowując naukowe referaty i nowe publikacje, przeprowadzał kwerendy naukowe w bibliotekach i archiwach krajowych oraz zagranicznych

(m.in. Lwów, Rzym, Sankt Petersburg, Wiedeń, Chicago, Orchard Lake). Przebywał na stypendiach naukowych w Monachium, Rzymie i Wiedniu, Paryżu i Londynie oraz w Stevens Point i Perugii. Współpracuje z wiedeńskimi instytutami naukowymi: Stiftung „Janineum” i Stiftung „Pro Oriente” – realizacja projektu *Forschungsvorhaben zur Union im Galizien der Rzeczpospolita Polska*, oraz z Ostkirchliches Institut w Würzburgu i Verlag Traugott Bautz w Nordhausen (Niemcy). Realizował, we współpracy z Uniwersytetem w Wiedniu, dwa projekty badawcze dotyczące dziejów Galicji: *Bischofslexikon* oraz *Frintaneum*.

Jest autorem 500 publikacji w języku polskim i językach obcych, w tym 12 książkowych oraz redaktorem naczelnym rocznika „Resovia Sacra” (ukazuje się od 1994 r.), jednego numeru „Zeszytów Naukowych UR. Historia” (2005) oraz pierwszego numeru czasopisma „Limes”. Wypromował 15 doktorów, 153 magistrów i 32 absolwentów licencjatu. Zrecenzował 3 prace habilitacyjne, 19 prac doktorskich i kilkadziesiąt prac magisterskich. Prowadzi seminaria licencjackie, magisterskie oraz doktoranckie, oscylujące wokół zagadnień kościelnych oraz historii Europy Wschodniej i epoki nowożytnej. Główne Jego zainteresowania naukowe koncentrują się wokół dziejów Kościołów wschodnich.

W Uniwersytecie Rzeszowskim był promotorem podczas nadania pierwszego doktoratu *honoris causa* Uniwersytetu Rzeszowskiego Ojcu Świętemu Janowi Pawłowi II (2006). W Kościele pełnił i pełni różne funkcje organizacyjno-społeczne, m. in.: dekanalnego referenta ds. pomocy charytatywnej w dekanacie Ustrzyki Dolne (1983-1986); moderatora Ruchu Światło-Życie w Ustrzykach Dolnych (1984-1986); wicearchiwariusza Archiwum Diecezjalnego w Przemyślu (1989-1992); moderatora duszpasterstwa dzieci upośledzonych umysłowo przy parafii NSPJ w Rzeszowie (1992-1993); duszpasterza akademickiego przy WSP w Rzeszowie (1992-1993); cenzora kościelnego (od 1992); dyrektora Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Rzeszowie (1993-1999); dyrektora Archiwum Historycznego Diecezji Rzeszowskiej (1992-1999); przewodniczącego Rzeszowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Teologicznego (1994-2002), koordynatora współpracy i wymiany pomiędzy Wyższym Seminarium Duchownym w Grodnie (obrzędki łacińskiego) i Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w Lublinie (1999-2000); przewodniczącego Senackiej Komisji Dyscyplinarnej do Spraw Studenckich UR (2002-2005); przewodniczącego i rzecznika Międzydiecezjalnej Komisji Historycznej dla Rozpoznania i Weryfikacji Zasobów IPN Dotyczących Przypadków Współpracy Duchownych z Tajnymi Służbami PRL (od 2007).

(Opr. L.B.)

Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym

Mariusz Rudy po ukończeniu Technikum Samochodowego w Tomaszowie Lubelskim rozpoczął (w 1993 roku) studia w Akademii Rolniczej im. H. Kołłątaja w Krakowie, na Wydziale Ekonomii w Rzeszowie. W 1998 roku uzyskał dyplom magisterski z wynikiem bardzo dobrym. W trakcie studiów ukończył także Kwalifikacyjne Studium Pedagogiczne Politechniki Rzeszowskiej.

W okresie od 1 kwietnia do 30 września 1998 r. pracował na stanowisku starszego technika, a w okresie od października 1998 r. do sierpnia 2001 r. na stanowisku asystenta w Katedrze Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego Akademii Rolniczej w Krakowie. Po utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego był nadal asystentem w tej katedrze.

Pracę doktorską pt. „Właściwości fizykochemiczne mięsa i wartość rzeźna mieszańców trzody chlewnej” wykonał pod kierunkiem prof. dra hab. Marka Zina (obrona 06.11.2002 r.) i decyzją Rady Wydziału Biologii i Hodowli Zwierząt Akademii Rolniczej w Lublinie uzyskał tytuł doktora nauk rolniczych w zakresie zootechniki.

Na podstawie oceny dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pod tytułem „Zawartość zanieczyszczeń środowiskowych w tkankach w zależności od wieku zwierząt i składu chemicznego mięsa” Rada Wydziału Nauk o Żywności Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (w dniu 11.05.2012 r.) podjęła uchwałę o nadaniu doktorowi Mariuszowi Rudemu stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie „nauki rolnicze”, dyscyplinie „technologia żywności i żywienia”.

Swoją działalność naukową dr hab. prof. UR Mariusz Rudy rozpoczął z chwilą podjęcia pracy w Katedrze Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego AR w Krakowie (później w Katedrze Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego UR w Rzeszowie). Pracując w zespole kierowanym przez prof. dra hab. Marka Zina, uczestniczył w realizacji licznych projektów

badawczych. W tym czasie brał również udział w naukowych konferencjach, seminariach i sympozjach.

Efektom pracy naukowo-badawczej jest 112 pozycji bibliograficznych, w tym: 57 oryginalnych prac twórczych opublikowanych w recenzowanych czasopismach naukowych, 2 podręczniki, 1 monografia, 32 recenzowane rozdziały w monografiach, 6 prac opublikowanych w czasopismach popularno-naukowych, 13 doniesień naukowych na konferencje, opublikowanych w materiałach konferencyjnych (w tym 6 referatów wygłoszonych i 6 posterów zaprezentowanych na konferencjach).

Spśród recenzowanych prac oryginalnych 8 wydano w języku angielskim. Recenzowane prace twórcze opublikowano m.in. w takich czasopismach, jak: Food Additives & Contaminants: Part A: Chemistry, Analysis, Control, Exposure & Risk Assessment, Food and Chemical Toxicology, Veterinary Medicine – Science & Practice, Scientific Annals of Polish Society of Animal Production, Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska Sectio EE, Roczniki Instytutu Przemysłu Mięsnego i Tłuszczowego, Żywność. Nauka. Technologia. Jakość, Bromatologia i Chemia Toksykologiczna, Roczniki Państwowego Zakładu Higieny, Progress in Plant Protection, Postępy Techniki Przetwórstwa Spożywczego, Zeszyty Problemowe Postępów Nauk Rolniczych, Postępy Nauki i Technologii Przemysłu Spożywczego, Chłodnictwo czy Zeszyty Naukowe Przeglądu Hodowlanego.

W dorobku naukowym dra hab. prof. UR można wyodrębnić cztery główne kierunki badawcze:

1. Wpływ czynników genetycznych i środowiskowych na wartość rzeźną i jakość mięsa zwierząt.
2. Wpływ chłodniczego i zamrażalniczego przechowywania na właściwości mięsa i jego przetworów.
3. Zastosowanie metod statystyczno-matematycznych i informatyki w towaroznawstwie i zootechnice.
4. Badanie zawartości zanieczyszczeń środowiskowych w tkankach zwierząt i produktach spożywczych oraz ich wpływ na jakość żywności.

Od początku pracy akademickiej dr hab. prof. UR M. Rudy realizował zajęcia dydaktyczne ze studentami. Aktualnie prowadzi wykłady i ćwiczenia (na Wydziale Biologiczno-Rolniczym) na dwóch kierunkach: technologia żywności i żywienie człowieka oraz rolnictwo i ochrona środowiska z kilku przedmiotów: „Towaroznawstwo produktów zwierzęcych”, „Przetwórstwo produktów zwierzęcych”, „Analiza sensoryczna i instrumentalna surowców i produktów pochodzenia zwierzęcego”, „Normalizacja i certyfikacja”, „Zastosowanie informatyki i Internetu”, „Technologia informacyjna”, „Polityka żywienia ludności”. Uczestniczył również w opracowywaniu szczegółowych programów nauczania z tych przedmiotów. Prowadzi

także zajęcia na studiach podyplomowych i był promotorem i recenzentem kilkudziesięciu prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich. Główną tematykę prac dyplomowych, realizowanych pod kierunkiem M. Rudego stanowi przede wszystkim analiza preferencji konsumentów na rynku produktów żywnościowych z regionu Podkarpacia. Uzyskane wyniki pozwoliły wielu lokalnie działającym firmom z branży rolno-spożywczej na podjęcie właściwych decyzji o rodzaju i ilości kierowanych na rynek towarów i dostosowanie ich do potrzeb konsumentów. Innymi zagadnieniami, podejmowanymi przez studentów w pracach dyplomowych jest analiza wpływu różnych czynników na jakość surowca i wytworzonych z niego produktów spożywczych.

Dr hab. prof. UR Mariusz Rudy współuczestniczył także w projektowaniu wyposażenia linii technologicznej przetwórstwa mięsa i nowoczesnego laboratorium w nowo powstałym budynku „Centrum Innowacji i Wdrożeń Technologii”. Brał także udział w przygotowaniu i sporządzeniu dokumentacji związanej z ofertą przetargową na maszyny i urządzenia do wyposażenia hali technologicznej i laboratorium badawczego. Praktyka w zakładach przetwórstwa mięsa pozwoliła mu na zdobycie umiejętności obsługi maszyn i urządzeń stosowanych w technologii mięsa, które obecnie znajdują się także na wyposażeniu Katedry Przetwórstwa i Towaroznawstwa Rolniczego.

Dr hab. prof. UR Mariusz Rudy włącza się także w inne działania Wydziału: zaprojektował i wykonał znak jakości „Niepowtarzalny Smak”, który podczas konferencji pt. „Niepowtarzalny smak wędlin podkarpackich” (konferencja zorganizowana na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego w dniu 17.06.2009 r.), był wręczany przez Wojewodę Podkarpackiego najlepszym firmom z branży przetwórstwa mięsa, za produkty wytwarzane metodami tradycyjnymi oraz charakteryzujące się specyficznymi walorami sensorycznymi.

W ramach współpracy naukowej z zagranicznymi uczelniami M. Rudy prowadził wykłady (program SOCRATES) w University of Oradea (Rumunia 2006 r.). W okresie od 27 kwietnia br. do 6 maja 2012 roku odbył wizytę studyjną w Universitat Politècnica de Valencia (Hiszpania). Wyjazd ten pozwolił na zdobycie wiedzy o strukturze organizacyjnej, sposobie pracy i stylu zarządzania w tej hiszpańskiej uczelni oraz wymaganiach stawianych nauczycielom akademickim i realizowanych przez nich zadaniach. Wizyta studyjna pozwoliła również na obserwację warsztatu pracy, preferowanych metodach i technikach kształcenia, mających wpływ na podniesienie kompetencji absolwentów wyższych uczelni.

Foto: E. Wójcikiewicz

Habilitacja w Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych

Od początku swojej kariery naukowej **Łukasz Łuczaj** zajmuje się ekologią roślin, florystyką i ochroną przyrody, a od kilku lat jego zainteresowania naukowe koncentrują się na etno-

Dr hab. prof. UR Łukasz Łuczaj podczas badań na targu dzikich roślin jadalnych (Dalmacja; Chorwacja; 2012)

botanice. Swoje pierwsze, niepublikowane projekty badawcze z dziedziny ekologii roślin realizował jeszcze w szkole średniej, jako stypendysta Krajowego Funduszu na Rzecz Dzieci. To określiło rodzaj studiów - wybrał Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie już na drugim roku nauki rozpoczął zbieranie materiałów do pracy końcowej w Puszczy Białowieskiej. Praca magisterska dotyczyła formowania się zbiorowisk kolczastych krzewów (*Prunetalia*) na skraju Puszczy Białowieskiej. Wówczas zainteresował się znaczną populacją syberyjskiego gatunku krzewu – irgi lśniacej (*Cotoneaster lucidus*), której poświęcił swoją pierwszą publikację naukową. Jej autor miał wówczas 19 lat. W 1994 r. mgr Ł. Łuczaj rozpoczął pracę w Ogrodzie Botanicznym Uniwersytetu Warszawskiego na stanowisku asystenta. Zajmował się tam m. in. naukowym nadzorem nad zespołem szklarni Ogrodu Botanicznego i gromadził materiały do pracy doktorskiej na temat bogactwa gatunkowego strefy kontaktowej lasu i łąki. Tytuł doktora nauk biologicznych uzyskał w roku 1999.

Po uzyskaniu tytułu doktora przestał pracować w instytucjach naukowych. W tym okresie zafascynowany był praktycz-

nymi aspektami wykorzystania wiedzy ekologa roślin i dlatego ze środków uzyskanych z pierwszej w kraju edycji stypendium Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej zakupił siedemnastohektarowe gospodarstwo na Pogórzu Dynowskim. Zajmował się w tym czasie zbiorem nasion dziko rosnących roślin do zakładania półnaturalnych łąk w ogrodach przydomowych, miejskich i założeniach podworskich. W tym okresie rozpoczął też eksperymenty nad wykorzystaniem dziko rosnących roślin w żywieniu człowieka. Wyniki badań zawarte zostały w monografii - podręczniku „Dzikie rośliny jadalne Polski”. Niedługo potem rozpoczął zbieranie materiałów na temat tradycji użytkowania roślin w Polsce, zarówno prowadząc wywiady w terenie, jak i przeszukując polskie archiwa etnograficzne. W międzyczasie opublikował też kilka notatek florystycznych i jedną faunistyczną.

W 2003 roku dr Ł. Łuczaj powrócił do pracy na uczelni, wprawierw prowadząc zajęcia na umowę o dzieło w Wyższej Szkole Ekologii i Zarządzania w Warszawie i na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego, a potem wiążąc się umową o pracę z Wyższą Szkołą Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi. W marcu 2011 rozpoczął pracę w Zamiejscowym Wydziale Biotechnologii Uniwersytetu Rzeszowskiego, w Zakładzie Ekotoksykologii. Od października br. jest kierownikiem Zakładu Botaniki i Biotechnologii Roślin Użytkowych Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Podczas prowadzenia kwerend w archiwach i muzeach etnograficznych podjął się opracowania części zbiorów dotyczących użytkowania dziko rosnących roślin pokarmowych.

Owocem badań nad użytkowaniem dziko rosnących roślin jadalnych w Polsce jest siedem publikacji zagranicznych i kilka krajowych. Z racji zainteresowań (zróżnicowane użytkowanie pokarmowe dzikich roślin w różnych regionach Europy i świata) nawiązał szeroką współpracę z wieloma uczonymi, którzy interesują się tym problemem, szczególnie z prof. Andrea Pieroni z Università Gastronomica Italiana z Bra we Włoszech (redaktorem naczelnym *Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine*), z prof. Nancy Turner z University of Victoria (Kanada) – czołowym współczesnym badaczem etnobotaniki dziko rosnących

Podczas badań terenowych w górach Qinling (Chiny; 2012)

roślin pokarmowych Ameryki Pn., dr. Ingvarem Svanbergiem z Uniwersytetu w Uppsali (Szwecja) i dr. Manuelem Pardo-de-Santayana z Uniwersytetu w Madrycie (Hiszpania). Wynikiem tej kooperacji jest artykuł przeglądowy podsumowujący użytkowanie dzikich roślin na świecie opublikowany w *Critical Reviews in Plant Sciences* oraz współautorstwo obszernego rozdziału w wydanym w tym roku podręczniku „Ethnobiology”, przeznaczonym głównie dla studentów amerykańskich. Z dr. Svanbergiem redaguje także teraz monografię „Pioneers in Ethnobiology”, która będzie wydana przez Uniwersytet w Uppsali.

Próbując rozszerzyć zakres możliwych międzykulturowych porównań, dr hab. prof. UR Łukasz Łuczaj prowadzi obecnie kwerendę literaturową na temat publikacji o dziko rosnących roślinach jadalnych, używanych na Słowacji, Białorusi i Ukrainie. Rozpoczął też, przy współpracy z Uniwersytetem Rolniczo-Leśnym w Yangling w Chinach, etnobotaniczne badania terenowe w górach Qinling (prowincja Shaanxi). Pierwszy raport z tych badań (o pokarmowym użytkowaniu tojadu) ukazał się w piśmie *Genetic Resources and Crop Evolution*, drugi, o dzikich roślinach jadalnych doliny Heihe, ukaze się w grudniu br. w tomie *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* w całości poświęconym dzikim roślinom jadalnym i redagowanym przez prof. Łuczaja.

Z racji naukowych zainteresowań jest konsultantem botanicznym serii „*Monumenta Culinariae Poloniae*”, której redaktorem jest dr hab. prof. UMK Jarosław Dumanowski. Celem tego wydawnictwa jest prezentacja najstarszych książek kucharzskich, z szerokim komentarzem, także botanicznym.

Inny problem badawczy, któremu poświęcił kilka publikacji, to rośliny w obrzędowości ludowej, a szczególnie rośliny święcone w kościołach w dniu Matki Boskiej Zielnej. W roku 2007 rozpoczął akcję fotograficznego dokumentowania tych bukietów. Jej wynikiem jest zbiór kilku tysięcy zdjęć z terenu prawie całych Karpat, Mazowsza i Podlasia, zarówno z kościołów rzymskokatolickich, unickich, jak i prawosławnych. Na podstawie tego zbioru opublikował już trzy prace. Najważniejsza z tego tematu jest jednak praca zamieszczona w *Economic Botany*, piśmie wydawanym przez Ogród Botaniczny w Nowym Jorku, a dotycząca bukietów święconych w okolicach Krakowa.

Następną dziedziną etnobotaniki, która interesuje dra hab. prof. UR Łukasza Łuczaja jest nazewnictwo ludowe roślin. Tematowi poświęcił dwie prace badawcze – jedną o polskich nazwach jeżyn, i ich zróżnicowaniu (razem z dr. hab. prof. UR K. Oklejewiczem), drugą o ludowych nazwach róż i głógów. Prof. Ł. Łuczaja zaciekała też współczesna znajomość roślin oraz grzybów i ich nazw w polskim społeczeństwie. Znajomość roślin kształtowana jest bardzo wcześnie, stąd zainteresował się też treściami, jakie przekazywane są w książkach dla dzieci. W pracy opublikowanej w *Ethnobotany Research and Application* porównał flory bajek dziecięcych dostępnych w bibliotekach i księgarniach w Polsce i Wielkiej Brytanii.

Łukasz Łuczaj od kilku lat intensywnie działa na rzecz ożywienia etnobotaniki w Polsce. Nasz kraj ma bogate tradycje badawcze w tej dziedzinie, pomimo że uczeni, którzy się nią zajmowali, nie używali tej nazwy, a termin etnobotanika po-

jawia się w Polsce dopiero w 1964 roku, w pracy prof. Anny Kowalskiej-Lewickiej i zaczął być szerzej używany od roku 1980 przez prof. Adama Palucha i dra hab. Zbigniewa Liberę – badaczy polskiej etnomedycyny, oraz w cyklu „Historia leków naturalnych” pod redakcją prof. Barbary Kuźnickiej. Obecnie etnobotanika jest żywo rozwijającą się dziedziną wiedzy, szczególnie w USA, Hiszpanii, Włoszech, Chinach, Indiach i Ameryce Łacińskiej, z której dorobku korzystają archeobotanicy, archeolodzy, biochemicy, genetycy i ekolodzy.

W celu integracji środowisk etnobotanicznych zainicjował w roku 2007 konferencję, organizowaną przez Arboretum i Zakład Fizjografii w Bolestraszcach, zatytułowaną „Dziki rośliny jadalne – zapomniany potencjał przyrody”. Uczestniczyli w niej zarówno przedstawiciele środowisk botanicznych, jak i etnograficznych z kilku ośrodków polskich oraz botanicy ukraińscy. W roku 2010 współorganizował z kolegami botanikami z Estonii konferencję w Padise k. Tallina, pt. „Old Treasures in the New Europe: the Future of Ethnobiology in the East and Far East”, a w r. 2011 był członkiem komitetów naukowych następnych dwóch konferencji konsolidujących środowiska etnobotaników w Europie Wschodniej: na Węgrzech (The 2nd International Society of Ethnobiology Regional Eastern-European Workshop, Királyrét, Börzsöny, Hungary, 13-16.10.2011) i w Sarajewie (Bośnia-Hercegowina, International Conference „Medicinal and Aromatic Plants in Generating New Values in 21st Century”, 9-12.11.2011). W lutym 2012 zorganizował w Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych w Weryni ogólnopolską konferencję „Etnobiologia w Polsce”.

Innym krokiem, który poczynił dr hab. prof. UR Łukasz Łuczaj w celu ożywienia etnobotaniki w Polsce, jest założenie polskojęzycznego pisma poświęconego wyłącznie tematowi etnobiologii, zatytułowanego „Etnobiologia Polska”. Pismo zostało zarejestrowane wiosną 2011, a obecnie ukaże się jego drugi numer. Jest też dostępne bezpłatnie w wersji elektronicznej na stronie www.etnobiologia.com.

Łukasz Łuczaj zajmuje się też etnomykologią. Wraz ze swoją magistrantką Zofią Nierodą opublikował pracę o przemianach w zbieractwie grzybów (oraz o wpływie wieku i płci na to zjawisko) na Pogórzu Strzyżowskim opublikowaną w *Ecology of Food and Nutrition*.

Na początku kariery naukowej Ł. Łuczaja interesowały też różnorodne zagadnienia z dziedziny ekologii roślin. W ramach wykonywania pracy magisterskiej i doktorskiej w Białowieskiej Stacji Geobotanicznej Uniwersytetu Warszawskiego zajmował się inwazją obcych gatunków roślin w Puszczy Białowieskiej. Wraz z pracownikami BSG opublikował trzy prace naukowe. Po przeniesieniu się na południe Polski kontynuował ten temat jeszcze w dwóch publikacjach – jednej dotyczącej rozprzestrzeniania się miodunki czerwonej w Sudetach, a drugiej (w r. 2011) o pojawieniu się spontanicznych stanowisk miskanu cukrowego na Pogórzu Karpackim.

Drugi temat zainteresowań ekologicznych dotyczył bogactwa gatunkowego na styku dwóch ekosystemów. Ekologii skraju lasu poświęcona była zarówno praca magisterska (której skrót został opublikowany we *Fragmenta Floristica et Geobotanica*),

jak i praca doktorska. Część pracy doktorskiej, wzbogacona o dane dotyczące bogactwa gatunkowego grzybów, została opublikowana w czeskim piśmie *Folia Geobotanica et Phytotaxonomica* (obecnie *Folia Geobotanica*). Jeszcze innym aspektem badań jest florystyka.

II. Przedstawiona praca habilitacyjna składała się z cyklu artykułów poświęconych użytkowaniu dziko rosnących roślin jadalnych w Polsce, od połowy XIX w. do czasów współczesnych. Pierwszy z artykułów, „Archival data on wild food plants eaten in Poland in 1948”, poświęcony jest najcenniejszemu obok ankiet Rostafińskiego zbiorowi materiałów archiwalnych dotyczących dzikich roślin jadalnych – ankietom nr 1 i 2 Polskiego Atlasu Etnograficznego z roku 1948. Drugi artykuł poświęcony jest analizie etnograficznej ankiety Kuratorium Oświaty i Wychowania we Lwowie (ze zbiorów profesora Adama Fischera) przechowywanej w Muzeum Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego we Wrocławiu. Następny artykuł poświęcony jest dziko rosnącym roślinom pokarmowym w ankiecie Józefa Rostafińskiego, z roku 1883. W czwartym artykule, „Changes in the utilization of wild green vegetables in Poland since the 19th century: a comparison of four ethnobotanical surveys”, opublikowanym w renomowanym piśmie *Journal of Ethnopharmacology*, autor dokonał porównania czterech najważniejszych ankiet etnobotanicznych, dotyczących użytkowania pokarmowego dzikich roślin w Polsce: ankiety Józefa Rostafińskiego z lat 1883-84 oraz ankiet Polskiego Atlasu Etnograficznego z lat 1948-49, 1964-69 oraz 2000-2003. Piąty z artykułów, pt. „Plant identification credibility in ethnobotany: a closer look at Polish ethnographic studies”, dotyczy metodologii pracy z materiałami archiwalnymi w zakresie wierności oznaczenia gatunków. Ostatni z artykułów wchodzących w skład rozprawy habilitacyjnej jest podsumowaniem zebranych danych. W części wstępnej zawarto przegląd wszystkich polskich prac na omawiany temat i historię badań nad tym zagadnieniem. Właściwą część artykułu stanowi check-lista gatunków używanych w Polsce od połowy XIX w. Przy każdym z gatunków zamieszczono krótką charakterystykę jego użytkowania.

III. Wyprawy naukowe zajmują szczególne miejsce w pracy naukowej dra hab. prof. UR Łukasza Łuczaja. Jeszcze jako magistrant przebywał w Syberii Zachodniej (wrzesień 1992), gdzie pod kierunkiem prof. J. B. Falińskiego badano roślinność i porosty lasów sosnowych Niziny Zachodniosyberyjskiej. Później odbył jeszcze kilka wypraw do Chin (2005), Maroka (2007), Tajlandii (2008), Meksyku (2010) i Chorwacji (2012), których głównym celem było rozpoznanie rozpowszechnienia zbieractwa dzikich roślin jadalnych w różnych częściach globu i kontakty z botanikami tych krajów zajmującymi się podobnymi zagadnieniami. W latach 2011-2012 zorganizował trzy wyprawy w najwyższe pasmo gór Qinling (masyw Taibai) w prowincji Shaanxi w środkowych Chinach (maj/czerwiec 2011, lipiec/sierpień 2011, sierpień 2012).

IV. Łukasz Łuczaj brał udział w 20 konferencjach i sympozjach naukowych w kraju (12) i za granicą (8), w tym w 12 sympozjach międzynarodowych. Wyniki swoich badań prezentował głównie w postaci referatów. Jest wieloletnim członkiem

Polskiego Towarzystwa Botanicznego (od 1994) oraz członkiem nowego Polskiego Towarzystwa Mykologicznego. Jest także członkiem redakcji dwóch czasopism z listy filadelfijskiej (Journal of Ethnobiology and Ethnomedicine, IF za rok 2011 = 2.4 oraz Acta Societatis Botanicorum Poloniae, IF(2011) = 0.4), a także kilku międzynarodowych stowarzyszeń: Economic Botany, International Society of Ethnobiology, Society of Ethnobiology i International Society of Ethnopharmacology.

Dr hab. prof. UR Łukasz Łuczaj opublikował 63 prace naukowe, w tym 13 w czasopismach z listy filadelfijskiej (4 dalsze są w druku). Jest też znanym popularyzatorem etnobotaniki

i ekologii – opublikował już 127 prac popularnonaukowych, w tym kilka książek. Suma punktów za publikacje wg punktacji 2012 wynosi prawie 400, suma ImpactFactorów - 25.8, liczba cytowań wg bazy SCOPUS – 113, a indeks Hirscha wg bazy SCOPUS: h=5. Prof. Ł. Łuczaj jest też autorem ośmioodcinkowego serialu telewizyjnego „Dziki obiad Łukasza Łuczaja” (Kuchnia Plus, Canal Plus) o dzikich roślinach jadalnych.

Fotografie ze zbiorów dra hab. prof. UR Łukasza Łuczaja.

DOKTORAT Z WYRÓŻNIENIEM

Kazimiera Konefał pochodzi ze Strzyżowa, gdzie do 2000 roku uczyła się w Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza, w klasie o profilu matematyczno-informatycznym. Po maturze rozpoczęła studia na Politechnice Rzeszowskiej, na kierunku mechanika i budowa maszyn, które ukończyła z wyróżnieniem w 2005 roku. Od czwartego roku pracowała jako asystentka stażystka w Katedrze Technologii Maszyn i Organizacji Produkcji, gdzie zdobywała doświadczenie naukowe i dydaktyczne. W czerwcu 2005 roku zdała wymagany sprawdzian, uzyskując certyfikat asystenta systemu zarządzania jakością (nadany przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji S.A.), będący potwierdzeniem przygotowania do pracy związanej z wdrażaniem i utrzymywaniem systemu zarządzania jakością oraz do przeprowadzania audytów wewnętrznych. W tym samym roku rozpoczęła studia doktorskie na Wydziale Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej w zakresie budowy i eksploatacji maszyn, które ukończyła w 2009 roku. W czerwcu 2011 roku zdobyła dodatkowe uprawnienia pedagogiczne, odbywając studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych.

We wrześniu 2012 roku mgr inż. Kazimiera Konefał obroniła z wyróżnieniem rozprawę doktorską na temat: „Kształtowanie właściwości eksploatacyjnych trzpieni zaworowych ze stali austenitycznej X6CrNiMoTi 17-12-2 wybranymi metodami nagniatania”, przygotowaną pod kierunkiem prof. dra hab. inż. Mieczysława Korzyńskiego (Uniwersytet Rzeszowski). W ten sposób potwierdziła, iż w humanistycznej z założenia uczelni, jaką jest Uniwersytet Rzeszowski są możliwości przygotowania wzorowej, technologicznej pracy. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli: prof. dr hab. inż. Włodzisław Przybylski (Politechnika Gdańska) i dr hab. inż. Władysław Zielecki, prof. PRz (Politechnika Rzeszowska). W ramach wykonanych badań K. Konefał opracowała technologię obróbki powierzchniowej, która zapewniła szczelność trzpienia w dławnicy oraz zwiększyła jego żywotność i tym sa-

mym wydłużyła okres bezawaryjnej eksploatacji zaworu przemysłowego, stosowanego do regulacji przepływu cieczy, par i gazów. Decyzją Rady Wydziału Budowy Maszyn i Lotnictwa Politechniki Rzeszowskiej w Rzeszowie uzyskała stopień naukowy doktora nauk technicznych w dyscyplinie budowa i eksploatacja maszyn.

Dr inż. Kazimiera Konefał od lutego 2011 r. jest pracownikiem Zakładu Mechaniki, Konstrukcji i Technologii Maszyn Instytutu Techniki Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UR. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z mechaniki technicznej oraz inżynierii wytwarzania i zarządzania środowiskiem. Jest autorką (lub współautorką) 9 publikacji, w tym jednej w czasopiśmie z listy filadelfijskiej, ponadto jest współautorką opracowania nowatorskiej trójkątkowej głowicy do nagniatania powierzchni walcowych zewnętrznych, która stała się przedmiotem wzoru użytkowego nr W-119113 z nadanym prawem ochronnym. Pani Doktor pracę zawodową i naukową łączy z życiem rodzinnym, ma męża i jest mamą rocznego synka Szymona.

Jerozolima i Wzgórze Świątynne nocą

CO UKRYWA ZIEMIA NAD EUFRATEM I TYGRYSEM

Projekt badawczy na temat trzech starożytnych królestw północnej Mezopotamii zakwalifikowany do finansowania przez *Narodowe Centrum Nauki* z pierwszej pozycji w Polsce, w kategorii „preludium 2”, w panelu „wiedza o przeszłości” (HS3), będzie realizowany na Uniwersytecie Rzeszowskim, w Zakładzie Historii Starożytnej i Orientalistyki, którym kieruje dr hab. prof. UR Marek J. Olbrycht.

Narodowe Centrum Nauki (NCN) jest państwową agencją wykonawczą z siedzibą w Krakowie, która została powołana do życia w 2010 r. w celu finansowania projektów badawczych w zakresie badań podstawowych. NCN przejęło przyznawanie i finansowanie tzw. „grantów ministerialnych”. Nowa instytucja przyniosła nową formułę grantów – istnieje kilka typów konkursów (np. „preludium” dla osób nieposiadających doktoratu, „sonata” dla młodych badaczy do pięciu lat od momentu uzyskania stopnia doktora, czy też „maestro” dla doświadczonych naukowców), w ramach 25 paneli (skupionych w trzech podstawowych grupach „HS”-Nauki Humanistyczne, Społeczne i o Sztuce; „ST”-Nauki Ścisłe i Techniczne; „NZ”-Nauki o Życiu).

Kierownikiem zwycięskiego projektu jest dr Michał Marciak, młody starożytnik, pasjonujący się historią grecko-rzymskiej Palestyny oraz pogranicza rzymsko-partyjskiego. Jest absolwentem historii na Uniwersytecie Jagiellońskim i teologii na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, 20 listopada br. na Uniwersytecie w Lejdzie (Holandia) obronił doktorat, przedstawiając pracę pt. „Izates and Helena of Adiabene. A Study on Literary Traditions and History”. Rozprawa dotyczy rodziny królewskiej z Adiabene, która przeszła na judaizm w I. w. po Chrystusie i osiedliła się w Jerozolimie. W dorobku dr Marciaka znajduje się kilkanaście artykułów naukowych, umieszczanych przede wszystkim w obiegu międzynarodowym. Dr. Marciak odbywał studia częściowe i staże na Ruprecht-Karls-Universität Heidelberg (2006) oraz Friedrich-Schiller-Universität Jena (2006-2007 i 2008-2009) w Niemczech, na Uniwersytecie Hebrajskim w Izraelu (2008) oraz na Indiana University-Bloomington w USA (2010). Jest również laureatem i stypendystą kilku polskich i zagranicznych fundacji: niemieckiego DAAD (2008), holenderskiego Marinus de Jonge Grant (2009 i 2011); japońskiej fundacji im. Ryoichi

Sasakawa (2010), brytyjskiej fundacji Rothschilda (2011) oraz Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (program START w 2011). W 2011 r. mgr Marciak również otrzymał grant w pierwszej edycji konkursów NCN - projekt badawczy związany z rozprawą doktorską, zajął pierwszą lokatę w kategorii „preludium 1” w panelu HS3.

Projekt badawczy dra Marciaka dotyczy Sofene, Gordiene i Adiabene – trzech małych starożytnych królestw położonych w rejonie górnego i środkowego Tygrysu i Eufratu (w epoce hellenistycznej, rzymskiej i partyjskiej). Ten temat dobrze wpisuje się w zauważalny w ostatnich dekadach trend badań nad nie tyle historią polityczną wielkich podmiotów politycznych na tym terenie (Seleukidzi, Rzym, Armenia, Partia, Persja), ale historią i kulturą właśnie małych lokalnych tworców, które istniały na tym terenie przez wieki i cechowały się wysoce specyficzną kulturą. Podczas kiedy niektóre z takich królestw i państw-miast doczekały się już własnych monografii (np. Edessa, Hatra, Kommagene), Sofene, Gordiene i Adiabene wciąż oczekują na taką publikację. Projekt dra Marciaka ma właśnie tę lukę wypełnić.

Realizacja projektu rozpoczęła się we wrześniu 2012 r. i potrwa trzy lata. Wymiernym owocem grantu będzie przygotowanie 5 artykułów naukowych i końcowej monografii.

Projekt będzie realizowany w Zakładzie Historii Starożytnej i Orientalistyki (Instytut Historii, Wydział Socjologiczno-Historyczny UR) pod opieką prof. Marka J. Olbrychta. To ko-

lejny grant badawczy realizowany w tym zakładzie, a dotyczący obszaru nad Tygrysem i Eufratem. W latach 2007-2009 dr hab. prof. UR Marek J. Olbrycht prowadził grant (finansowany przez polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego) na temat relacji Iranu z ludami stepowymi centralnej Eurazji w epoce hellenistycznej i arsakidzkiej, a obecnie realizuje dwa kolejne projekty „ministerialne” - promotorski poświęcony kawalerii perskiej w okresie wczesnosasanidzkim (wykonawca mgr R. Wójcikowski) oraz własny na temat sztuki wojennej w partyjskim Iranie.

Ponieważ grant został przyznany doktorowi Marciakowi jako osobie fizycznej, z możliwością wyboru jednostki realizującej, można zadać pytanie, co zdecydowało o wyborze Uniwersytetu Rzeszowskiego?

„Przede wszystkim osoba profesora Olbrychta, badacza o uznanym dorobku międzynarodowym. Poza tym dużą rolę odegrały władze i administracja naukowa uczelni, zwłaszcza rektor Aleksander Bobko, który wyraził zainteresowanie realizacją grantu i sprawnie przeprowadził mój projekt przez niełatwe procedury administracyjne” – mówił w rozmowie z przedstawicielem „Gazety Uniwersyteckiej” dr Michał Marciak.

/M.M./

Foto: Weronika Pocięj

Dr Michał Marciak nad stanowiskiem archeologicznym, identyfikowanym przez niektórych badaczy jako pałac dynastii adyabeńskiej w Jerozolimie

IN MEMORIAM

PROF. DR HAB. WALERY G. SKOTNY - REKTOR PAŃSTWOWEGO UNIWERSYTETU PEDAGOGICZNEGO W DROHOBYCZU, PROFESOR HONOROWY UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO (1948-2011)

5 listopada 2011 r. zmarł nagle prof. dr hab. Walery G. Skotny - Rektor Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Iwana Franki w Drohobyczu, Profesor Honorowy Uniwersytetu Rzeszowskiego (2006 r.). Pierwsza rocznica Jego śmierci stanowi dobrą okazję do przypomnienia życia i działalności JM Rektora, długoletniego współpracownika i przyjaciela naszego Uniwersytetu.

Walery G. Skotny urodził się 22 kwietnia 1948 r. we wsi Snitkiwcy w rejonie niemirowskim. W 1966 r. ukończył szkołę średnią i od 1967 r. odbywał trzyletnią służbę wojskową we flocie wojennej ZSRR. Następnie podjął pracę na budowie jako betoniarz, w Tatarskiej Autonomicznej Republice. W 1973 r. rozpoczął studia na kijowskim Państwowym Uniwersytecie im. Szewczenki, na Wydziale Filozoficznym. Podczas studiów działał w organizacjach młodzieżowych i sportowych, wykazując zdolności menadżerskie i przywódcze. Po ukończeniu studiów został skierowany do pracy (jako asystent) w Katedrze Filozofii Państwowego Instytutu Pedagogicznego (w Polsce wyższa szkoła pedagogiczna) w Drohobyczu, a jednocześnie przyjęty na aspiranturę (studia doktoranckie) w Kijowskim

Uniwersytecie. Po ich ukończeniu przyjechał do Drohobycza, gdzie pracując początkowo jako asystent, a następnie jako starszy wykładowca uzyskał stopień kandydata nauk (w Polsce doktorat) na podstawie pracy „Logiczno-gnoseologiczna analiza procesu formowania teoretycznego obiektu (podmiotu badań) przyrodniczo-naukowego spojrzenia”. W 1988 r. został mianowany na stanowisko docenta i w tym samym roku (w listopadzie) został wybrany jako pierwszy w historii uczelni rektor (dotąd rektorzy byli mianowani przez ministerstwo), będąc najmłodszym ze wszystkich kandydatów. Odtąd wygrywał kolejne wybory w kierowanej przez siebie uczelni, pełniąc funkcje rektora do swojej śmierci. W 2003 r. uzyskał stopień doktora (w Polsce doktora habilitowanego) na podstawie rozprawy „Racjonalne i irracjonalne w nauce i oświacie”, w szczególności socjalna filozofia i filozofia historii.

W okresie rektorowania Profesora W. Skotnego w drohobyckiej uczelni utworzono 6 nowych wydziałów (historyczny, socjalno-humanitarny, menedżmentu i marketingu, kultury fizycznej, biologiczny i oświaty podyplomowej) oraz 27 nowych katedr. Ten szybki rozwój i umocnienie uczelni zostało

dostrzeżone przez władze Ukrainy, które w 1998 r. przekształciły Instytut Pedagogiczny i nadały uczelni status Uniwersytetu Pedagogicznego. Od 1992 r. uruchomiono kształcenie aspirantów w 11 specjalnościach, a od 2008 r. Uniwersytet ma prawo nadawania stopnia doktora nauk pedagogicznych, zaś od 2010 r. prawa habilitowania w zakresie pedagogiki (dwie specjalności).

Profesor Walery Skotny jest autorem ponad 300 prac naukowych (książek, artykułów, rozpraw i studiów). Spośród nich należy wymienić takie, jak: „Filozofia oświaty: egzystencja irracjonalnego w racjonalnym”, „Filozofia. Historyczny i systematyczny kurs”, „Ukraińska kultura i społeczeństwo” oraz powstałe z Jego inicjatywy i we współautorstwie monumentalne dzieła: trzytomowa „Encyklopedia ekonomiczna”, trzytomowe „Duchowe życie ukraińskiego społeczeństwa: teoretyczno-metodologiczne i ontologiczne problemy rozwoju” oraz serie wydawnicze: „Humanizm, Ludzkość...”, „Lekcje z historii światowej i ojczyźnianej kultury”, „Drohobycki krajoznawczy zbiór”, „Studia Frankoznawcze”, „Problemy nauk humanistycznych” oraz „Studia ludnościowe”. Tę wszechstronną działalność naukową doceniły władze Ukrainy, odznaczając Rektora Skotnego orderem „Za osiągnięcia naukowe” oraz uczelnie i instytucje, które powołały Go na członka swych rad naukowych do przyznawania stopni i tytułów naukowych (Instytut Wyższej Oświaty Akademii Pedagogicznych Nauk Ukrainy, Państwowy Uniwersytet im. I. Franki we Lwowie i Państwowy Techniczny Uniwersytet Ukrainy-Kijowski Politechniczny Instytut).

W 1969 r. decyzjami władz Polski i Republiki Ukrainiejskiej pedagogiczne uczelnie w Rzeszowie i Drohobyczu nawiązały współpracę, która miała raczej charakter okazjonalny i ograniczała się głównie do wzajemnych wizyt delegacji uczelnianych. Sytuacja ta uległa zmianie, gdy prof. Walery Skotny został rektorem Instytutu Pedagogicznego w Drohobyczu. Od lat dziewięćdziesiątych obydwie uczelnie rozpoczęły efektywną współpracę wyrażającą się organizowaniem wspólnych konferencji naukowych (cykliczna konferencja międzynarodowa „Musica Galicjana”, konferencja „Drohobycz. Miasto wielu kultur”) z udziałem naukowców obydwu uczelni w konferencjach i sympozjach naukowych („Polska-Niemcy-Ukraina w Europie”, Galicja i jej dziedzictwo”, „Drohobyckie seminaria krajoznawcze”) oraz wspólnymi badaniami archeologów z obydwu uczelni w dorzeczu górnego Dniestru. Współpracę naukową podjęli, oprócz humanistów, także biolodzy, fizycy i ekonomiści. Aktywni byli także studenci przez wymianę

zespołów artystycznych, sportowych oraz kół naukowych. W 2002 r. utworzono w Uniwersytecie w Drohobyczu Polonistyczne Centrum Naukowo-Informacyjne im. Igora Menioka, które miało za zadanie koordynowanie współpracy swej uczelni z ośrodkami akademickimi w Polsce oraz podejmowało inicjatywy związane z upamiętnieniem wybitnych mieszkańców Drohobycza. Najcenniejszą inicjatywą było organizowanie (od 2003 r.) sesji poświęconych B. Szulcowi, które przekształciły się w międzynarodowe „Festiwale Brunona Szulca” i są kontynuowane.

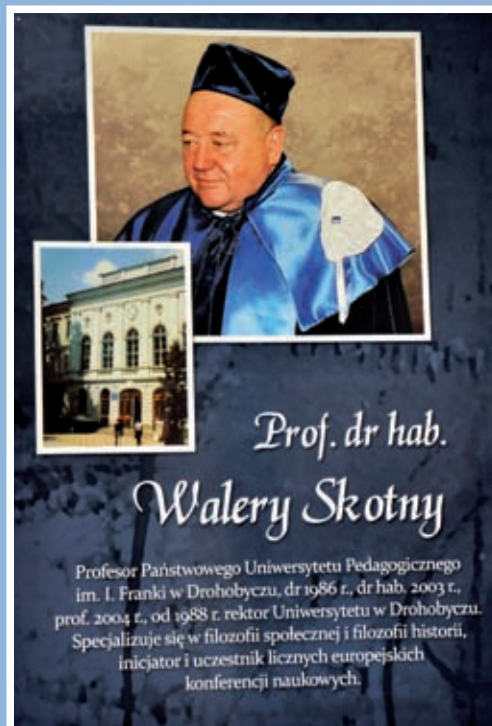
Profesor Walery Skotny został zaproszony do rady naukowej wydawanego przez Uniwersytet Rzeszowski periodyku filozofów krajów słowiańskich „Sophia”, szczególną radością sprawiło naszej uczelni przyjęcie przez Niego godności Profesora Honorowego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wielokrotnie, przebywając w Rzeszowie oraz goszcząc delegacje naukowców rzeszowskich, dał się poznać jako Człowiek przez duże „C”; ciepły, serdeczny, dbający o kierowaną przez siebie uczelnię, ceniący rodzinę i wartości, które jako filozof uważał za „przyrodzone” humaniście. Był niewątpliwie przyjacielem Polski i Polaków, poszukującym zawsze tego co nas łączy, a nie dzieli.

Podczas wręczenia Mu dyplomu honorowego Profesora UR podkreślał, że „pojednanie między naszymi narodami zaistnieje, gdy każdy Ukrainiec i każdy Polak uświadomi sobie sens ich pokrewieństwa, konieczność wspólnych dążeń i celów w ramach partnerskiego współistnienia. To staje się możliwe dzięki filozofii dialogu, która nie niszczy, nie poniża, lecz odwrotnie, pokrzepia i wzmacnia tożsamość narodową. Filozofia dialogu, uprawiana na naszych Uniwersytetach łamie stereotypy, zwalcza upiory przeszłości i służy porozumieniu obydwu narodów w imię wspólnej pokojowej przyszłości”.

Miałem zaszczyt współpracować z Jego Magnificencją Rektorem Walerym Skotnym przez prawie dwadzieścia lat. Poznałem Jego rodzinę i współpracowników, którzy wspólnie z Nim dbali o rozwój i efekty naszej współpracy. Uważałem Go za swojego Przyjaciela i chciałbym, by pozostał we wdzięcznej pamięci społeczności Uniwersytetu Rzeszowskiego jako Przyjaciela i Honorowego Profesora naszej uczelni.

Włodzimierz Bonusiak
rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego
w latach 2002-2008

Foto. E. Wójcikiewicz

„PL-GRID PLUS – WSPOMAGAMY POLSKĄ NAUKĘ”

Zapraszamy studentów i pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego do nieodpłatnego korzystania z zasobów obliczeniowych ogólnopolskiej infrastruktury komputerowej.

Wprowadzenie. Infrastruktura informatyczna dla nauki – PL-Grid – powstała w latach 2009-2012 w ramach projektu PL-Grid (projekt.plgrid.pl) i korzysta z niej już ponad 1100 polskich naukowców, którzy wykorzystują zasoby obejmujące obecnie ponad 230 TFlopsów mocy obliczeniowej i ponad 3,6 PBajtów pamięci dyskowej i generują miesięcznie ok. 1 mln zadań. W ramach kolejnego projektu – PL-Grid Plus (2011-2014, www.plgrid.pl/plus) planowane jest rozszerzenie tych zasobów do 730 TFlopsów mocy obliczeniowej i ponad 8 PBajtów pamięci dyskowej. Dostęp do Infrastruktury PL-Grid umożliwi naukowcom powiększenie skali obliczeń prowadzonych w ramach badań naukowych, co byłoby niemożliwe do osiągnięcia przy wykorzystaniu pojedynczych komputerów.

Projekt PL-Grid Plus. Wymagania ze strony środowisk naukowych w odniesieniu do e-infrastruktury są jednak zróżnicowane i zależą od dziedziny naukowej. Różnice mogą dotyczyć wydajności i typu infrastruktury obliczeniowej, zasobów programistycznych i baz danych, jak również unikalnego sprzętu pomiarowo/badawczego, stanowiącego element infrastruktury. W celu harmonijnego wsparcia informatycznego rozwoju badań naukowych w różnych obszarach problemowych oraz właściwego wsparcia badaczy-użytkowników, konieczne jest dopasowanie cech infrastruktury informatycznej do problemów stanowiących przedmiot badań.

Celem projektu PL-Grid Plus stała się więc rozbudowa istniejącej Infrastruktury PL-Grid w kierunku domenowo-specyficznych rozwiązań dla zespołów naukowców, co pozwoli

na efektywniejsze prowadzenie badań naukowych oraz ułatwić szerszą współpracę międzynarodową w obszarze e-Science.

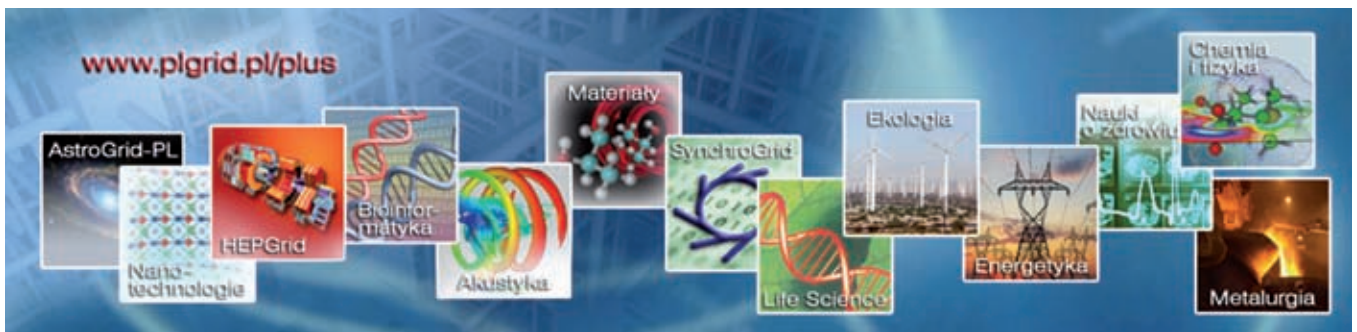
Domenowo-specyficzne rozwiązania są tworzone obecnie dla 13 grup użytkowników spośród strategicznych dziedzin i ważnych tematów w nauce polskiej: AstroGrid-PL, HEPGrid, Nanotechnologie, Akustyka, Life Science, Chemia kwantowa i fizyka molekularna, Ekologia, SynchroGrid, Energetyka, Bioinformatyka, Zdrowie, Materiały, Metalurgia. **W ramach projektu przewidziane jest uruchamianie dalszych usług informatycznych także dla zespołów naukowców z innych dziedzin, które planują eksperymenty wsparte symulacjami wielkiej skali lub prace z dużymi bazami (zbiorami) danych.**

Usługi obliczeniowe. Koncepcja domenowo-specyficznych środowisk obliczeniowych zakłada utworzenie i udostępnianie specjalizowanych usług obliczeniowych, które mogą dotyczyć wielu aspektów infrastruktury. Przykładowe kategorie takich usług to:

- dostęp do specjalizowanego oprogramowania,
- integracja danych dziedzinowych, na których opierają się obliczenia,
- wsparcie użytkownika w zakresie korzystania z zasobów obliczeniowych.

Wsparcie użytkowników. W ramach udostępnionych usług znajduje się bogata oferta konsultacyjna i szkoleniowa. Osoby korzystające z zasobów obliczeniowych PL-Grid mają zapewnione wsparcie i fachową pomoc w rozwiązywaniu wszelkich problemów z dostępem i efektywnym wykonywaniem obliczeń na tych zasobach. Oferujemy pomoc w uruchamianiu specjalistycznego oprogramowania naukowego na rozproszonych zasobach obliczeniowych oraz wsparcie technologiczne i informatyczne przy projektowaniu własnych aplikacji naukowych lub wieloetapowych eksperymentów obliczeniowych i ich wdrażaniu do obliczeń na Infrastrukturze PL-Grid. Organizujemy szkolenia tradycyjne i zdalne o różnym stopniu zaawansowania – informacje na ich temat są na bieżąco prezentowane w Portalu PL-Grid. Istnieje także możliwość organizowania szkoleń na życzenie lub w miejscu instytucji zamawiającej.

Jak rozpocząć współpracę? Każdy naukowiec w Polsce może korzystać nieodpłatnie z zasobów i usług Infrastruktury PL-Grid. Konto uzyskuje się poprzez rejestrację w Portalu PL-Grid, dostępnym ze strony www.plgrid.pl. Dodatkowo, przyjmujemy również zgłoszenia od zespołów naukowców (z dziedzin innych niż pilotowe), dotyczące zapotrzebowania na nowe usługi informatyczne, które znacząco wsparłyby prowadzone przez nich obliczenia. Zgłoszenia

takie, a także wszelkie zapytania odnośnie rejestracji, dostępu do infrastruktury, usług oraz uruchamiania zadań prosimy kierować na adres: helpdesk@plgrid.pl.

Przykłady zastosowań. W Politechnice Gdańskiej zostały przeprowadzone badania nad nowymi antybiotykami przeciwrzybicznymi, z wykorzystaniem zasobów obliczeniowych Infrastruktury PL-Grid. Potężne moce Infrastruktury wsparły projektowanie antybiotyków, których stosowanie daje mniej skutków ubocznych, ale są one równie skuteczne w walce z grzybami atakującymi ludzki organizm. Więcej na: <http://www.isgtw.org/feature/designing-better-antibiotics>.

Drugim przykładem zastosowania Infrastruktury PL-Grid są działania podejmowane przez naukowców z dziedziny akustyki, którzy w ramach projektu PLGrid Plus opracują i udostępnią zestaw narzędzi do prowadzenia obliczeń numerycznych z zakresu generowania i propagacji hałasu w środowisku aglomeracji miejskich, pochodzącego z różnych źródeł (np. hałas przemysłowy, drogowy, szynowy). Opracowane usługi obliczeniowe umożliwią pozyskanie danych na temat zagrożenia hałasem, o niespotykanej obecnie dokładności. Więcej na:

http://www.plgrid.pl/projekty/plus/materiały_promocyjne/newsletter/Newsletter_PLGrid_Plus-wrzesien_2012.pdf.

Granty obliczeniowe w Infrastrukturze PL-Grid. Wdrożono je latem 2011 roku w odpowiedzi na potrzebę efektywniejszego zarządzania zasobami Infrastruktury PL-Grid. Aby móc wykonywać obliczenia naukowe, użytkownik musi posiadać aktywny grant obliczeniowy.

Wraz z rejestracją w Portalu PL-Grid użytkownikowi przyznawany jest (bez dodatkowych formalności) *grant osobisty*. Grant taki przeznaczony jest na rozpoczęcie korzystania z zasobów – ma za zadanie zapewnić zasoby na testowanie bądź przeprowadzanie mniejszych obliczeń. W ramach grantu osobistego można korzystać z zasobów Infrastruktury PL-Grid przez 6 miesięcy, do wyczerpania limitu zasobów: 1000 godzin obliczeniowych i 40 GB pamięci masowej. Grant osobisty zostaje automatycznie odnowiony po upływie 6 miesięcy i nie podlega rozliczeniu.

W wielu przypadkach zasoby przyznane w ramach grantu osobistego nie są jednak wystarczające, aby przeprowadzić obliczenia naukowe. Jeśli użytkownik spodziewa się, że grant osobisty oferuje zbyt skromne zasoby na przeprowadzenie planowanych obliczeń, powinien zgłosić poprzez Portal PL-Grid zapotrzebowanie na dodatkowe zasoby w ramach *grantu właściwego*.

Grant właściwy jest umową pomiędzy użytkownikiem (lub zespołem użytkowników) a dostawcą zasobów (czyli ośrodkiem bądź ośrodkami obliczeniowymi w ramach Infrastruktury PL-Grid) na dostarczenie mocy obliczeniowej, przestrzeni pamięci masowej lub dodatkowych oferowanych zasobów w zadanej wielkości i w konkretnym czasie. Grant właściwy podlega rozliczeniom co ok. 6 miesięcy w trakcie jego trwania oraz po jego zakończeniu. Użytkownik ma wtedy obowiązek dostarczenia informacji o rezultatach naukowych, w tym o publikacjach zrealizowanych w ramach grantu.

Konsorcjum PL-Grid. Projekt PLGrid Plus jest realizowany przez Konsorcjum PL-Grid, utworzone w styczniu 2007 roku. W skład konsorcjum wchodzi pięć instytucji: Akademickie Centrum Komputerowe Cyfronet AGH w Krakowie (koordynator projektu), Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego w Warszawie, Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe w Poznaniu, Wrocławskie Centrum Sieciowo-Superkomputerowe we Wrocławiu, Centrum Informatyczne Trójmiejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej w Gdańsku.

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

MAMY TALENTY NA MIARĘ PROGRAMU „MAM TALENT”

W sobotnie wieczory listopada w TVN mieliśmy okazję podziwiać występy rzeszowskich akrobatów, a zarazem studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego w najliczniej oglądanym telewizyjnym programie rozrywkowym ostatnich lat *Mam Talent*. Wystąpili: **Delfina Przeszłowska** (l. 19, studentka pierwszego roku technologii żywności i żywienia człowieka, wicemistrzyni świata formacji tanecznych), **Bartłomiej Byjós** (l. 19, student pierwszego roku wychowania fizycznego, wicemistrz Europy, 4. zawodnik na świecie w fitness) i **Regina Małek** (l. 20,

studentka drugiego roku wychowania fizycznego, wicemistrzyni Europy w akrobatyce), na co dzień ćwiczący w Towarzystwie Gimnastycznym „Sokół” w Rzeszowie. Trenerem tej trojki jest **dr Grzegorz Bielec**, nauczyciel akademicki na Wydziale Wychowania Fizycznego.

O medialnym wydarzeniu jesieni 2012 roku, z udziałem naszych studentów powiedzieli:

Dr Grzegorz Bielec: Do castingu, w którym zwycięstwo gwarantowało udział w dalszej edycji programu w zasadzie nie było wielkich przygotowań. Wszyscy artyści, którym zaproponowałem udział w MT są członkami elitarnego zespołu artystycznego „Elite Talent Club”. Aby zostać jego członkiem trzeba być medalistą mistrzostw Polski. Taki poziom wyszkolenia, jak również doświadczenie sceniczne zdobyte na licznych pokazach jest gwarancją uzyskania zamierzonego efektu artystycznego – czyli swojego rodzaju „zaczarowania” publiczności.

Casting z jurorami odbył się w czerwcu, w Krakowie. Efekt można było zobaczyć w TVN. Wszystkie 4 nasze zespoły otrzymały 3 x „tak”. Następnie – początkiem lipca – poinformowano nas, że do finałowej 40 uczestników przeszły 2 nasze zespoły: dziewczyny z „Trio ETC” oraz „Delfina i Bartek”. We wrześniu miał miejsce kolejny sprawdzian – półfinał w programie na żywo i nasze dwa zespoły: „Trio ETC” i „Delfina i Bartek” przeszły do finału.

W sali gimnastycznej Zespołu Szkół Elektronicznych przy ul. Hetmańskiej przygotowaliśmy się do ostatecznej rozgrywki.

Pragnę tu serdecznie podziękować wiceprezydentowi **Stanisławowi Sieńce**, pracownikom Urzędu Miasta (szczególnie panu **Tadeuszowi Szylarowi**) oraz dyrektorowi ZSE **Jerzemu Stokłosie** za otrzymaną pomoc.

Delfina Przeszłowska: Tańczę od jedenastego roku życia (w „Kornelach” pod okiem p. M. Muchy). W duecie z Bartkiem trenuję (z trenerem Bielcem) od ponad roku. Specyfiką treningu akrobatycznego jest to, że trzeba być 6-8 razy w tygodniu na sali i przez 3-4 godziny, wręcz do znużenia powtarzać te same elementy akrobatyczne.

Bartłomiej Byjós: Od 9 lat jestem zawodnikiem TG „Sokół” Rzeszów. Od początku prowadzi mnie trener Bielec, któremu zawdzięczam wszystko, co potrafię. Na początku trenowałem akrobatykę (dwójki i czwórki męskie oraz pary mieszane), a później – kiedy moja poprzednia partnerka z zespołu odniosła kontuzję – trener zasugerował, bym przekwalifikował się na fitness – z dobrym skutkiem, co potwierdzają medale Mistrzostw Europy.

Regina Małek: W podstawówce trenowałam tańce, później przeszłam na akrobatykę (najpierw w „Stali” u Sereżyńskich, później trenowałam w „Sokole” u trenera Bielca, aż zmieniłam barwy na SAS AZS UR Rzeszów). W 2009 roku zakończyłam karierę sportową. Po dwóch latach przerwy do powrotu i startu w zawodach fitness namówił mnie trener Bielec. W grudniu 2011 r. okazało się, że jest szansa, abym z moją siostrą Celiną i Klaudią Ciupak wystartowała w Mistrzostwach Polski Seniorów (marzec 2012). Po 4 miesiącach ciężkiej pracy wywalczyłyśmy dwa srebra w klasie mistrzowskiej – najpierw w Mistrzostwach, później w Pucharze Polski (tu w trójce w składzie M. Małek, K. Ciupak, A. Kocan). Teraz już wiem, że akrobatyka jest najbliższą mi dyscypliną i nie wyobrażam sobie życia bez niej. Stąd też decyzja o podjęciu studiów na Wydziale Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Danuta Kamieniecka-Przywara

UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU ZAINAUGUROWAŁ ZAJĘCIA W ROKU AKADEMICKIM 2012/2013

16 października w auli Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się inauguracja roku akademickiego na Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Uczestniczący w uroczystości JM Rektor UR prof. dr hab. **Aleksander Bobko** ogłosił rozpoczęcie zajęć i życzył studentom seniorom wielu sukcesów, dalszej aktywności w poszerzaniu wiedzy i zdobywaniu nowych umiejętności oraz dużo zdrowia.

Przewodnicząca Zarządu UTW **Danuta Kamieniecka-Przywara** w swoim wystąpieniu nawiązała do zadań UTW w 2012 roku, który jest dla studentów seniorów okresem szczególnym w sytuacji, kiedy Parlament Europejski ogłosił **Europejski Rok Aktywności Osób Starszych i Solidarności Międzypokoleniowej**, natomiast polski parlament **Rokiem Uniwersytetów Trzeciego Wieku**. Z tej okazji odbył się w marcu, w Warszawie Międzynarodowy Kongres Uniwersytetów Trzeciego Wieku pod patronatem Pani Prezydentowej Anny Komorowskiej i z udziałem premiera Donalda Tuska. W całym kraju odbyło się szereg konferencji UTW i zaowocowało to powołaniem przez prezesa Rady Ministrów (Zarządzeniem nr 68, obowiązującym od 18 sierpnia 2012 r.) w MPiPS Departamentu Polityki Senioralnej. W działania na rzecz seniorów ogromnie zaangażowane są takie instytucje jak Rzecznik Praw Obywatelskich, Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń UTW (z siedzibą w Nowym Sączu), Ogólnopolskie Porozumienie UTW (z siedzibą w Warszawie), Fundacja UTW dla UJ oraz osobiście minister pracy i polityki społecznej Władysław Kosiniak-Kamysz. Dzięki jego staraniom opracowano Rządowy Program Aktywności Społecznej Osób Starszych i znalazły się w budżecie państwa fundusze na politykę senioralną. W tym roku jest to 20 mln zł, a w 2013 ma być 40 mln.

20 września br. został ogłoszony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej konkurs dla organizacji działających na rzecz seniorów, pozwalający na ich szeroką aktywizację. Nasz UTW dzięki istnieniu Stowarzyszenia Przyjaciół UTW, które jest uprawnione do udziału w konkursie, również złożył projekt pt. „Aktywność liderów – szansą aktywności wszystkich słuchaczy UTW w Rzeszowie”. Projekt ten polega na kształtowaniu aktywności naszych liderów, tj. członków Samorządu - kierowników sekcji i grup, poprzez warsztaty i szkolenia w zakresie między innymi: komunikacji, samoorganizacji, pracy zespołowej, asertywności i informatyki.

W tym roku nasz UTW, wspólnie ze Stowarzyszeniem Przyjaciół UTW zorganizował 24 maja Forum Podkarpackich Uniwersytetów Trzeciego Wieku pt. „Wartości w dialogu pokoleń” - dzięki patronatowi Rektora UR oraz dofinansowaniu Marszałka Województwa Podkarpackiego. Forum odbyło się w Instytucie Muzyki. Bardzo ciekawą sesję naukową uświetnili swoimi wykładami prof. Aleksander Bobko, prof. Kazimierz Ożóg i dr hab. prof. Mieczysław Radochoński. Następnie liderzy z 16 uniwersytetów trzeciego wieku z Podkarpacia prezentowali swoje osiągnięcia. Forum towarzyszyła wystawa różnorodnej twórczości poszczególnych UTW oraz międzypokoleniowe występy artystyczne. Wydaliśmy też bogaty Biuletyn dokumentujący dokonania Forum.

W Rzeszowie inaugurujemy 29. rok akademicki naszego UTW, który Uchwałą Senatu Uniwersytetu jest studium otwartym, działającym pod patronatem władz UR. W związku z upływem ważności pełnomocnictwa (zmiana władz rektorskich) w imieniu słuchaczy serdecznie dziękujemy opiekunowi naukowemu, panu prof. dr. hab. **Markowi Zinowi** za kilku-

letnią współpracę z naszym UTW. Prof. Marek Zin został powołany na pełnomocnika przez Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2006 roku i w jego gestii było sprawowanie nadzoru nad decyzjami merytorycznymi, organizacyjnymi i finansowymi związanymi z działalnością UTW. Prof. Marek Zin wielokrotnie prezentował naszym słuchaczom ciekawe wykłady z dziedziny żywności i zdrowego żywienia. Mamy nadzieję, że nadal będzie przybliżał nam tę tematykę. Pamiętamy, że dużą sympatię okazywał sekcji malarskiej, ponieważ ta twórczość jest również jego pasją życiową. Uczestniczył czynnie w wernisażach organizowanych przez UTW w Klubie Garnizonowym oraz kilkakrotnie obdarował naszych słuchaczy swoimi obrazami. Bardzo serdecznie dziękujemy Panu Profesorowi za dotychczasową współpracę.

W ubiegłym roku akademickim członkowie UTW wysłuchali 30 wykładów otwartych z różnych dziedzin, prowadzonych przede wszystkim przez pracowników naukowych Uniwersytetu Rzeszowskiego, ale też lekarzy, geografów i podróżników. W ramach zajęć dodatkowych nasi słuchacze poszerzali swoje umiejętności informatyczne w 14 grupach, o różnym stopniu zaawansowania. Nauką obsługi komputera prowadzoną przez pracowników naukowych UR było objętych ponad 160 seniorów. Ogromnym zainteresowaniem naszych słuchaczy cieszyła się też nauka języków obcych. Około 300 studentów poszerzało swoją wiedzę na lektoratach z angielskiego, francuskiego, hiszpańskiego, włoskiego, niemieckiego i esperanto.

Obecnie, wspólnie z władzami uczelni, rozważamy propozycje, aby w przyszłych latach działalności UTW, w nauczaniu informatyki i lektoratach, wprowadzić system edukacyjny zamknięty w kilku latach oraz obowiązek zaliczania tych zajęć. Sądymy, że będzie to system bardziej dyscyplinujący seniorów, a jednocześnie podnoszący rangę kształcenia i przynoszący satysfakcję z osiągniętych sukcesów. Zamierzamy również reaktywować Radę Programową, która będzie wspierać działalność edukacyjną UTW oraz nakreślać kierunki tematyczne wykładów otwartych.

Nasz UTW ma ambicje działań na rzecz zaspokajania różnorodnych zainteresowań i potrzeb słuchaczy, więc oprócz edukacji będziemy proponować (dzięki SPUTW, które zapewnia nam fundusze na te cele), udział w szerokiej gamie zajęć dodatkowych. Będą to zajęcia sekcji artystycznej: śpiewanie w Chórze „Cantilena”, działanie w grupach: malarsko-rysunkowej i fotograficznej, które oprócz stałych zajęć organizują wyjazdy plenerowe i odwiedzają pięknymi wernisażami i wystawami. Powstała

w ubiegłym roku sekcja rękodzieła artystycznego upiększa nasze biuro. Klub Ciekawej Książki zrzesza miłośników literatury pięknej i organizuje spotkania z jej twórcami, a także zorganizował Dyskusyjny Klub Książki dla Seniorów. Klub melomana oferuje naszym słuchaczom grupowe wyjścia na wspaniałe koncerty w Filharmonii Podkarpackiej, natomiast klub teatralno-filmowy zaprasza na najciekawsze spektakle i filmy. Sekcja pomocy koleżeńskiej zajmuje się wspieraniem seniorów w trudnych momentach życiowych oraz organizuje sympatyczne spotkania integracyjne, np. dla seniorów 80+, którzy nie mogą z różnych względów uczestniczyć w naszym życiu akademickim. Proponujemy również różnorodne zajęcia z zakresu aktywności fizycznej: gimnastykę ogólną, korekcyjną i na basenie, naukę tańca, Nordic Walking, brydż, szachy, wycieczki krajowe i zagraniczne oraz integracyjne wieczorki taneczne i biesiady. Już trzykrotnie nasi sportowcy uczestniczyli w Ogólnopolskiej Olimpiadzie UTW, zajmując czołowe miejsca, a w tym roku akademickim planujemy powołać specjalną sekcję olimpijską, aby jeszcze lepiej przygotować się do następnej olimpiady.

Do naszego UTW jesienią tego roku zapisało się już ponad 100 nowych słuchaczy, z dotychczasowymi jest to rzesza ponad 800 studentów seniorów. Bardzo się cieszymy z tego, że do nas przychodzą osoby chcące poszerzać swoją wiedzę, rozwijać zainteresowania i talenty twórcze.

Z okazji rozpoczęcia roku akademickiego 2012/2013 życzę wszystkim studentom UTW wielu ciekawych wrażeń, poszerzania swoich horyzontów o wiedzę dotąd nieznaną, zdobycie interesujących umiejętności, rozwój zdolności twórczych, możliwości poznania nowych zakątków naszego kraju i świata oraz miłych imprez integracyjnych.

W tym miejscu trzeba odnotować, że wykład inauguracyjny pod tytułem: „Społeczeństwo XXI wieku - społeczeństwem ludzi bezdomnych” wygłosił prorektor ds. studenckich i kształcenia UR dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**. Program artystyczny uroczystej inauguracji uświetniły Panie: **Elżbieta Drążek-Barcik** (sopran) oraz **Joanna Stachurska** (fortepian), nauczyciele akademicy z Instytutu Muzyki UR.

Katarzyna Trybała-Zawiślak

NOWA PUBLIKACJA Z ZAKRESU ARCHEOLOGII FUNERALNEJ

Między XIII a IV w. p.n.e. Polskę południowo-wschodnią zamieszkiwały społeczności tarnobrzeskiej kultury łużyckiej, które praktykowały ciałopalny obrządek pogrzebowy. Szczątki zmarłych poddanych kremacji umieszczano w glinianych popielnicach, zakopywanych w ziemi. Do wnętrza urn często wkładano dodatkowe dary – ozdoby, części stroju lub narzędzia, a obok popielnic umieszczano mniejsze naczynka zwane przystawkami. Największe cmentarzyska tarnobrzeskiej kultury łużyckiej liczyły po kilkaset pochówków i były użytkowane przez wiele pokoleń.

Książka pt. „**Kłyżów, stan. 2 i Mokrzyżów, stan. 2 – cmentarzyska ciałopalne z wczesnej epoki żelaza**” to wieloaspektowe opracowanie źródeł archeologicznych pochodzących z cmentarzysk tarnobrzeskiej kultury łużyckiej datowanych na czas przypadający między VII a IV stuleciem p.n.e.

Obydwie nekropolie dostarczyły interesujących materiałów, dzięki którym szczegółowo scharakteryzowano ob-

rzątek pogrzebowy i wskazano na możliwości dokładniejszego datowania poszczególnych zespołów grobowych w ramach etapów funkcjonowania cmentarzysk. Opracowanie szczątków kostnych przez antropologów pozwoliło również na dokonanie rekonstrukcji struktury populacji grzebiącej swych członków na obydwu omawianych cmentarzyskach, a wykorzystanie najnowszych metod analitycznych i uwzględnienie wyników badań interdyscyplinarnych (datowanie termoluminescencyjne, analiza szlifów ceramicznych) umożliwiło pełniejszą charakterystykę źródeł archeologicznych i zwyczajów pogrzebowych stosowanych przez społeczności tarnobrzeskiej kultury łużyckiej.

W tym kontekście prezentowana monografia może być potraktowana jako istotne uzupełnienie dotychczasowych studiów z zakresu archeologii sepulkralnej czy – nawet szerzej – archeologii funeralnej.

FUNDACJA

**RZESZOWSKIEGO OŚRODKA
ARCHEOLOGICZNEGO**

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

**NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND**

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

PROF. DOMENICO LAFORGIA PROFESOREM HONOROWYM UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

6 grudnia w sali koncertowej Instytutu Muzyki UR odbyła się uroczystość nadania tytułu Honorowego Profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Domenico Laforgia, rektorowi Uniwersytetu del Salento w Lecce (Włochy).

Profesor Domenico Laforgia jest absolwentem kierunku inżynieria mechaniczna. Przed rozpoczęciem kariery akademickiej był projektantem w firmie Ferrari Maranello. Następnie pracował na Politechnice w Bari, skąd w 1994 r. przeniósł się do Lecce. Na tamtejszym Uniwersytecie prowadzi wykłady na Wydziale Inżynierii, specjalizując się w systemach dla energii i środowiska. Profesor Laforgia posiada kwalifikacje do wykonywania zawodu konsultanta własności przemysłowej we Włoskim Urzędzie Patentowym i Znaków Towarowych, jak również w Europejskim Urzędzie do spraw Harmonizacji Rynku Wewnętrznego. Od ponad 30 lat jest członkiem Stowarzyszenia Inżynierów, aktywnie działając jako konsultant branżowy. Jest również koordynatorem Uniwersyteckiego Kolegium Wykładowców, zajmującego się systemami energetycznymi i środowiskiem. Honorowy Profesor UR dał się również poznać jako osoba zaangażowana w działalność na rzecz krajów rozwijających się. Rektor Laforgia jest także promotorem kultury polskiej we Włoszech. Warto wspomnieć tu chociażby o uroczystości nadania godności doktora honoris causa Uniwersytetu w Lecce kardynałowi Stanisławowi Dziwiszowi, metropolicie krakowskiemu. To za jego sprawą Uniwersytet Rzeszowski i Uniwersytet del Salento w Lecce wiąże długoletnia owocna współpraca naukowa.

Ceremonię nadania tytułu Honorowego Profesora Uniwersytetu Rzeszowskiego rozpoczął JM Rektor Uniwersytetu Rze-

szowskiego prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, który powitał gości przybyłych na uroczystość. Następnie prof. **Daniele Stasi** przedstawił sylwetkę Honorowego Profesora i historię współpracy pomiędzy Uniwersytetami. Laudację wygłosił profesor **Marco Jacov** z Uniwersytetu w Lecce. Po uroczystym odczytaniu i wręczeniu dyplomu Honorowego Profesora przyszedł czas na gratulacje i życzenia od gości uczestniczących w uroczystości. JM Rektor odczytał również treść listów i gratulacji, które nadeszły z tej okazji. Następnie głos zabrał uhonorowany Profesor. Jego wystąpienie dotyczące problemów zużycia i rozdysponowania energii, także tej pochodzącej ze źródeł odnawialnych, spotkało się z dużym zainteresowaniem uczestników uroczystości. Oprawę artystyczną ceremonii zapewnił chór pod kierownictwem dr **Bożeny Stasiowskiej-Chrobak**. Osoby zebrane w sali koncertowej wysłuchały także występu dr **Elżbiety Drażek-Barcik** (sopran) i dr **Agnieszki Hoszowskiej-Jabłońskiej** (fortepian). Po zakończeniu części oficjalnej uroczystości nadszedł czas na kolejne życzenia, gratulacje, wywiady i wspólne zdjęcia.

Małgorzata Grygiel-Rożek

Ludwik Borowiec

ŁĄCZĄ NAS WSPÓLNE PROBLEMY SZKOLNICTWA

Rozmowa z profesorem Dominico Laforgia, rektorem Uniwersytetu del Salento w Lecce (Włochy), Profesorem Honorowym Uniwersytetu Rzeszowskiego

- Magnificencjo, przyjechał Pan do Rzeszowa u schyłku jesieni. Jakie zostaną wrażenia z tegorocznego pobytu w naszym mieście?

- Jestem pod wrażeniem funkcjonalności i czystości. Widać to wszędzie, na ulicach miasta i w sklepach, które odwiedziłem, szukając upominków dla znajomych. Zaskakuje jakość oferowanych w Rzeszowie usług, a szczególne na mnie wrażenie zrobiły bliskie memu sercu inwestycje Uniwersytetu Rzeszowskiego i wyposażenie nowych laboratoriów. To, co robicie, może być wzorem dla innych.

- U nas są dwie publiczne uczelnie, Uniwersytet i Politechnika. Jakie możliwości kształcenia ma młodzież po maturze w Lecce?

- W tym stutysięcznym mieście, położonym w południowo-wschodniej części Włoch jest Uniwersytet, którym od 2007 roku kieruję. Nasza uczelnia różni się od goszczącej mnie rzeszowskiej szkoły wyższej profilem; rozwijamy prawie równomiernie kierunki humanistyczne i techniczne. Mamy 10 wydziałów i 60 kierunków kształcenia. Łączy nas liczba studiującej młodzieży - i w Rzeszowie, i w Lecce uczy się ponad 20 tys. studentów.

- Jak zostaje się profesorem tytularnym we Włoszech?

-Od roku ścieżka naukowej kariery jest podobna, kiedy u nas też wprowadzono obowiązek habilitacji. Wcześniej, większą wagę przywiązywano do doktoratu, a po uzyskaniu tego stopnia trzeba było zdobywać dodatkowe kwalifikacje przez ukończenie specjalnych studiów, coś na wzór polskich podyplomowych. Co jakiś czas, w miarę potrzeb i możliwości finansowych, włoskie uczelnie ogłaszały konkursy na stanowisko profesora i najlepsi obejmowali katedry. Oczywiście cały czas ważne były naukowe osiągnięcia, np. w naukach technicznych posiadane patenty i prawa autorskie do wynalazków. Trzeba też wiele publikować, w znaczących dla nauki czasopiśmie. O zadaniach w ramach dydaktyki i pracy ze studentami nie mówię, bo każdy, kto wybrał pracę nauczyciela akademickiego traktuje to jako ważne zadanie. Profesorowie w wieku 70 lat przechodzą we Włoszech na emeryturę.

-Zauważyłem, że podczas zwiedzania nowych inwestycji interesowały Pana nasze plany rozwoju inżynierii materiałowej i nanotechnologii. Czy tylko w ramach tych dyscyplin widzi Pan szanse przyszłej współpracy obu uniwersytetów?

- Jestem absolwentem studiów technicznych i to, w czasie osiągnięcia kolejnych stopni i tytułów, determinowało moje akademickie działania naukowe i staże oraz praktyki w róż-

nych przedsiębiorstwach i wielkich korporacjach. W czasie dłuższego pobytu w USA cały czas szukałem odpowiedzi na nurtujące mnie pytanie: dlaczego większość ich uczelni lepiej sobie radzi na trudnym rynku konkurencji niż włoskie szkoły wyższe? Uważam, że niezależnie od nazwy uczelni, czy to jest politechnika, czy uniwersytet nie można lekceważyć otoczenia i uprawiać tylko naukę dla nauki. Wszyscy zwracają się w stronę przemysłu i gospodarki danego regionu, czy kraju. A to pozwala nie tylko lepiej poznać potrzeby przyszłych pracodawców naszych studentów, ale także poprawia budżet podmiotów uczelni. Odpowiadając na zadane mi pytanie powiem, że widzę szerokie pole do przyszłej współpracy, czy inaczej, poszerzenia już istniejącej, bo przypomnę, że 10 nauczycieli akademickich UR było już u nas. Najprostsze są kontakty w ramach różnych filologii, filozofii, nauk społecznych i prawnych. Możemy podejmować wspólne projekty realizowane np. przez archeologów, fizyków, czy ogólnie powiem przedstawicieli nauk technicznych.

-W krajach Unii Europejskiej ponad 25 proc. młodych nie ma pracy. Są wśród nich absolwenci różnych kierunków z wyższych uczelni Włoch i Polski.

- Na południu Włoch jest duże bezrobocie, wielu naszych absolwentów wyjeżdża do Rzymu i na północ kraju, tam łatwiej o stałe zatrudnienie. Włosi w poszukiwaniu pracy jeżdżą też po Europie, szczególnie na północ kontynentu.

- A co jest dla Pana Profesora najważniejsze w zarządzaniu Uniwersytetem?

- Ciągłe niebezpieczeństwo braku pieniędzy na planowane zadania oraz szukanie nowych form zarządzania uczelnią, przy zgodności akademickiej tradycji. Cały czas pracujemy nad wprowadzeniem naszego uniwersytetu do kręgu znaczących, międzynarodowych uczelni. W tym ostatnim działaniu mamy pomoc i kontrolę ze strony włoskiego państwa - uczelnie poddawane są systematycznej ocenie, podobnie jak nasi nauczyciele akademicy.

- Dziękuję za rozmowę, życzę realizacji planów i dalszej owocnej współpracy z naszym Uniwersytetem Rzeszowskim.

DOKTORAT NA WYDZIALE EKONOMII

Ewelina Rabiej urodziła się w Krynicy, ale szkołę średnią (IV Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika, klasa o profilu matematyczno-fizycznym) ukończyła w Rzeszowie. Studiowała na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Filia w Rzeszowie, na kierunku zarządzanie i marketing. W okresie studiów zajmowała się sprawami studenckimi, wyrazem uznania był wybór na starostę roku. Pracę magisterską obroniła w 2000 r. z oceną bardzo dobrą. W tym samym roku rozpoczęła pracę w Centrum Medycznym MEDICOR w Rzeszowie, gdzie była specjalistką ds. finansów i rachunkowości, pełniąc funkcję zastępcy dyrektora. W 2001 r. ukończyła studia podyplomowe *Zarządzanie w ochronie zdrowia* w Kolegium Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach oraz wygrała konkurs na stanowisko asystenta na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie Filia w Rzeszowie. Od września 2001 roku pracuje w Zakładzie Finansów (Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego), którym kieruje dr hab. prof. UR Jerzy Kitowski. Prowadzi zajęcia dydaktyczne z kilku przedmiotów: rachunkowość, rachunkowość zarządcza, rachunkowość finansowa, zarządzanie finansami, finanse i bankowość, finanse publiczne i rynki finansowe. Zainteresowania naukowe Eweliny Rabiej koncentrują się wokół szeroko pojętej ekonomii w ochronie zdrowia, ze szczególnym uwzględnieniem finansowych aspektów zarządzania podmiotami leczniczymi, co znalazło odzwierciedlenie w serii wykładów przeprowadzonych na studiach podyplomowych *Zarządzanie służbą zdrowia* w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.

Jako asystent uczestniczyła w wielu konferencjach naukowych i szkoleniowych dotyczących zarządzania finansami szpitali, rachunku kosztów leczenia, wyceny świadczeń zdrowotnych, w tym m.in. *EU Phare Twinning Project Poland and United Kingdom – Strengthening Administration for Benefits In Kind* (Ministerstwo Zdrowia, Narodowy Fundusz Zdrowia), Małopolskie Forum Prawno-Medyczne (Collegium Medicum, Uniwersytet Jagielloński). Była również w komitecie organizacyjnym szeregu konferencji na Uniwersytecie Rzeszowskim. Opublikowany dorobek twórczy Eweliny Rabiej potwierdza umiejętne łączenie zainteresowań naukowych oraz doświadczeń zawodowych. W ramach prowadzonych prac badawczych podjęła trudną problematykę rachunku kosztów w podmiotach leczniczych. Obszar ten nie jest obecnie uregulowany prawnie, nie opracowano również wzorcowych rozwiązań. Informacje kosztowe generowane przez szpitale nie są, ze względu na niejednorodną metodykę, porównywalne. Z uwagi na innowacyjność prowadzonych prac badawczych Ewelina Rabiej otrzymała stypendium w ramach projektu systemo-

wego *Podkarpacki fundusz stypendialny dla doktorantów*, realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VIII Regionalne Kadry Gospodarki, Działanie 8.2. Transfer Wiedzy, Poddziałanie 8.2.2 Regionalne Strategie Innowacji.

Przewód doktorski mgr Ewelina Rabiej otworzyła w 2009 r. na Wydziale Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie. Rozprawa pt. *Koncepcja kalkulacji indywidualnych kosztów leczenia pacjenta w lecznictwie stacjonarnym* przygotowana została pod kierunkiem dra hab. prof. UR Jerzego Kitowskiego. Badania realizowane były częściowo w ramach projektu badawczego promotorskiego finansowanego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W pracy nad rozprawą wykorzystano z szeregu metod, rozpoczynając od studiów literaturowych po przeprowadzenie badań empirycznych. Dokonano obszernej analizy światowej literatury specjalistycznej oraz innych materiałów w zakresie podjętej tematyki, m.in.: aktów prawnych, informacji o wynikach kontroli przeprowadzonych przez Najwyższą Izbę Kontroli, raportów i opracowań statystycznych Ministerstwa Zdrowia, Narodowego Funduszu Zdrowia, Agencji Oceny Technologii Medycznych, European Health Management Association, European Hospital and Healthcare Federation i innych instytucji. Analizę sektora zdrowotnego w województwie podkarpackim przeprowadzono na podstawie danych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego, Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Podkarpackiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia. Celem skonfrontowania teoretycznych rozwiązań z rzeczywistością przeprowadzono studium przypadków. Dokonano analizy działalności czterech podkarpackich szpitali wielospecjalistycznych działających w formie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Badania literaturowe, wsparte badaniami własnymi, stały się przesłanką do sformułowania koncepcji kalkulacji indywidualnych kosztów leczenia pacjenta w lecznictwie stacjonarnym. Wstępne wyniki badań opublikowano w czasopiśmie *Gospodarka Narodowa*.

Obrona rozprawy doktorskiej odbyła się 12 lipca 2012 r. Recenzentami pracy byli: prof. dr hab. Bronisław Micherda, kierownik Katedry Rachunkowości Finansowej na Wydziale Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz prof. dr hab. Edward Nowak, dyrektor Instytutu Rachunkowości na Wydziale Zarządzania, Informatyki i Finansów Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Powołana Komisja wysoko oceniła pracę badawczą, szczególnie w aspekcie trwających obecnie w Ministerstwie Zdrowia prac nad przepisami regulującymi rachunek kosztów świadczeń zdrowotnych. Prof. dr hab. Edward Nowak zwrócił uwagę w recenzji na aplikacyjne walory zaprezentowanych w rozprawie rozwiązań metodycznych, uwzględniających realia i uwarunkowania prawne, ekonomiczne i medyczne funkcjonowania podmiotów leczniczych w Polsce. Prof. dr hab. Bronisław Micherda wskazał na zasadność publikacji wyników przeprowadzonych prac badawczych. Stopień doktora nauk ekonomicznych przyznano podczas posiedzenia Rady Wydziału Finansów w dniu 17 września 2012 r.

Dr Ewelina Rabiej jest mężatką oraz mamą 5-letniego Jasia. Interesuje się architekturą wnętrz, lubi szwedzkie kryminały i hiszpańskie kino. Z dużą pasją, choć bez większego powodzenia, uczy się jeździć na nartach. Twierdzi, że zima też ma, nie zawsze odkryte, uroki.

Opr. L.B.

Foto: E. Wójcik

Jolanta Pasterska

ARCHIWUM PROFESORA ANDRZEJA BUSZY OFIAROWANE RZESZOWSKIEJ POLONISTYCE

W dniu 12 listopada 2012 roku poeta, pisarz, tłumacz i badacz literatury angielskiej, prof. Andrzej Busza symbolicznie przekazał Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej, działającej w ramach Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego, gromadzone przez dziesiątki lat archiwalia, dokumentujące życie literackie i kulturalne na emigracji.

Andrzej Busza urodził się w Krakowie w roku 1938. Jest poetą, krytykiem, historykiem literatury, tłumaczem, wybitnym conradystą. W czasie wojny jako mały chłopiec przebywał na Bliskim Wschodzie, w latach 1947–1965 mieszkał w Anglii, gdzie studiował anglistykę w St. Joseph's College, a następnie w University College w Londynie. W roku 1965 przeniósł się do Kanady. Tam objął stanowisko wykładowcy, a później profesora literatury angielskiej w University of British Columbia w Vancouver.

W latach 1958–1962 był członkiem redakcji londyńskiego miesięcznika literackiego „Kontynenty – Nowy Merkuriusz” oraz „Kontynenty”. Opublikował tomy wierszy *Znaki wodne* (Paryż 1969); *Astrologer in the Underground / Astrolog w metrze* (Athens, Ohio, 1971), *Glosy i refrakcje* (Berlin-Toronto 2001), *Obrazy z życia Laquedema / Scenes from the Life of Laquedem* (Berlin-Toronto 2003), *Kohelet* (Toronto-Rzeszów 2008) oraz *Pełnia i przesilenie / Full Moon and Summer Solstice* (Toronto-Rzeszów 2008, wspólnie z Bogdanem Czaykowskim). Jego utwory ukazały się ponadto w wielu antologiach i czasopismach krajowych i zagranicznych. Jest współautorem przekładów na język angielski (razem z B. Czaykowskim) wierszy M. Białoszewskiego (*The Revolution of Things*, Washington 1974), a także J. Iwaszkiewicza, C. Miłosza, K. Wierzyńskiego i M. Jastruna (*Gathering Time: Five Modern Polish Elegies*, Mission, B.C., 1983). Jest też laureatem Nagrody Fundacji Kościelskich (1962) oraz Fundacji Władysława i Nelli Turzańskich (2005).

Przekazanie archiwum i księgozbioru Profesora Andrzeja Buszy wsparł finansowo Konsul Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Vancouver w Kanadzie, pan Krzysztof Czapla. Całość zostanie zdeponowana w Pracowni Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Znajdą się tam m.in. korespondencje z pisarzami, 12 tomów pamiętnika Wita Tarnawskiego z lat 1905–1978, *conradiana*, maszynopisy i rękopisy własne oraz Bogdana Czay-

kowskiego. W ofiarowanych zbiorach sporo miejsca zajmują także utwory prozatorskie i unikatowe, limitowane tomiki poezji polskiej i angielskiej.

Dotąd prof. Andrzej Busza ofiarował Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej rzadkie wydania książek, m.in. Zbigniewa Herberta, *Corde de lumière suivi de Hermès, le chien et l'étoile et de Étude de l'objet*, (we francuskim przekładzie Brigitte Gautier, Paris 2011); Josepha Conrada *Under Western Eyes. Centennial Essays* (Amsterdam-New York 2011; Cypriana Norwida, *Poems*, (w tłumaczeniu Adama Czerniawskiego, Kraków-Wrocław 1986); Zygmunta Ławrynowicza, *Syn marnotrawny i inne wiersze (1954-1960)*, (Londyn 1968); Antoniego Słonimskiego, *Wybór poezji*, Londyn 1944).

W uroczystości przekazania archiwum uczestniczyli: prorektor ds. rozwoju dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. prof. UR Janusz Pasterski, dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego dr Bożena Jaskowska, kierownik Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej dr hab. prof. UR Jolanta Pasterska, pracownicy Instytutu Filologii Polskiej oraz Biblioteki UR. W trakcie symbolicznego przekazania swych zbiorów Profesor Andrzej Busza ofiarował oryginał pierwszego tomu niepublikowanego *Pamiętnika Wita Tarnawskiego z roku 1904/05*, podobny pamiętnik Bogdana Czaykowskiego z lat pobytu w sierocińcu w Indiach z roku 1943 oraz *Ogród pieszczot* w przekładzie Leopolda Staffa (Warszawa-Kraków 1922).

Profesor Busza przebywał w Instytucie Filologii Polskiej na zaproszenie JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. Aleksandra Bobko i dyrektora Instytutu Filologii Polskiej dra hab. prof. UR Janusza Pasterskiego. W trakcie pobytu wygłosił dla pracowników i studentów polonistyki oraz anglistyki wykłady dotyczące biografii emigranta, a także wpływu Conrada na literaturę światową oraz relacji pomiędzy myślą Edwarda Saïda i kontekstami interpretacyjnymi twórczości poetów londyńskiej grupy „Kontynenty”. Odbył również kilka spotkań seminaryjnych i konsultacji.

Materiały ofiarowane przez Profesora Andrzeja Buszę zostaną zgromadzone w Pracowni Zbiorów Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego, w wydzielonym dziale „Archiwum Andrzeja Buszy”. Dzięki temu, zgodnie z wolą Darczyńcy, będą mogli z nich korzystać badacze literatury, kultury, historii i socjologii nie tylko z naszego Uniwersytetu.

Foto: E. Wójcikiewicz

Artur Kraus
Maria Sarama

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA „SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE. STAN I KIERUNKI ROZWOJU W ŚWIETLE UWARUNKOWAŃ REGIONALNYCH”

W dniach 11-14 października 2012 r. pod patronatem Marszałka Województwa Podkarpackiego odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa „Społeczeństwo informacyjne. Stan i kierunki rozwoju w świetle uwarunkowań regionalnych”. Była to już piąta konferencja z tego cyklu zorganizowana na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego przez Pracownię Naukowo-Dydaktyczną Informatyki Gospodarczej. Współorganizatorami tegorocznej konferencji byli: Zakład Metod Ilościowych Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, Wydział Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Tarnopolski Instytut Społecznych i Informacyjnych Technologii oraz Instytut Biznesu i Nowoczesnych Technologii Politechniki Lwowskiej.

Celem konferencji była wymiana doświadczeń i prezentacja wyników prac badawczych dotyczących stanu oraz kierunków rozwoju społeczeństwa informacyjnego, a także wpływu inwestycji w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na rozwój regionu.

Niezwykle aktualna i ważna problematyka rzeszowskiej konferencji zgromadziła szacowne grono uczestników z Polski i z zagranicy. Tematyka społeczeństwa informacyjnego jest problemem wielopłaszczyznowym, dlatego też uczestnicy obrad wywodzili się z różnych środowisk zawodowych. W konferencji uczestniczyła kadra naukowa z najbardziej prężnych ośrodków badawczych i akademickich z kraju i z zagranicy.

Liczenie reprezentowane były polskie uczelnie i instytucje zainteresowane tą problematyką, m.in.: Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Szczeciński, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Rzeszowski, UMCS w Lublinie, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Medyczny w Poznaniu, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Politechnika Lubelska, Politechnika Poznańska, Politechnika Wroclawska, Politechnika Częstochowska, Politechnika Łódzka, Politechnika Radomska, Ministerstwo Finansów, Instytut Łączności - Państwowy Instytut Badawczy, Politechnika Lwowska, Narodowy Uniwersytet Kijowski, Chmielnicki Narodowy Uniwersytet, Tarnopolski Instytut Społecznych i Informacyjnych Technologii, Zaporoski Instytut Ekonomii i Technologii Informacyjnych. Wśród uczestników konferencji byli zarówno naukowcy o znaczącym dorobku badawczym, jak i młodzi przedstawiciele środowiska akademickiego.

W pierwszym dniu konferencji obrady odbywały się na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Otwarcia konferencji dokonali prorektorzy Uniwersytetu Rzeszowskiego: ds. rozwoju – dr hab. inż. prof. UR **Czesław Puchalski**; ds. studenckich i kształcenia – dr hab. prof. UR **Wojciech Walat**. Gości powitali: dziekan Wydziału Ekonomii dr hab. prof. UR **Grzegorz Ślusarz** oraz kierownik Zakładu Metod Ilościowych dr hab. prof. UR **Mieczysław Jan Król**. W imieniu gospodarzy

sesji owocnych obrad życzył jej uczestnikom przewodniczący komitetu organizacyjnego dr inż. **Colin Hales**.

Obrady konferencji w Rzeszowie przebiegały w pięciu sesjach, którym przewodniczyli: prof. UE dr hab. **Ewa Ziemia**, prof. UE dr hab. **Janusz Łyko**, prof. P. Wr. dr hab. **Zygmunt Mazur**, dr hab. **Jakub Swacha**, prof. dr hab. **Arkadiusz Potocki**. Wśród wygłoszonych referatów były referaty poświęcone szeroko rozumianym aspektom rozwoju społeczeństwa informacyjnego, np. procesom tworzenia społeczeństwa informacyjnego i ich dynamice w wybranych regionach Polski, europejskim programom i inicjatywom wspierającym rozwój społeczeństwa informacyjnego, holistycznemu ujęciu uwarunkowań ICT w inteligentnych organizacjach społeczeństwa informacyjnego, rozwojowi e-biznesu w erze społeczeństwa informacyjnego, wykluczeniu cyfrowemu i informacyjnemu.

Zarządzanie informacją, jej jakość oraz szybkość przepływu są obecnie zasadniczymi czynnikami konkurencyjności przedsiębiorstw i regionów, których rozwój wymaga stosowania nowych technik gromadzenia, przetwarzania, przekazywania i użytkowania informacji. Dlatego też część wystąpień na konferencji dotyczyła tej tematyki, np. roli informacji w społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstwa, czynników kształtujących poziom aktywności informacyjnej w kontekście konkurencyjności przedsiębiorstw działających w Internecie, strategii innowacyjnych opartych na kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego i ich roli w procesie poprawy konkurencyjności przedsiębiorstwa.

Oprócz transformacji do globalnego społeczeństwa informacyjnego, w skali światowej obecnie mają miejsce również dwie inne transformacje ściśle z nią powiązane, tj. do elektronicznej gospodarki i do gospodarki opartej na wiedzy. Wśród wygłoszonych referatów były także wystąpienia związane z tą tematyką, np. prezentujące uwarunkowania zarządzania wiedzą w organizacji, w społeczeństwie informacyjnym, wpływ technologii informatycznej na przepływ wiedzy w przedsiębiorstwach high-tech.

Nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne i ich dynamiczny rozwój mają znaczący wpływ na gospodarkę oraz funkcjonowanie przedsiębiorstw i organizacji w dobie społeczeństwa informacyjnego. Wśród wystąpień na konferencji nie zabrakło również takich, które były związane z tą tematyką. Dotyczyły one między innymi: rozwoju gospodarki informacyjnej i sektora informacyjnego w wybranych krajach, systemów automatycznej identyfikacji obiektów i ich zastosowań, znaczenia firm informatycznych dla gospodarki Podkarpacia, roli technologii informacyjno-komunikacyjnych w rozwoju współpracy transgranicznej, mediów interaktywnych i ich roli we współczesnej komunikacji społecznej, organizacji akademickiej edukacji zdalnej, wykorzystania urządzeń mobilnych w procesie kształcenia, wykorzystania mediów informacyjnych przez studentów.

W drugim dniu konferencji, w Instytucie Biznesu i Nowoczesnych Technologii Politechniki Lwowskiej obrady odbywały się w formie okrągłego stołu Polska-Ukraina. Uczestników obrad powitali i wygłosili słowo wstępne: dyrektor Instytutu

Biznesu i Nowoczesnych Technologii dr **Yosyf Khromyak** oraz kierownik Zakładu Metod Ilościowych dr hab. prof. UR Mieczysław Jan Król. Obrady okrągłego stołu dotyczyły rozwoju społeczeństwa na poziomie regionalnym, nowych trendów w gospodarce elektronicznej, wykorzystania nowoczesnych technologii mobilnych i osiągnięć robotyki w biznesie i edukacji, roli technologii informacyjnych i komunikacyjnych w rozwoju współpracy transgranicznej. W trakcie obrad wymieniono również doświadczenia i opinie na temat zastosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w szkolnictwie wyższym (m.in. do zarządzania uczelnią, do kształcenia na odległość, do udostępniania informacji, do matematycznego makromodelowania).

Trzeci dzień konferencji to obrady plenarne w Tarnopolskim Instytucie Społecznych i Informacyjnych Technologii. Uczestników obrad powitała prof. dr hab. **Ivanna Baku-szewicz** – prorektor Tarnopolskiego Instytutu Społecznych i Informacyjnych Technologii. Tematyka wystąpień na dwóch sesjach plenarnych była bardzo szeroka i obejmowała takie zagadnienia, jak: międzynarodowe badania marketingowe jako podstawa nowoczesnego biznesu, aspekty międzyregionalne i międzynarodowe struktur sieciowych w społeczeństwie informacyjnym, projekty wspierające rozwój społeczeństwa informacyjnego finansowane ze środków Unii Europejskiej, metody pomiaru zdolności technologicznych kraju, rola składnika informacyjnego w bezpieczeństwie ekonomicznym strate-

gicznej współpracy Ukrainy. Wśród wygłoszonych referatów były także wystąpienia dotyczące roli informacji i technologii informacyjnych w rozwoju przedsiębiorstw, ryzyka informacyjnego w działalności przedsiębiorstw, wpływu informacji nieformalnych na ocenę marki, obszarów wykluczenia cyfrowego.

Podsumowaniem konferencji była burzliwa dyskusja nad postawionymi w trakcie obrad tezami. Tym cenniejsza, że ukazywała potrzebę współpracy nauki z praktyką w dziedzinie rozpoznania nowoczesnych rozwiązań, nowych problemów badawczych związanych z budową i rozwojem społeczeństwa informacyjnego, a także gospodarki opartej na wiedzy.

Konferencja umożliwiła wymianę doświadczeń i prezentację wyników badań dotyczących stanu oraz kierunków rozwoju społeczeństwa informacyjnego, a także wpływu inwestycji w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych na rozwój regionalny i współpracę transgraniczną. Nie dziwi zatem fakt dużego zróżnicowania wystąpień uczestników obrad, które mimo to ułożyły się w wachlarz problemów

komplementarnych i ściśle ze sobą powiązanych. Wymiernym i cennym zwieńczeniem konferencji będzie publikacja powstała na gruncie wystąpień sesyjnych. Duże znaczenie mają także nowe kontakty naukowe nawiązane między uczestnikami konferencji z Polski i Ukrainy.

W trakcie pobytu na Ukrainie uczestnicy konferencji brali także udział w bogatym programie zwiedzania zachodniej części Ukrainy. Program obejmował pobyt na Cmentarzu Łyczakowskim i Cmentarzu Orłąt Lwowskich, najważniejszych miejsc związanych z wielokulturową historią Lwowa, a także poznanie głównych atrakcji architektonicznych Lwowa, m.in. gmachu głównego Politechniki Lwowskiej i jego auli z jedenaściami obrazami autorstwa Jana Matejki ilustrującymi rozwój ludzkości. Uczestnicy konferencji zwiedzili także najciekawsze miejsca Podola, np. Tarnopol oraz twierdze w Trembowli, Kamieniu Podolskim i Chocimiu.

Foto: E. Wójcikiewicz

Małgorzata Kułakowska
Agnieszka Myszka

KONFERENCJA „KULTURA MÓWIENIA DAWNIEJ I DZIŚ”

W dniach 27-29.09 2012 r. na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa z udziałem gości z zagranicy, zatytułowana „Kultura mówienia dawniej i dziś”. Symposium zostało zorganizowane przez Instytut Filologii Polskiej, przy współpracy Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli oraz Podyplomowych Studiów Logopedii.

Konferencja była okazją do spotkania się naukowców, nauczycieli i wychowawców. Referaty i dyskusje dotyczyły szeroko pojętej kultury języka w aspekcie teoretycznym i pragmatycznym, dawniej i dziś. Wśród poruszanych zagadnień znalazły się: kultura języka w dydaktyce szkolnej i uniwersyteckiej, zagadnienia poprawnościowe dotyczące nazw własnych i pospolitych, składni, fleksji i słowotwórstwa, najczęstsze niedociągnięcia i „wpadki” językowe, błędy mówione i błędy pisane, wiedza historycznojęzykowa i błędy wynikające z jej braku, kultura języka w dydaktyce szkolnej i uniwersyteckiej oraz poprawność językowa w glottodydaktyce.

W obradach, oprócz pracowników naukowych z różnych ośrodków akademickich z kraju (m.in. z Krakowa, Kielc, Poznania, Katowic, Opola, Lublina, Koszalina, Warszawy, Sie-

Goście konferencji z Krakowa; prof. dr hab. Bogusław Dunaj i dr Mirosława Mycawka (w dolnym rzędzie)

dlec) i z zagranicy (z Włoch i z Ukrainy), wzięli także udział nauczyciele szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich z regionu.

Konferencję uroczycie otworzył prof. dr hab. Sylwester Czopek, prorektor ds. nauki w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Prof. Sylwester Czopek, prorektor ds. nauki w Uniwersytecie Rzeszowskim otwiera konferencję filologów, inaugurując obchody 50-lecia naszej polonistyki

W swoim przemówieniu nawiązał do tematyki obrad, przytaczając ciekawostki z zakresu terminologii archeologicznej. Słowa powitania wygłosili także: dr hab. prof. UR Zenon Ożóg - dziekan Wydziału Filologicznego, dr hab. prof. UR Janusz Pasternak - dyrektor Instytutu Filologii Polskiej oraz Andrzej Gutkowski - wicedyrektor Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli. Jak podkreślał dyrektor IFP, spotkanie zainicjowało obchody 50-lecia rzeszowskiej polonistyki.

W pierwszym dniu rzeszowskiej konferencji, w czasie obrad plenarnych uczestnicy wysłuchali czterech referatów poświęconych zagadnieniom poprawnej wymowy oraz odmiany, a także współczesnej modzie językowej. Referaty wygłosili: prof. dr hab. Bogusław Dunaj i dr Mirosława Mycałka - *Błędy fonetyczne i ich uwarunkowania we współczesnej polszczyźnie*, prof. dr hab. Barbara Greszczuk - *Wymowa samogłosek nosowych przez współczesnych użytkowników języka*, prof. dr hab. Halina Kurek - *Mechanizmy ewolucji fleksji nominalnej współczesnej polszczyzny (na przykładzie imion i nazwisk)* oraz prof. dr hab. Kazimierz Ożóg - *Mody językowe współczesnej polszczyzny*. Wystąpieniom prelegentów towarzyszyła ożywiona dyskusja, gdyż każdy na co dzień spotyka się z nieprawidłową wymową, błędami w odmianie, błędami składniowymi, niepoprawnymi użyciami wyrazów czy związków frazeologicznych, nie tylko w sytuacjach nieoficjalnych, ale także w prasie, radiu i telewizji. Szczególnie wiele emocji wzbudził problem zaniku odmiany nazw własnych, głównie nazwisk, we współczesnym języku polskim, dający się zaobserwować zarówno w oficjalnej odmianie polszczyzny, jak i w codziennej komunikacji (*dypłom dla Pawła Bojarski, ul. mjra Wacława Kopisto, przyszli do nas państwo Dancewicz*).

Obrady plenarne rozpoczęły także drugi dzień konferencji. Referaty wygłoszone w tym dniu były poświęcone zarówno historii błędów językowych, jak i współczesnej kulturze językowej studentów. Prof. dr hab. Bogdan Walczak wygłosił referat na temat skuteczności werdyktów normatywnych dawniej i dziś; pokazał, że języka nie da się ująć w sztywne ramy. Natomiast prof. dr hab. Krystyna Kleszczowa w referacie zatytułowanym *Błąd z perspektywy historii języka* udowodniła, że często powtarzające się błędy językowe prognozują kierun-

ki zmian językowych. Referat dr Bożeny Taras prezentował umiejętności studentów rzeszowskiej polonistyki w zakresie pisania listów elektronicznych i - niestety - wykazał, że nie wszyscy studenci radzą sobie z tą formą komunikacji.

Tematyka referatów prezentowanych podczas obrad w sekcjach skupiała się wokół kilku głównych wątków. Najwięcej wystąpień było poświęconych zagadnieniom związanym z nauczaniem poprawności językowej na różnych szczeblach edukacji. Były to następujące referaty:

- Dr Magdalena Smoleń-Wawrzusiszyn, dr Natalia Sosnowska: *Kultura słowa w dydaktyce uniwersyteckiej. Przemiany programowe a sprawność językowo-komunikacyjna studentów*;
- Mgr Barbara Kuźniar: *Kultura języka w dydaktyce szkolnej i uniwersyteckiej*;
- Mgr Karolina Mazur: *Kultura języka a umiejętności tekstotwórcze uczniów w zakresie opowiadania z dialogiem*;
- Dr Anna Tabisz: *Czy szkoła uczy mówienia?*
- Mgr Stanisław Kubiś: *O mocowaniu się ze słowem uczniów szkół średnich na przykładzie eseju*;
- Mgr Ewelina Sowa: *Jak kształcony jest język gimnazjalistów w świetle wybranych programów i podręczników nauczania języka polskiego*;
- Mgr Aldona Kocyla, mgr Ewa Dziecioł: *Sprawność formułowania pism oficjalnych przez studentów (na przykładzie podania)*.

Konkluzja wszystkich referatów była w zasadzie wspólna: w nauczaniu zbyt mało miejsca poświęca się na praktyczne kształcenie sprawności komunikacyjnych, zwłaszcza w zakresie polszczyzny mówionej.

Wśród uczestników konferencji byli goście zagraniczni i polscy nauczyciele zajmujący się glottodydaktyką języka polskiego. W swoich wystąpieniach zwracali uwagę na problemy poprawności językowej z perspektywy obcokrajowców:

- Dr Leonardo Masi: *Thumacz wobec błędów autora. Granice ingerencji*;
- Dr Jerzy Kowalewski: *Nauczanie socjokultury - część wspólna edukacji krajowej i zagranicznej*;
- Mgr Marcin Wyrembelski: *„Wojna polsko-ruska” pod flagą zielono-biało-czerwoną*;
- Dr doc. Ała Krawczuk: *O niektórych aspektach normy pragmatyngwistycznej polszczyzny na Ukrainie*;

Uczestnicy konferencji podczas inauguracji rzeszowskiego spotkania filologów.

W sesji plenarnej referat wygłosił prof. dr hab. Kazimierz Ożóg

- Mgr Anna Czerwińska: *Błędy językowe w wypracowaniach szkolnych (na podstawie prac uczniów ze szkół polskich w Wilnie).*

Część referatów dotyczyła problemów związanych z tłumaczeniem tekstów literackich. Po raz kolejny pojawił się problem, na ile dosłowne powinno być tłumaczenie, żeby jak najwierniej mogło oddać zarówno styl, jak i treść pierwowzoru.

Ciekawe były referaty poruszające zagadnienia onomastyki i regionalizmu w kontekście kultury języka i poszukiwania tożsamości narodowej, a także w kontekście historii i tradycji. Tym problemom poświęciły wystąpienia następujące osoby:

- Dr Anna Jamrozek-Sowa: *Reporter pyta o sens życia i dziejów. O sposobach mówienia w „Kocich łbach” Władysława Lecha Terleckiego;*
- Dr Danuta Lech-Kirstein: *Regionalne aspekty onomastyki w dydaktyce szkolnej i akademickiej (na przykładzie Opolszczyzny);*
- Dr Halszka Górny: *Sygnaly świadomości onomastycznej w dziewiętnastowiecznych narracjach pamiętnikarskich.*

Dużym zainteresowaniem uczestników konferencji cieszyły się wystąpienia opisujące i analizujące różnorodne problemy poprawności we współczesnym języku polskim. Referaty o tej tematyce wygłosili:

- Dr Marzena Krupa: *O poprawności językowej tekstów naukowych (z perspektywy redaktora);*
- Dr Lidia Sudakiewicz: *Błędy językowe w przestrzeni publicznej (na przykładzie miasta Koszalin);*
- Dr Wioletta Kochmańska: *„Autentyczny fakt naturalnej rzeczywistości” – przesunięcia semantyczne we współczesnej polszczyźnie ;*
- Dr Grażyna Filip: *Reguły gramatyczne a uzus społeczny, czyli „co żeście osiągnęli w przeciągu półtora roku dwutyśczonego jedenastego i dwutyśczonego dwunastego?”*
- Dr Anna Majewska-Wójcik: *Jednostki skrótowe dawniej i dziś;*
- Dr Dariusz Majkowski: *Błąd językowy jako kategoria zjawisk interkulturowych.*

Prelegenci zwracali uwagę na poprawność językową w różnych rodzajach tekstów: pisanych i mówionych, oficjalnych i nieoficjalnych, dawnych i dzisiejszych. Poruszali zagadnienia z zakresu semantyki, słowotwórstwa, składni oraz fleksji.

Kilka referatów dotyczyło problemów języka i komunika-

cji w Internecie oraz polszczyzny, którą posługuje się współczesna młodzież. Kwestie te analizowały:

- Dr Barbara Misztal: *Niewątpliwie, zdecydowanie, rzekomo, bodajże – rola wykładników modalności epistemicznej w rozmowach internetowych ;*
- Mgr Sylwia Popis: *Kultura pisania użytkowników portali społecznościowych;*
- Mgr Marzena Matyka: *Komunikacja podczas sesji klasycznych gier fabularnych w kontekście zasad poprawności językowej (na przykładzie przerwań);*
- Mgr Izabela Marczykowska: *„Krótki kurs” języka nastolatków.*

Poprawność językowa wiąże się z poprawną wymową, dlatego nad tą problematyką pochylił się także logopedzi, którzy analizowali czynniki wspomagające rozwój mowy dziecka, a także omawiali różnorodne problemy związane z rozwojem mowy i – szerzej – komunikacji:

- Dr Małgorzata Zaborniak-Sobczak, mgr Izabela Marczykowska: *Rola osób dorosłych we wspieraniu rozwoju językowego małych dzieci. Założenia Programu Hanen;*
- Dr Magdalena Wasylewicz: *Dzieciństwo staje się nieme. Troska o mowę w epoce mediów;*
- Dr Katarzyna Bieńkowska: *Rozwój mowy małych dzieci z wadą słuchu - badania własne;*
- Mgr Monika Zielińska: *Mowa dzieci w młodszym wieku szkolnym;*
- Mgr Agnieszka Wasąg: *Zaburzenia głosu u trzynastoletniej dziewczynki. Studium przypadku.*

Założeniem organizatorów była integracja środowiska nauczycieli szkolnych i akademickich, spotkanie praktyków i teoretyków zajmujących się kulturą mówienia. W związku z tym konferencji towarzyszyły warsztaty dla nauczycieli, prowadzone przez pracowników Instytutu Filologii Polskiej: dr Małgorzatę Kułakowską i dr Agnieszkę Myszkę oraz Instytutu Pedagogiki UR: dr Małgorzatę Zaborniak-Sobczak, dr Małgorzatę Półtorak i mgr Izabelę Marczykowską. Największym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty z emisji głosu, ciepło przyjęte zostały także warsztaty z trudności w czytaniu i pisaniu, ortofonii, podstaw logopedii, onomastyki w dydaktyce szkolnej oraz historia języka w dydaktyce szkolnej. Nauczyciele chętnie uczestniczyli w proponowanych ćwiczeniach, angażowali się w wykonywanie zadań. Przedstawiciele PCEN-u stwierdzili, że konferencja jest dobrym początkiem współpracy środowisk akademickich i nauczycielskich. Obie strony zadeklarowały chęć kontynuowania współpracy. Nakładem wydawnictwa PCEN-u ukazały się materiały szkoleniowe, które były wykorzystywane podczas warsztatów. Ponadto pokłosiem konferencji będzie monografia zatytułowana *Kultura mówienia dawniej i dziś.*

Foto: E. Wójcikiewicz

Władysława Jastrzębska

KRYZYS FINANSÓW PUBLICZNYCH W KONTEKŚCIE SPÓJNOŚCI SPOŁECZNO-EKONOMICZNEJ

czyli wnioski z XI międzynarodowej, interdyscyplinarnej konferencji naukowej z cyklu
Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy

Światowy kryzys finansowy, który wybuchł we wrześniu 2008 roku, wywołany został nieroztropną deregulacją rynków finansowych, liberalną polityką gospodarczą oraz psuciem demokracji. Głębokość kryzysu finansów publicznych w niektórych państwach jest ponadto funkcją nieroztropnych polityk makroekonomicznych, w tym ich ewolucji w kierunku socjaldemokratycznego *welfare state*. Spadek produkcji, zatrudnienia i jakości życia w wielu krajach, przyniósł poważne wyzwania dla polityki makroekonomicznej, w tym fiskalnej. Metody i narzędzia polityki stabilizacyjnej wyjaśniane w ekonomii głównego nurtu, czy też stosowane w krajach dotkniętych kryzysem pakiety stabilizacyjne i antykryzysowe budzą wiele wątpliwości. Zaobserwować można ich ograniczoną skuteczność oraz negatywne oddziaływania o charakterze społecznym, w tym na spójność społeczno-ekonomiczną. Pojawiają się zatem pytania o fundamentalne reformy finansów publicznych i reinstytucjonalizację rynków. Dotyczy to także Polski, gdzie z coraz większą mocą dają znać o sobie specyficzne przejawy kryzysu finansów publicznych. Za skutki kryzysu płacą uczestnicy rynku o niskiej kondycji konkurencyjnej, a przede wszystkim bezrobotni i słabo zarabiający pracownicy, nabywający drożące towary. Wszystko to dzieje się po to, aby beneficjentem kryzysu mógł być sektor finansowy odpowiedzialny za wykreowanie nowej nierównowagi społecznej związanej z finansjalizacją gospodarki. Poprawa stanu finansów publicznych jest warunkiem rozwiązywania nie tylko problemów sektora publicznego, ale całokształtu wyzwań rozwojowych. Skuteczne działania w tym kierunku wymagają jasno określonej strategii w ramach polityki stabilizacyjnej rządu, respektującej odpowiedzialność międzypokoleniową oraz myślenia opartego na podejściu zintegrowanym, holistycznym i interdyscyplinarnym. Na tle problemów związanych z kryzysem finansów publicznych wyłaniają się więc pytania o nowe sposoby realizacji polityki społeczno-gospodarczej, wykraczające poza dotychczasowe standardy i sposoby przywracania równowagi wewnętrznej i zewnętrznej.

Wyjaśnianiu i diagnozowaniu istoty przyczyn i skutków kryzysu finansów publicznych, a także poszukiwaniu odpowiedzi na zasadnicze pytania dotyczące barier, czynników, instytucji, mechanizmów oraz narzędzi wyzwalających wolę i tworzących możliwości ograniczania kryzysu i ich wielorakich implikacji szkodzących spójności społeczno-ekonomicznej poświęcona była konferencja naukowa zatytułowana *Kryzys finansów publicznych, przyczyny, implikacje, perspektywy spójności społeczno-ekonomicznej z cyklu Nierówności*

społeczne a wzrost gospodarczy. Organizatorami konferencji odbywającej się w dniach 20–21 września br. byli pracownicy Katedry Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Katedry Ekonomii Stosowanej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, pod kierunkiem prof. dra hab. **Michała Gabriela Woźniaka**.

W konferencji uczestniczyły osoby reprezentujące niemal wszystkie polskie uczelnie ekonomiczne i inne ośrodki naukowe. Gościliśmy profesorów ze Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytetu Łódzkiego, UMCS w Lublinie, AGH w Krakowie, Akademii Ekonomicznej w Katowicach, UMK w Toruniu, Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Politechniki Białostockiej, Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy, Wyższej Szkoły Oficerskiej Sił Powietrznych w Dęblinie, Politechniki Rzeszowskiej, Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Na konferencji obecni byli również goście z zagranicznych ośrodków naukowych: Uniwersytetu Ekonomicznego w Wiedniu, Narodowego Uniwersytetu Ekonomicznego w Kijowie, Narodowego Uniwersytetu we Lwowie, Dniepropietrowskiej Państwowej Akademii Inżynierii Lądowej i Architektury, Melitopolskiego Instytutu Państwowego i Samorządowego Zarządzania Uniwersytetu Humanistycznego w Zaporozżu, Śląskiego Uniwersytetu w Karwinie oraz Uniwersytetu w Żlinie.

W celu ściślejszego powiązania debaty teoretycznej z praktyką w konferencji uczestniczyli również przedstawiciele władz centralnych oraz lokalnych.

Grupując tematycznie referaty wygłoszone przez ekonomistów, socjologów, prawników, psychologów, filozofów oraz reprezentantów innych dyscyplin naukowych, obrady plenarne oraz w sekcjach poświęcone były:

1. Aspektom globalnym i uwarunkowaniom kryzysu finansów publicznych;
2. Konsekwencjom kryzysu finansów publicznych z perspektywy różnych sfer bytu ludzkiego;
3. Programom oraz instrumentom zapobiegania i ograniczania skutków kryzysu finansów publicznych (pakietem stabilizacyjnym i ocenie ich skuteczności);
4. Ocenie społecznych i gospodarczych skutków kryzysu finansów publicznych;
5. Wyzwaniom dla UE i strefy euro wynikającym z kryzysu

finansów publicznych;

6. Zmianom instytucjonalnym sprzyjającym ograniczaniu skutków kryzysu finansów publicznych;
7. Rynekowi pracy w czasach kryzysu.

Cykl konferencji *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy*, organizowanych przez pracowników Katedry Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego, a zainicjowany przez prof. dra hab. M.G. Woźniaka w 2002 roku, cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem pracowników naukowych. Jest to zdarzenie rozpoznawane w krajowym środowisku ekonomicznym,

choćby przez fakt zamieszczania publikacji o dorobku każdorazowej konferencji na stronach www Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Trwałym efektem naszych konferencji jest ponadto cykliczna, punktowana (7 punktów) publikacja *Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy*. Do tej pory wydaliśmy 28 tomów, zaś kolejne dwa będą efektem 11. konferencji, poświęconej kryzysowi finansów publicznych z perspektywy spójności społeczno-ekonomicznej.

P.S. Wykaz naszych publikacji znajduje się na stronie Wydawnictwa UR: www.wydawnictwo.univ.rzeszow.pl

Jarosław Kinal

SPOŁECZNA PRZESTRZEŃ INTERNETU. MIĘDZY WIRTUALNOŚCIĄ A REALNOŚCIĄ

16 i 17 października 2012 roku w sali Senatu oraz salach Instytutu Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa poświęcona społecznym aspektom Internetu. Jej organizatorami byli pracownicy i doktoranci Zakładu Socjologii Zbiorowości Terytorialnych Instytutu Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz redakcja międzynarodowego czasopisma naukowego „Przestrzeń Społeczna (Social Space)”.

Rzeszowską konferencję otworzył przewodniczący Komitetu Organizacyjnego dr hab. prof. UR **Zbigniew Rykiel**. W imieniu Uniwersytetu gości powitał rektor - prof. dr hab. **Aleksander Bobko**, w imieniu władz Wydziału Socjologiczno-Historycznego dziekan - prof. dr hab. **Zdzisław Budzyński**, w imieniu Instytutu Socjologii zastępca dyrektora ds. naukowo-organizacyjnych dr **Hubert Kotarski**. Mówcy wskazali potrzebę organizowania interdyscyplinarnych konferencji jako miejsca wymiany idei i prezentacji wyników badań oraz upowszechniania najnowszej wiedzy.

Pierwszego dnia – podzielonego na jedną sesję plenarną i trzy panele tematyczne – wystąpiło 27 prelegentów, reprezentujących 20 jednostek naukowych.

Pierwszą sesję plenarną otwierał referat prof. Zbigniewa Rykła pt. *Społeczeństwo informacyjne a administracja elektroniczna*, w którym zawarto nie tylko rozważania teoretyczne dotyczące hierarchii społeczeństwa wiedzy, ale także praktyczne przykłady dysfunkcji w procesie wdrażania usług z zakresu *e-government*. Następnie głos zabrał prof. nadzw. dr hab. Leszek Porębski z krakowskiej AGH, który zaprezentował wyniki prowadzonych przez siebie badań oraz narzędzie do analizy zawartości stron www. Interesujące studium przypadku zaprezentowała dr Maria Środoń z Uniwersytetu Warszawskiego, która w swoim wystąpieniu opisywała konwergencję aktywności realnej i wirtualnej mieszkańców warszawskiej Ochoty. Kolejną prelegentką, dr Magdaleną Smoleń-Wawrzuś, przedstawiła sposoby weryfikacji błędów językowych za pomocą Internetu. Cennym wystąpieniem była prelekcja dr Barbary Koc-Kozłowiec, która zaprezentowała uczestnikom konferencji pozajęzykowy, wykorzystujący emotikony, sposób komunikacji między użytkownikami Internetu. Spore dyskusje wzbudził referat dr Liliany Węgrzyn-Odzioby dotyczący kreowania tożsamości w sieci. Wątek kreowania tożsamości kontynuowała w swym wystąpieniu dr Anna Chudzik. Zwieńczeniem sesji plenarnej była gorąca dyskusja, po której uczestnicy zostali zaproszeni do udziału w dwóch panelach tematycznych: „Język płci i Internetu” oraz „Sfera publiczna w sieci”.

Podczas sesji „Język płci i Internetu” poruszano zagadnienia semantyki w Internecie oraz debatowano nad zagadnieniami dzenderowymi. Szczególnie warte odnotowania wystąpienia to prelekcje dr Marty du Vall z Krakowskiej Akademii im. Frycza Modrzewskiego oraz dr Eweliny Wejbert-Wąsiewicz z Uniwersytetu Łódzkiego. Sesję zakończyły referaty dotyczące anonsów towarzyskich w sieci, autorstwa mgr Renaty Gardnian-Miałkowskiej oraz Filipa Makowieckiego z Uniwersytetu

Warszawskiego, który w swoim referacie zaprezentował analizę zjawiska anonsów zamieszczanych przez osoby o różnej orientacji seksualnej.

Druga sesja tematyczna „Sfera publiczna w sieci” była poświęcona zagadnieniom z zakresu cyfryzacji usług publicznych (referaty dr Krystyny Celarek oraz mgra Jakuba Kwaśnego), rozważaniom na temat cyfrowego społeczeństwa obywatelskiego (referaty mgra Marcina Lustofina, mgr Anny Kuczyńskiej oraz mgr Doroty Olko). Zaś zjawisko cyberterrorizmu zaprezentowali w swoich referatach mgr Waldemar Krztoń z Akademii Obrony Narodowej oraz mgr Piotr Borkowski z SGGW w Warszawie. Cennym wystąpieniem była prelekcja mgra Szymona Wójcika, reprezentującego Fundację Dzieci Niczyje, zatytułowana *Problem nadużywania Internetu wśród młodzieży w Polsce i Europie*, która zawierała interesujące badania porównawcze dotyczące zjawiska uzależnienia młodzieży od Internetu. Sesję zakończyło wystąpienie mgr Teresy Bartoszewicz z SWPS w Warszawie, która zaprezentowała referat pt. *Posel i internauta o bioetyce – dwa dyskursy bioetyczne w Polsce*.

Drugi dzień konferencji zainaugurował przewodniczący Komitetu Organizacyjnego prof. Zbigniew Rykiel. W imieniu Instytutu Socjologii gości powitał dyrektor, ks. dr hab. prof. UR Witold Jedynak, który w swoim wystąpieniu wskazywał na dwoistość Internetu jako medium promującego zarówno kulturę, jak i antykulturę, wartości i antywartości. Na zakończenie wystąpienia dyrektor życzył dalszych owocnych obrad. W drugim dniu zaplanowano sesję plenarną oraz trzy sesje tematyczne.

Sesję plenarną zainaugurowało interesujące wystąpienie dr Anny Martens z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania, która zaprezentowała dysfunkcje w komunikacji między wykładowcą i studentami w dyskusie prowadzonej za pomocą Internetu, w szczególności mediów społecznościowych. Wystąpienie to zaowocowało gorącą dyskusją. Równie interesujący był referat dr. Sebastiana Skolika z Politechniki Częstochowskiej, który zaprezentował analizę najpopularniejszej internetowej encyklopedii Wikipedia wraz z próbą badania zjawiska określanego mianem wikipedyzmu. Sesję plenarną zakończył referat dr Joanny Bierówki, prezentujący wyniki badań dotyczących wykorzystania przez studentów Internetu w procesie zdobywania wiedzy.

Panel tematyczny „Kultura w Internecie i kultura Internetu” zawierał ciekawe wystąpienia dotyczące zarówno spraw wydawniczych, jak i instytucji kultury (referaty dr. Pawła Sarny i mgr Hanny Kostrzewskiej) oraz dziennikarstwa obywatelskiego (referat mgr Joanny Szegdy). Szczególnie interesujący był referat mgr Magdaleny Dunaj z Uniwersytetu Łódzkiego, która zaprezentowała nowe spojrzenie na kulturę osób głuchoniemych, ukazując szansę odczuwania otaczającego świata przez osoby dotknięte niepełnosprawnością za pomocą współczesnej techniki informatycznej. Wystąpienie to było szeroko komentowane przez uczestników zarówno podczas rozmów panelowych, jak i kuluarowych.

Drugi z paneli tematycznych, zatytułowany „Media i komunikowanie”, zawierał referaty m.in. z zakresu medioznawstwa, aplikacji wykorzystywanych do zarządzania instytucjami naukowymi, psychologii Internetu /*Kreacja nadawcy w portalu społecznościowym (na przykładzie facebook.com)* mgr Pauliny Banaśkiewicz/, zagadnień kontroli jakości metody *e-learningowej*, a także marketingu w mediach społecznościowych oraz sposobów komunikacji nauczyciela z uczniem szkoły podstawowej za pomocą mediów społecznościowych (mgr Tamara Ryzner).

Trzeci z paneli tematycznych „Tożsamość i polityka w sieci” zawierał referaty z zakresu motywów kreacji tożsamości wirtualnej (mgr Monika Gruba) i analizy użytkowników portalu facebook.com (mgr Łukasz Łagód). Duże zainteresowanie wzbudziło wystąpienie mgr Agnieszki Całek z Uniwersytetu Jagiellońskiego, która zaproponowała wykorzystanie metod etnograficznych do badania społeczności wirtualnych, prezentując wyniki przeprowadzonych przez siebie badań. Równie interesujące było wystąpienie mgr. Krzysztofa Bulkowskiego z Uniwersytetu Warszawskiego, który zaprezentował swoje spostrzeżenia dotyczące głosowania przez Internet. Wystąpienie to było zobrazowane wynikami wyborów w Estonii, w której głosowanie przez Internet zwiększyło frekwencję jedynie o kilka procent. Sesję zakończył referat mgr. Jarosława Kinała dotyczący wykorzystania działań z zakresu komunikacji wizualnej jako zjawiska autokreacji na portalach społecznościowych.

Podczas konferencji referaty wygłosiło 63 naukowców, reprezentujących 26 ośrodków akademickich, m. in. uczelnie z Rzeszowa, Warszawy, Krakowa, Gdańska, Olsztyna i Katowic. Uczestnikami konferencji byli również wykładowcy Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz studenci, którzy licznie korzystali z możliwości udziału zarówno w obradach, jak i w dyskusji.

Po zakończeniu debaty w panelach tematycznych przewodniczący Komitetu Organizacyjnego podziękował obecnym za udział w konferencji oraz owocne dyskusje. Następnie zachęcił osoby występujące z referatami do przygotowania i przesłania organizatorom rzeszowskiego spotkania artykułów pokonferencyjnych, wzbogaconych o wnioski z dyskusji, po czym oficjalnie zamknął obrady konferencji.

Foto: E. Wójcikiewicz

Agata Kucharska-Babula

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA „INTEGRACJA WCZORAJ I DZIŚ”

W dniach 8-9 października 2012 roku na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Integracja wczoraj i dziś”, zorganizowana przez pracowników Zakładu Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego Instytutu Filologii Polskiej. Celem sesji był dyskurs na temat miejsca integracji wobec wyzwań polonistyki szkolnej oraz eksplikacja dawnych i najnowszych badań, dotyczących tego zagadnienia. Szeroka problematyka obrad oscylowała wokół następujących zagadnień szczegółowych: *Integracja wobec wyzwań współczesnej polonistyki szkolnej; Integracja w programach i podręcznikach, standardach egzaminacyjnych i testach; Przygotowanie nauczyciela polonisty do prowadzenia lekcji integracyjnych; Metody i techniki pracy z tekstami literackimi; Scalanie treści kształcenia w dobie kultury popularnej; Współczesne badania dotyczące zagadnień integracji; Wyzwania szkolnej polonistyki.*

Sesję, związaną z obchodami jubileuszowymi rzeszowskiej polonistyki, uświetnili wybitni naukowcy z liczących się ośrodków akademickich w Polsce i z zagranicy, a także nauczyciele rzeszowskich szkół podstawowych, gimnazjów i liceów.

Obrady plenarne otworzyli: prorektor ds. nauki prof. dr hab. **Sylwester Czopek**, dziekan Wydziału Filologicznego dr hab. prof. UR **Zenon Ożóg**, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej dr hab. prof. UR **Janusz Pasterski** oraz kierownik Zakładu Metodyki Nauczania Literatury i Języka Polskiego dr hab. prof. UR **Zygmunt Sibiga**.

Jako pierwsza głos zabrała dr **Danuta Hejda**, która odczytała referat prof. dra hab. **Henryka Kurczaba** *Od praktyki do teorii nauczania integrującego*. Tekst przypomniał słuchaczom historię kształtowania się w środowisku rzeszowskim koncepcji integracji oraz jej najistotniejsze założenia.

Następnie dr **Wiesława Wantuch**, w wystąpieniu zatytułowanym *Metodyka błędzenia między integracją a interdyscyplinarnością*, zaprezentowała współczesną wizję scalania treści różnych dziedzin kultury na lekcjach języka polskiego. Przedstawiła korzyści wynikające ze stosowania tej idei, ale także przestrzegła przed niebezpieczeństwem dydaktycznym, jakie ze sobą niesie integracja, gdy jest podejmowana nieumiejętnie.

Jako kolejni wystąpili: dr **Stanisław Bortnowski** z tematem *Jak w zmienionych warunkach cywilizacyjnych rozumieć pojęcie integracji?*, dr hab. **Kordian Bakuła** *Wokół ludzi i ich wypowiedzi. Próba myślenia integrującego*, dr **Małgorzata Potent-Ambroziewicz** *Polonista - mistrz i celebryta w kulturze masowej*, dr **Jerzy Kowalewski** *Integracja metodyk nauczania*

języka polskiego w Polsce i za granicą, dr **Iwona Morawska** *Czytanie tekstów kultury jako przykład integracji czy dezintegracji? Refleksje inspirowane procesem przygotowania studentów do praktyki metodycznej*, doc. dr **Ała Krawczuk** *Nauczyciel i uczeń w językowych relacjach grzeczności: polskie formy adresatywne na Ukrainie (na tle ogólnopolskich)*, dr **Grażyna Filip** *Symbolika ptaków w „Księdze cytatów z polskiej literatury pięknej”*, mgr **Stanisław Kubiś** *Esej jako narzędzie integracji*, mgr **Rafał Mazur** *Obrazy malowane słowem w twórczości Jonasza Kofty*, dr **Dariusz Zięba** *Dezintegracja systemu nauczania w świetle obecnej reformy i jej wpływ na pracę nauczyciela polonisty*, mgr **Barbara Januszkiewicz** *Polsko-ukraińska integracja w programach szkolnych*, dr **Jarosław Szuta** *Integracja dialektu i języka literackiego*, dr **Grażyna Różańska** *Czytanie obrazu w edukacji polonistycznej na przykładzie wybranych tekstów romantycznych*, dr **Monika Kaźmierczak** *Dekalog – próba odnalezienia ładu moralnego w chaosie postmodernizmu*, dr **Marta Szymańska** *Problemy integracji społeczeństwa w materiałach i dokumentach oświatowych*, mgr **Krystyna Nikolaichuk** *Najwyższy czas na frazeologię. Nauczanie Ukraińców polskich frazeologizmów o znaczeniu temporalnym*, mgr **Maria Zielińska** *Sytuacja komunikacyjna, a umiejętność tworzenia wypowiedzi młodych użytkowników języka polskiego na terenach Ukrainy Zachodniej* oraz dr **Małgorzata Gajak-Toczek** *Dwie wizje łódzkiego getta*.

Obrady przebiegły w miłej atmosferze i dowiodły, że dyskurs na temat obecności idei integracji w polskiej szkole jest współcześnie niezwykle potrzebny. Żywe zainteresowanie zaprezentowaną problematyką to dla rzeszowskich dydaktyków powód do radości i dumy, wszak naszą polonistykę, za sprawą prof. Henryka Kurczaba i jego uczniów, uznaje się w kraju za kolebkę integracji i liczący się ośrodek tej koncepcji nauczania.

Po zamknięciu sesji, uczestnicy udali się do Łańcuta, gdzie zwiedzili zamek, powozownię oraz niezwykle rzadko udostępniane zbiory biblioteczne Lubomirskich. Goście z kraju i zagranicy byli oczarowani tym wspaniałym obiektem. Wyrazili także podziw dla prężnie rozwijającego się nie tylko naukowo, ale także organizacyjnie Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz coraz piękniejszej architektury i infrastruktury grodu nad Wisłokiem.

Wszystkie wygłoszone oraz nadesłane na konferencję referaty zostaną opublikowane w zbiorowej (dwutomowej) monografii pt. *Integracja wczoraj i dziś*.

Jacek Kraś

V OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA „TURYSTYKA W HUMANISTYCZNEJ PERSPEKTYWIE”

W dniach 23-24 października w Poznaniu odbyła się Ogólnopolska Konferencja z cyklu: „Turystyka w humanistycznej perspektywie”. Temat piątego już spotkania z tego cyklu określono w sposób następujący: „Jakość życia w kulturowych przestrzeniach podróżowania”. W tym roku gospodarzem konferencji był AWF w Poznaniu. W tym interesującym wydarzeniu naukowym wzięli udział wybitni socjologowie i filozofowie z najważniejszych ośrodków akademickich w Polsce. Gościli tu, między innymi przedstawiciele Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Śląskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, AWF Poznań oraz AWF Warszawa. W tym elitarnym gronie nie zabrakło także reprezentantów Uniwersytetu Rzeszowskiego. W Poznaniu byli: dr hab. prof. UR **Wojciech Cynarski** i dr **Jacek Kraś**. Nasi reprezentanci Wydziału Wychowania Fizycznego przedstawili indywidualne referaty, wzięli udział w debacie i dyskusji oraz przekazali organizatorom konferencji artykuły, które opublikowane zostaną w książce *Jakość życia w kulturowych przestrzeniach podróżowania*. Wystąpienia pracowników naukowych UR zostały bardzo dobrze przyjęte i ocenione, o czym świadczy między innymi merytoryczna dyskusja, która nastąpiła po prezentacji referatów.

23 października prof. dr hab. Marek Kazimierzczak otworzył obrady i wygłosił referat w sesji plenarnej *Podróż kulturowa, jako forma życia w świecie ponowoczesnym*. Kolejne wystąpienia dotyczyły refleksji na temat celów i wartości turystyki, szukania odpowiedzi na pytanie, dlaczego wyruszamy w świat, czy też różnych obliczy antyturystyki. W pierwszym dniu poznańskiej konferencji referat *Podróżnik kulturowy w badaniach jakościowych grupy Wila Munsterska* wygłosił prof. Wojciech J. Cynarski, który po przerwie poprowadził obrady I sekcji.

W drugim dniu konferencji również poruszano istotne kwestie, dotyczące turystyki w humanistycznej perspektywie. Omawiano tu między innymi tematy relacji między Polakami i ich sąsiadami w kontekście stereotypów występujących

w turystyce oraz dokonano porównania motywów i celów towarzyszących pielgrzymowi średniowiecznemu i współczesnemu. W drugim dniu referat wygłosił dr Jacek Kraś. Tematem referatu były *Zagadnienia wartości narodotwórczych i osobowotwórczych w turystyce pielgrzymkowej*.

W tym samym dniu odbyło się również zebranie członków rady naukowej czasopisma naukowego „Turystyka kulturowa”. Tutaj również została zauważona obecność przedstawiciela Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. Wojciecha Cynarskiego, który jest członkiem tej rady.

Konferencja z cyklu: „Turystyka w humanistycznej perspektywie” ma charakter cykliczny i odbywa się już od dziesięciu lat. Jej V edycja, zdaniem uczestników, gości i obserwatorów wniosła nowe spojrzenie na turystykę, zwracając uwagę na jej humanistyczną perspektywę, a tym samym wzbogaciła dorobek naukowy w tym zakresie. Zarówno goście, jak i uczestnicy oraz obserwatorzy wyrazili nadzieję, że nie-

bawem odbędzie się kolejne spotkanie. Dobrze, że przy podejmowaniu tak ważnych problemów naukowych nie zabrakło również przedstawicieli Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy wnieśli znaczący, naukowy dorobek. Nasz Wydział Wychowania Fizycznego w coraz większym stopniu staje się prężnym ośrodkiem badań naukowych, nie tylko sportu i turystyki, lecz również wszechstronnej refleksji socjologiczno-filozoficznej nad tą dziedziną aktywności człowieka.

WIEDZĄ O NAS W YALE UNIVERSITY

Uniwersytet Yale (Yale University) to prywatna uczelnia w stanie Connecticut, założona w 1701 roku. Jest trzecim – licząc rok założenia uniwersytetem w USA (po Uniwersytecie Harvarda i College of William and Mary). Yale należy do ścisłej czołówki uniwersytetów amerykańskich, popularnie zwanych “bluszczami” (ang. Ivies). W herbie tej uczelni zapisano *Lux et Veritas- Światło i Prawda* jako motto codziennych działań.

W dniach 4-8 listopada przebywał na zaproszenie władz Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych światowej sławy naukowiec z Uniwersytetu Yale **prof. Dan A. Oren**. Celem pobytu w Weryni było zapoznanie się z możliwościami prowadzenia wspólnych badań naukowych z zakresu neuroendokrynologii. Prof. Oren w 1996 roku opublikował pracę (Oren DA. *Humoral phototransduction: blood is messenger. Neuroscientist* 1996; 2:207-10.), w której przedstawił swoją teorię zakładającą, że informacja o intensywności światła słonecznego może być przekazywana z siatkówki oka do mózgu nie tylko drogą nerwową (co jest ogólnie akceptowane), ale również drogą humoralną, poprzez CO i NO. Hipotezę swoją oparł na informacjach z dostępnej literatury oraz badaniach z zakresu psychiatrii. Na udowodnienie swojej teorii czekał ponad 15 lat. Istota teorii prof. Orena polegała na założeniu, że krew odpływająca z oka (w obszarze zatoki żyłnej oka oraz splotu okołoprzysadkowego wzbogaconą w CO i NO produkowanego prawdopodobnie w oku) może przenikać z krwi żyłnej do krwi tętniczej dopływającej do mózgu. W obszarze tych obu zatok naczynia tętnicze tworzą dziwną sieć tętniczotętniczą i prowadzą krew bezpośrednio do mózgu. Anatomia

Tuż przed wykładem - Gość i Gospodarz

W wykładzie prof. Oren nie zabrakło polskich akcentów

naczyń w tym obszarze w pełni pozwalała prof. Orenowi przyjąć takie założenia do proponowanego mechanizmu. Dodatkowo założenia swoje Oren oparł na wynikach wielu prac zespołu profesora Tadeusza Krzymowskiego (z Instytutu PAN w Olsztynie), który jako pierwszy w świecie wykazał sezonową zmienność mechanizmu przeciwpłodowego zwrotnego i docelowego transportu hormonów w obszarze splotu okołoprzysadkowego, splotu podjajnikowego i powrózka nasiennego. Jeżeli molekuly hormonów mogą przenikać z żylnego i limfatycznego odpływu bezpośrednio do tętnic, to tym bardziej wydawało się prawdopodobne, że cząsteczki CO o małej masie cząsteczkowej mogą tą samą drogą być kierowane z oka do mózgu, z pominięciem krążenia ogólnego. Zapobiega to wymianie dyfuzyjnej w płucach, gdzie CO byłby wydalony z organizmu z wydychanym powietrzem.

W ciągu ostatnich 4 lat zespół pracowników Zakładu Fizjologii i Rozrodu Zwierząt Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych wspólnie z zespołem Zakładu Lokalnych Regulacji Fizjologicznych (Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Olsztyn) w licznych badaniach udowodnił słuszność założeń teorii Orena. Wstępne wyniki z tych badań prezentowane były na Światowym Kongresie Society of Light Treatment and Biological Rhythms w Genewie, w bieżącym roku. W opinii wielu badaczy uczestniczących w kongresie wyniki te w dużym stopniu przyczyniły się do zrozumienia mechanizmu sezonowej światłozależnej depresji oraz stanowią milowy krok w zrozumieniu wielu zjawisk sezonowych regulacji. Światło słoneczne to najbardziej znany czynnik środowiskowy wpływający na funkcjonowanie

Pamiątkowe zdjęcie z kierownictwem Instytutu w Weryni

roślin i zwierząt. Jest źródłem życia, a zmiana długości dnia świetlnego decyduje o zmianie aktywności wielu systemów regulacyjnych na poziomie regulacji neuroendokrynnych, co znajduje odzwierciedlenie również w behawiorze zwierząt i ludzi. Znanych jest wiele chorób, m.in. depresja zimowa, której przyczyną jest brak światła o odpowiedniej długości fali i okresie działania.

Po zapoznaniu się z wynikami naszych badań prof. Oren wyraził chęć nawiązania bezpośredniej współpracy z naukowcami z Weryni. W trakcie pobytu Gościa zorganizowano minisympozjum naukowe dla pracowników Uniwersytetu, studentów i członków Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Wygłoszono dwa referaty. Prof. Oren swój zatytułował *Light Treatment of Human Seasonal Depression*, natomiast drugi, *Sunlight as a regulator of reproductio*, był autorstwa prof. Marka Koziorowskiego. Po tych wystąpieniach odbyła się burzliwa dyskusja w której prym wiodli lekarze psychiatrzy z Podkarpacia.

W czasie pobytu w Uniwersytecie Rzeszowskim prof. Oren zwiedził laboratoria Instytutu Biotechnologii Stosowanej

W czasie zwiedzania laboratoriów Instytutu

i Nauk Podstawowych w Weryni oraz spotkał się z pracownikami i studentami kierunku biotechnologia. Wyraził swoje uznanie nie tylko dla wyposażenia aparaturowego Instytutu, ale również dla dorobku naukowego pracowników. Jeden dzień wizyty został poświęcony dyskusji na temat podjęcia wspólnych badań, w których (poza Instytutem Biotechnologii i Uniwersytetem Yale) wzięłyby udział zespół dra Brainarda z Uniwersytetu Thomasa Jeffersona w Filadelfii. Efektem wizyty prof. Orena w Uniwersytecie będą wspólne badania naukowe z zakresu neuroendokrynologii przy zastosowaniu modeli *in vivo*, jak i badań molekularnych. Ich wspólna realizacja z pracownikami naukowymi z Uniwersytetu Yale niewątpliwie podniesie prestiż naukowy Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych.

Po wielogodzinnej intensywnej pracy w godzinach wieczornych dostojny Gość zwiedził centrum Rzeszowa i zapoznał się z zabytkami miasta.

Foto. A. Koziorowska

Pod rzeszowskim pomnikiem bohatera dwóch narodów – Tadeusza Kościuszki

ZAINAUGUROWANO IV EDYCJĘ ROCZNYCH STUDIÓW PODYPLOMOWYCH MECHANIZMY FUNKCJONOWANIA STREFY EURO

18 listopada br. na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego zainaugurowano IV edycję studiów podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro*. Projekt ten jest dofinansowany przez Narodowy Bank Polski, a UR jest jedyną uczelnią na Podkarpaciu i jedną z siedemnastu w kraju, których grant na prowadzenie takich studiów uzyskał pozytywną ocenę komisji NBP. W tym roku przyjęto 48 słuchaczy, absolwentów różnych kierunków studiów wyższych. Program przewiduje 200 godzin dydaktycznych, realizowanych podczas sobotnio-niedzielnich zjazdów. Zajęcia w Rzeszowie prowadzą, oprócz pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego, nauczyciele akademicy z kilku polskich uczelni: UMCS w Lublinie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz Uniwersytetu Warszawskiego.

Wśród słuchaczy 40% to osoby po studiach magisterskich, większość przyjętych na roczne studia podyplomowe ukończyła ekonomię. Wiele jest osób po studiach I stopnia. Słuchacze reprezentują wszystkie duże uczelnie funkcjonujące na terenie miasta Rzeszowa, przeważają studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego. Absolwenci innych uczelni stanowią 19% ogółu.

Podczas zajęć w dniu 18 listopada br. przeprowadzono badania ankietowe mające na celu ustalenie motywów po-

dejmovania studiów, źródła informacji o nich, jak również doświadczenia związane ze studiami podyplomowymi. Dla co piątej osoby motywem podjęcia nauki była opinia znajomych o poprzednich trzech edycjach tych studiów. Często też wybierano dwie odpowiedzi i wymieniano: zainteresowania zawodowe i niskie opłaty za studia. Prawie wszyscy słuchacze deklarowali też chęć podniesienia wiedzy.

Słuchacze IV edycji studiów podyplomowych *Mechanizmy funkcjonowania strefy euro* informacje o możliwościach nauki uzyskali ze strony internetowej Uniwersytetu Rzeszowskiego (75% odpowiedzi), z plakatów informujących o terminie rekrutacji (9%) oraz od znajomych i osób, które w poprzednich latach ukończyły studia (16% odpowiedzi).

Dla 62% słuchaczy studia podyplomowe *Mechanizmy funkcjonowania strefy Euro* są pierwszymi, dla 38% są kolejnymi w procesie podnoszenia kwalifikacji.

Inauguracyjne zajęcia 18 listopada, po spotkaniu organizacyjnym, prowadzone były przez dra hab. prof. UR **Grzegorza Ślusarza**, dziekana Wydziału Ekonomii w Uniwersytecie Rzeszowskim.

(Tekst i foto: L.B.)

Zdzisław Wawrzyniak

DZIĘKI ERASMUSOWI WRÓCIŁEM DO LIPSKA

Mój pierwszy pobyt w Lipsku trwał 6 semestrów w latach 1964-1967. Po czterech semestrach na UAM w Poznaniu, studiowałem germanistykę w ówczesnej NRD na Uniwersytecie im. Karola Marksa, by w lipcu 1967 r. ukończyć studia, zresztą razem z 9 osobami z Polski i wieloma z innych krajów i kontynentów. Lipsk nawet w okresie władzy komunistycznej (1949-1989) był miastem otwartym na świat. Młodzi ludzie z Afryki i krajów arabskich studiowali przede wszystkim medycynę, poligrafię, rozmaite kierunki techniczne, a także rolnictwo i, rzecz jasna, germanistykę. Mnie jako absolwentowi uczelni zagranicznej ówczesne peerelowskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego zaproponowało pracę w charakterze asystenta na UJ w Krakowie.

Teraz, w październiku 2012 roku, po 45 latach od czasu uzyskania magisterium, już jako profesor, wraz z żoną Łucją, magistrem filologii angielskiej i asystentką w Instytucie Filologii Germańskiej UR, mieliśmy okazję przez kilka dni prowadzić zajęcia dydaktyczne w Instytucie Lingwistyki Stosowanej i Translatologii Uniwersytetu Lipskiego, a także poznać uczelnię i miasto, w którym studiowała fizykę obecna pani kanclerz Niemiec, dr Angela Merkel.

Uniwersytet w Lipsku został założony w roku 1409 i należy do najstarszych w Niemczech. W Lipsku studiował prawo J. W. Goethe (1749-1832), poeta, uważany za najwybitniejszego w dziejach literatury niemieckiej. Znane i cytowane są słowa Goethego: *Mój Lipsk*

chwałę sobie, to jest mały Paryż i kształci swoich ludzi. Do zabytków Lipska należy kościół św. Tomasza (ThomasKirche), w którym przez wiele lat organistą był znany na całym świecie kompozytor Johann Sebastian Bach (1685-1750), za życia ceniony jako wirtuoz organów. Bach skomponował ponad 1000 dzieł, w tym ponad 200 kantat, oratoria i słynne po dzieł

dzisiejszy pasje wg św. Jana oraz wg św. Mateusza, liczne msze, motety i koncerty. Bach jest najwybitniejszym przedstawicielem ducha niemieckiej pracowitości i protestantyzmu.

Niedaleko Lipska, w Saksonii, której stolicą jest Drezno, w Wittenberdze swoje tezy ogłosił Marcin Luter (1483-1546), inicjator reformacji, który przetłumaczył Biblię na język niemiecki. Pamiętając o tym wszystkim, interesowaliśmy się jednak w Lipsku przede wszystkim dzisiejszą dydaktyką uniwersytecką i kierunkami badań naukowych. Zauważyć można tutaj imponujący praktycyzm, który panował już w socjalistycznej NRD.

Profesor Klaus-Dieter Baumann, dyrektor Instytutu, którego gośćmi byliśmy, studiował dwa języki: angielski i rosyjski. Oba opanował w stopniu biegłym. Całkiem świadomie nie piszę o filologiach,

lecz o językach. W ówczesnej rzeczywistości rosyjski to był język „brata”, czyli Związku Radzieckiego, a angielski język „wroga” - USA i Wielkiej Brytanii. Obecnie prof. Baumann opiekuje się grupą doktorantów z kilku krajów: Niemiec, Rosji, Tajwanu, a także Francji, Polski i innych. Tematy prac doktorskich dotyczą przede wszystkim języków specjalistycznych (po niemiecku: Fachsprachen) i problemów ich tłumaczenia. W pracy pomaga mu dobre wyposażenie w nowoczesny sprzęt informatyczny i multimedialny.

Nie tylko doktoranci, lecz także studenci są traktowani jako indywidualne osobowości. Grupa studencka to nie szkolna klasa, gdzie wszyscy otrzymują te same zadania, zróżnicowanie zadań dydaktycznych idzie tu w parze ze zróżnicowaniem projektów badawczych. Nawet tłumaczenie Biblii na język chiński jest ciekawe dla doktorantów nieznających tego języka. Językami wykładów i dyskusji są niemiecki i angielski. Na mój wykład o tworzeniu tekstów w języku niemieckim, a zwłaszcza o środkach i sposobach ich lakonizacji przyszły m.in. dwie doktorantki z Tajwanu, jeden doktorant z Egiptu, jedna osoba z Rosji, jeden doktorant ze Szczecina, dwie studentki z germanistyki rzeszowskiej i kilka osób, których rodzimym językiem jest niemiecki.

W zaświadczeniu o naszym pobycie prof. Baumann napisał, że spodziewa się rozwoju kontaktów z UR nie tylko poprzez wymianę publikacji. Dzięki pobytowi w Lipsku w ramach programu Erasmus można poczuć się obywatelem Europy i odczuć praktyczne korzyścia z życia w zjednoczonej Europie.

Foto: Ł. Wawrzyniak

**Dominika Zięba
Maciej Zawisłak**

ROLA KOBIET W POLITYCE WEDŁUG WICEWOJEWODY PODKARPACKIEGO

8 listopada 2012 roku w Katedrze Politologii UR odbył się wykład pt. *Czy kobiety w polityce mają trudniej niż mężczyźni?* Gościem spotkania, zorganizowanego przez Koło Naukowe Politologów, była Alicja Wosik, wicewojewoda podkarpacki.

Wykład rozpoczął się od krótkiej historii praw wyborczych, które zaczęły być przyznawane kobietom dopiero od drugiej połowy XIX wieku. Wojewoda zwróciła uwagę na to, że współcześnie wciąż istnieją kraje, gdzie kobiety nie mają praw wyborczych (np. Arabia Saudyjska i Brunei).

W dalszej części wystąpienia Alicja Wosik podkreśliła znaczącą rolę kobiet we współczesnej polityce. Zaprezentowała też słuchaczom współczesne twarze kobiecej polityki. Wicewojewoda podała liczne przykłady kobiet, które obecnie piastują wysokie stanowiska w różnych krajach. Odniosła się także do roli pierwszych dam w polityce. Stwierdziła, że często mają one znaczący wpływ na mężów prezydentów i uczestniczą przez to w kształtowaniu wizerunku głowy państwa.

Nawiązując do sytuacji kobiet w polskim życiu publicznym wicewojewoda Wosik podkreśliła, że obecny rząd jest najbardziej sfeminizowanym w historii kraju. Powołując się na dane statystyczne, wskazała także na rosnący udział kobiet w polityce lokalnej. Wicewojewoda odniosła się również do problemów, jakie kobiety napotykają w naszej rodzimej polityce. Często powierza się im mało odpowiedzialne stanowiska,

a problem „szklanego sufitu”, czyli bariery, która nie pozwala im na zajmowanie istotniejszych stanowisk, jest nadal zjawiskiem często odnotowywanym.

Na zakończenie spotkania, Alicja Wosik poruszyła kwestię parytetów wyborczych w Polsce. Jej zdaniem są one w naszym kraju potrzebne, ale tylko tymczasowo, do czasu pełnego wdrożenia kobiet w działalność polityczną. Wojewoda zauważyła, że dzięki wprowadzeniu parytetów na listach wyborczych przed ostatnimi wyborami parlamentarnymi, liczba kobiet w Sejmie RP wzrosła o 3%.

Wacław Jarecki

WIZYTA STUDYJNA PRACOWNIKÓW KATEDRY PRODUKCJI ROŚLINNEJ W UNIVERSITÄT FÜR BODENKULTUR (BOKU) W WIEDNIU(AUSTRIA)

Wizyta na polach doświadczalnych

Realizacja projektu współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego "Budowa potencjału dydaktycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na poziomie europejskim" (realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, priorytet IV Szkolnictwo Wyższe, Działanie 4.1 „Wzmocnienie i rozwój potencjału dydaktycznego uczelni oraz zwiększenie liczby absolwentów kierunków o kluczowym znaczeniu dla gospodarki opartej na wiedzy”) pozwoliła grupie pracowników Katedry Produkcji Roślinnej z Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego na 5-dniową wizytę studyjną w Universität für Bodenkultur (BOKU) w Wiedniu.

W czasie trwania wizyty prof. dr hab. inż. **Dorota Bobrecka-Jamro**, dr inż. **Ewa Szpunar-Krok**, dr inż. **Renata Tobiasz-Salach**, dr inż. **Jan Buczek** i dr inż. **Wacław Jarecki** zapoznali się ze strukturą, ofertą kształcenia, historią i tradycjami w Universität für Bodenkultur (BOKU) w Wiedniu. W trakcie spotkania z pełnomocnikiem ds. e-learningu oraz pełnomocnikiem ds. zabezpieczania jakości kształcenia studentów Universität für Bodenkultur (BOKU) zapoznali się z projektem utworzenia programu studiów międzynarodowych we współpracy z innymi uniwersytetami rolniczymi.

Podczas wizyty w Bibliotece Uniwersyteckiej spotkali się z kierownikiem biblioteki panią Heindl, która zapoznała naszych nauczycieli akademickich z bazą biblioteczną i omówiła możliwości korzystania z literatury naukowej (zbioru e-booków). Zaprezentowała także system dokonywania zakupów księgozbioru i czasopism w kooperacji z innymi bibliotekami austriackimi.

Pracownicy Katedry Produkcji Roślinnej odwiedzili także gospodarstwo doświadczalne w Gross-Enzersdorfe i poznali

jego historię, wyposażenie oraz lustrowali doświadczenia polowe prowadzone metodami konwencjonalnymi i ekologicznymi.

W czasie pobytu na Uniwersytecie wzięli również udział w „Tygodniu treningu dla kadry” organizowanym przez Centrum Współpracy Międzynarodowej Universität für Bodenkultur (Zentrum für Internationale Beziehungen - ZIB), w ramach którego zwiedzili Instytut Badawczy w Tulln, założony w 1994 roku. Zapoznali się z jego aktualną działalnością, sposobem finansowania oraz historią. Zwiedzili także laboratoria i pole doświadczalne, zakład badań nad drewnem oraz wystawę ogrodniczą.

Na Wydziale Agrobiotechnologii (Department für Agrarbiotechnologie) w Tulln zapoznali się z innowacyjnymi biotechnologicznymi metodami hodowli roślin i zwierząt prowadzonymi w Instytucie Biotechnologii w Produkcji Roślinnej (Institut für Biotechnologie in der Pflanzenproduktion).

W Badem zwiedzili ogród botaniczny i rosarium, gdzie zapoznali się z systemem prowadzenia rewitalizacji zasobów ogrodniczych i sposobami łączenia ogrodów zakładanych sztucznie z naturalnym lasem (jako przykład wdrożenia prac badawczych prowadzonych przez BOKU).

Spotkanie z uczestnikami „Tygodnia treningu dla kadry” organizowanym przez Centrum Współpracy Międzynarodowej Universität für Bodenkultur

Przed budynkiem Uniwersytetu

Podczas pobytu w Austrii pracownicy Katedry Produkcji Roślinnej Uniwersytetu Rzeszowskiego poznali różnorodną tematykę prac badawczych prowadzonych w Universität für Bodenkultur, który jest największą uczelnią rolniczą kraju. Nawiązali nowe kontakty nie tylko z pracownikami Universität für Bodenkultur, lecz również z przedstawicielami Uniwersytetu Rolniczego (Agrarian University) w Petersburgu, które w perspektywie umożliwią szerszą współpracę w sferze nauki i dydaktyki. Zdobyte kontakty i zebrane informacje mogą być wykorzystane i wdrożone jako nowe i ciekawe procedury oraz techniki kształcenia na Uniwersytecie Rzeszowskim.

Foto. R. Tobiasz-Salach

W bibliotece Uniwersytetu

Zbigniew Suraj

DR HAB. DOMINIK ŚLĘZAK Z WYKŁADEM NA WYDZIALE MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZYM

W dniach 15-16 października br. przebywał na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego z naukową wizytą dr hab. Dominik Ślęzak, prezes „International Rough Set Society” oraz współzałożyciel (w 2005 r.) międzynarodowej firmy informatycznej „Infobright” z siedzibą w Toronto (Kanada), gdzie pełni funkcję dyrektora ds. naukowych.

Dominik Ślęzak doktoryzował się z informatyki na Uniwersytecie Warszawskim (2002). Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk technicznych (w zakresie informatyki) uzyskał w 2011 r. w Instytucie Podstaw Informatyki PAN, w Warszawie. W latach 1998-2002 był pracownikiem naukowo-dydaktycznym Polsko-Japońskiej Wyższej Szkoły Technik Komputerowych w Warszawie, a w okresie 2003-2006 pracował na stanowisku adiunkta w University of Regina (Kanada). Od 2010 r. jest związany zawodowo z Instytutem Matematyki Uniwersytetu Warszawskiego. D. Ślęzak jest uznanym specjalistą z zakresu zbiorów przybliżonych, eksploracji danych oraz architektury baz danych. Jest współredaktorem ponad 30 książek i wielu artykułów konferencyjnych oraz współautorem ponad 100 publikacji naukowych (książki, czasopisma i materiały konferencyjne). Jest członkiem rad wydawniczych międzynarodowych czasopism naukowych, w tym: „Fundamenta Informaticae”, „General Systems”, „Information Sciences”, „Intelligent Information Systems”, „Knowledge and Information Systems”, a także serii „Communications in Computer and Information Science” wydawnictwa Springer. W 10 krajach

występował z wykładami podczas konferencji, w sesjach plenarnych.

W ramach współpracy naukowej z Instytutem Informatyki Uniwersytetu Rzeszowskiego dr hab. D. Ślęzak przedstawił wykład pt. *Zespołowe podejścia do selekcji cech oparte na metodach zbiorów przybliżonych*. Tematyka ta zainteresowała liczne grono słuchaczy, nie tylko pracowników i studentów naszego Uniwersytetu, ale także pracowników naukowo-dydaktyczni innych rzeszowskich uczelni.

Dr hab. D. Ślęzak (w środku) z wizytą u prof. dra hab. O. Łopuszańskiego – dziekana Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego. Fot. własna

WYDZIAŁ EKONOMII W MIĘDZYNARODOWEJ PRZESTRZENI EDUKACYJNEJ

Wydział Ekonomii UR jest bardzo aktywny na polu umiędzynarodowienia procesu dydaktycznego oraz wymiany zagranicznej. Za sukces należy uznać to, że w ciągu ostatnich pięciu lat 180 studentów Wydziału Ekonomii UR uzyskało tytuł BA (Hons), czyli licencjata na uczelniach w Wielkiej Brytanii (20% z nich zrealizowało również program magisterski). Wydział jest aktywny również w przestrzeni edukacyjnej Programu Erasmus, z którego korzystają zarówno nauczyciele akademicy (odbywający staże), jak i studenci (realizujący część programu studiów na uczelniach zagranicznych). Równocześnie w Rzeszowie, w ramach tego programu przygotowana została ciekawa oferta edukacyjna w języku angielskim dla studentów zagranicznych. Korzystają z niej głównie osoby z Hiszpanii, Turcji, Słowacji, Węgier i Rumunii. O zainteresowaniu tym programem świadczy systematyczny udział w zajęciach ekonomii corocznie 30 osób z zagranicy. Ubogacają oni zarówno społeczność akademicką Wydziału, jak i Uniwersytetu.

Nową, obiecująco rozwijającą się tradycją Wydziału Ekonomii jest zapraszanie znanych osób z wykładami otwartymi. Dają one możliwości poznania warsztatu badawczego i wyników prac naukowców z innych państw, którzy chętnie dzielą się z naszą społecznością akademicką zarówno swoją wiedzą, jak i doświadczeniem zawodowym. W auli Wydziału Ekonomii odbywają się już regularnie spotkania z wybitnymi przedstawicielami świata nauki.

Ostatnio z wykładem wystąpił wybitny ekonomista rosyjski profesor **Vasil Simcher** (Russian Academy of Economic Science oraz Research Institute of Statistics, Federal Service of State Statistics – Russia), który wykładem pod tytułem: “The Theoretical assumptions and non-observable facts (collapse of the current economic paradigms) - Why the Nobel prize laureates in Economics are the main culprits of the current crisis” nawiązał do aktualnych problemów nie tylko Europy. Po wystąpieniu wywiązała się interesująca dyskusja, w której aktywnie uczestniczyli studenci i nauczyciele akademicy oraz goście.

Również w listopadzie odbył się wykład pt. ”The globalization of Chinese business and its significance for Eastern Europe” profesora **Earl’a Molander’a** (School of Business Administration, Portland State University (USA); Executive Director, Free Market Business Development Institute; President, US Graduate Admission Navigator (USGAN) www.USGAN.com). Przedstawiciel amerykańskiej nauki scharakteryzował możliwości oraz zagrożenia płynące dla gospodarki Podkarpacia oraz naszej części Europy, a wynikające z procesów globalizacji i strategii rozwoju przedsiębiorstw z Chin.

We wrześniu natomiast na Wydziale Ekonomii przebywał wybitny przedstawiciel austriackiej szkoły ekonomii profesor **Joachim Becker** (Vienna University of Economics and Business Institute for International Economics and Development, Department

of Economics), który wygłosił wykład pt. „Growth models and crisis in Central and Eastern Europe”. Gość scharakteryzował współczesną gospodarkę, pogrążoną w kryzysie, w kontekście ekonomicznych modeli wzrostu.

Z prelekcją na Wydziale wystąpiła również **Jody Sabral** (aktualnie dziennikarka BBC Londyn, wcześniej CBC Canada, France 24, Aljazeera English), która przedstawiła swoje bogate doświadczenia z pracy reporterskiej w różnych krajach świata. Sympatycy Wydziału Ekonomii oraz studenci UR mocno zaangażowali się w dyskusję na temat istoty demokracji i jej postrzegania w aspekcie wielokulturowym. Jody Sabral jest autorką książki „CHANGING BORDERS”. Była zatem w Rzeszowie dobrą okazją do zdobycia autografu, jak również zadania kilku pytań dotyczących problematyki poruszanej w książce.

Studenci ekonomii (głównie należący do kół naukowych) aktywnie uczestniczyli w międzynarodowych konferencjach naukowych m.in. w Rostowie nad Donem (Rosja), gdzie zorganizowana została I Szkoła Letnia ASECU Youth. Konferencja poświęcona była bieżącym problemom ekonomicznym Europy, zgodnie z wiodącym tematem „Relevant issues of development of world economy and economy of countries of the Southern and Eastern Europe”. Natomiast podczas wakacji studenci brali udział w konferencji w Rumunii. Przy okazji przypomnieć można, że studenci Wydziału (biorący także udział w Programie Erasmus) uczestniczyli w 8th INTERNATIONAL CONFERENCE of ASECU (<http://www.asecu.gr>), tym razem organizowanej na Wydziale Ekonomii UR, pt. „DETERMINANTS OF REGIONAL DEVELOPMENT IN THE CONTEXT OF THE GLOBALIZATION PROCESS” w maju 2012 roku. Uczestnikami konferencji byli przedstawiciele nauki z 12 krajów.

Wszystkie te działania dają naszym studentom oraz kadrze akademickiej duże możliwości nawiązywania nowych kontaktów międzynarodowych, które sprzyjają akademickiej otwartości i podejmowaniu nawet trudnych problemów w sposób pozwalający na twórczą debatę i wszechstronny rozwój. Dlatego dla wielu studentów ekonomii, czas na studiach jest dobrą przepustką do przeszłej zawodowej kariery.

Ludwik Borowiec

16. TARGI KSIĄŻKI W KRAKOWIE. SUKCES WYDAWNICTWA UR

Od 25 października, przez cztery dni, Kraków stał się stolicą polskiej książki. W Międzynarodowym Centrum Targowo-Kongresowym stoiska zajęło 460 wystawców, wśród nich byli przedstawiciele większości polskich uczelni. Prawie wszystkie uniwersytety. Targami książki, za pośrednictwem mediów, żył nie tylko Kraków; było to ogólnopolskie wydarzenie, gdzie spirala wydarzeń rosła z każdym dniem. Rozpoczęcie imprezy to wystąpienia ważnych osób, prezydenta Krakowa i list od prezydenta RP, który imprezie patronował. Głos zabierali też prezesi i dyrektorzy organizacji związanych z targami. Od organizatora krakowskich targów dowiedzieliśmy się, że od 2014 roku impreza będzie w innym miejscu, na większej powierzchni, w obiektach z hotelami i parkingami.

W tym roku, jak to bywa w Krakowie przy ważnych wydarzeniach, udało się stworzyć klimatyczne spotkania z książką. W pierwsze dni odbywały się w czterech salach różne konferencje i debaty, związane tematycznie z książkami, działalnością wydawniczą i edytorską. Informowano też o wynikach różnych konkursów. Ostatnie dwa dni targów to „najazd” autorów książek i tłumaczy. Dla łowców autografów były to wyjątkowe dni. Można było spotkać i porozmawiać z osobami, które dopiero postawiły pierwsze kroki i w dorobku mają jedną lub dwie książki. Przeważali jednak autorzy uznani, a najlepiej dla wystawcy było, gdy w ich stoisku usiadły postacie znane z mediów. Z racji wolnej od pracy soboty i niedzieli krakowianie przyszli na targi z dziećmi.

Przy okazji niejako trzeba odnotować zorganizowaną na Targach Książki po raz drugi prezentację regionu - w tym roku było to Podhale, przed rokiem Śląsk. Dzieje się to w ramach tzw. Salonu Małej Ojczyzny. Jest sygnał i dla Podkarpacia więc warto zapisać się w kolejkę czekających na pokazanie się w dobrym towarzystwie – literatury i tysięcy ludzi odwiedzających największą w Polsce imprezę tego typu. .

Dla Uniwersytetu Rzeszowskiego, a konkretnie Wydawnictwa 16. Targi Książki zaczęły się o wyrazów uznania i gratulacji. Kiedy Piotr Dobrołęcki, redaktor naczelny Magazynu Literackiego *Książki* ogłaszał wyniki *Konkursu na najlepszy podręcznik i skrypt akademicki w roku 2012*, to jako pierwszego zaprosił Stanisława Dudzińskiego, dyrektora naszego Wydawnictwa do odbioru dokumentu potwierdzającego uznanie naszej publikacji za jedną z najlepszych w Polsce. Funkcjonująca od niedawna na rynku *Psychologia polityki*, autorstwa Henryka Pietrzaka i Jerzego Gawrońskiego, zajęła miejsce w gronie laureatów konkursu. Dla podkreślenia rangi sukcesu trzeba odnotować z protokołu jury, że dyplomy takie odebrali także przedstawiciele 9 akademickich wydawnictw: Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Politechniki Krakowskiej, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu oraz Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Gratulując najlepszym, red. Dobrołęcki podkreślił rangę wyróżnień - w jury byli zarówno akademicy profesorowie, jak i przedstawiciele wydawców, więc zgłoszone książki oceniano pod różnym kątem wartości rynkowej.

Targi to także okazja do podtrzymania i odnowienia kontaktów z przedstawicielami hurtowni i księgarń, gdzie

Powyżej zdjęcia z 16. Targów Książki w Krakowie oraz VI Targów Książki Akademickiej i Naukowej w Warszawie

w Polsce są książki naszego Wydawnictwa. Generalnie wszyscy sprzedawcy narzekali na coraz mniejsze obroty i oczekują od wydawców większych niż dotychczas rabatów i upustów od cen katalogowych. Na brak pieniędzy narzekali także odwiedzający 16. Targi Książki (34 tys. sprzedanych biletów w ciągu 4 dni), którzy najchętniej gromadzili katalogi wydawnicze, aby w spokoju zdecydować się na zakup wybranej pozycji. Aby istnieć na rynku, trzeba więc mieć dobrą ofertę internetową, wielu zainteresowanych książkami z Uniwersytetu Rzeszowskiego śledzi na bieżąco nasze nowości i gromadzi specjalistyczne wydawnictwa.

Nasza akademicka prezentacja w Krakowie ma także wątek sentymentalny. W rozmowach wracały wspomnienia związane z wydarzeniami sprzed kilkunastu lat, przypominane przez absolwentów szkół wyższych, z których w 2001 roku powstał Uniwersytet Rzeszowski. Chętnie w alejce akademickich stoisk zatrzymywali się też młodzi, którzy z dyplomem UR zajmują już znaczące stanowiska w Krakowie, bądź okolicy. Wydawnictwo UR odwiedzali też nasi (byli) nauczyciele akademicy, którzy mimo pracy w innym regionie Polski, dzięki Internetowi wiedzą co dzieje się w Uniwersytecie Rzeszowskim.

Elżbieta Kot

VI TARGI KSIĄŻKI AKADEMICKIEJ I NAUKOWEJ „ACADEMIA 2012”

Długie listopadowe wieczory sprawiają, że bardziej przychylnym okiem jesteśmy skłonni spojrzeć na książkę, wiążąc z nią nadzieję na poszerzenie wiedzy, rozbudzenie wyobraźni czy wreszcie dobrą rozrywkę. To również sprzyjający czas na promocję wszelkiego rodzaju wydawnictw.

Stałym punktem w kalendarzu targowym Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego są branżowe, a także, Targi Książki Akademickiej i Naukowej „Academia” w Warszawie odbywające się w tym roku w dniach 7–9 listopada. Gościliśmy w gmachu Politechniki Warszawskiej, prezentując nasze nowości wydawnicze w gronie ponad 30 wystawców – głównie wydawnictw najbardziej znanych polskich uczelni. Targi cieszyły się sporym zainteresowaniem ludzi świata nauki, studentów i koneserów książki.

Dorobek wydawców naukowych i akademickich jest wszak ogromny i ma wielki wpływ na cały sektor książki, a przez to na polską naukę i kulturę. Na 31,5 tys. tytułów książek, jakie ukazały się w ubiegłym roku i zostały zarejestrowane przez Bibliotekę Narodową, aż 41,5% stanowiły publikacje naukowe i akademickie. Wydano bowiem blisko 11 tys. publikacji naukowych (35 proc.) i nieco ponad 1,8 tys. podręczników dla szkół wyższych (6,5 proc.).

W ostatnim czasie w środowisku wydawców naukowych nastąpiły istotne zmiany. Wiele oficyn wkroczyło już śmiało w obszar publikacji elektronicznych, które stały się niemalże koniecznością zarówno w przypadku podręczników akademickich kierowanych do młodego odbiorcy, świetnie poruszającego się w świecie cyfrowym, jak i w przypadku prac naukowych, które dzisiaj w obiegu światowym dostępne są głównie w sieci. Jako bardzo udane rozwiązanie oceniana jest stworzona przez Wydawnictwo Naukowe PWN czytelną internetową ibuk.pl, która umożliwia wygodny dostęp do treści naukowych zarówno studentom, jak i pracownikom naukowym. Nasze Wydawnictwo również przymerza się do udziału w tym projekcie.

Organizatorzy targów przygotowali ciekawy program imprez towarzyszących. Wystawcy i zwiedzający mieli okazję wysłuchać prelekcji prof. Grzegorza Kołodki, m.in. na temat relacji między polityką a nauką (ekonomią) w praktyce ministra finansów. Wykład był jednocześnie promocją najnowszej książki Profesora pt. *Wędrujący świat, czyli ekonomia dla ludzi*. Autor stara się w niej odpowiedzieć na jedno z podstawowych w myśli ekonomicznej, zwłaszcza w dobie kryzysu, pytań: dlaczego jest, jak jest? Publikacja to o tyle ciekawa, że – jak zapewnia G. Kołodko – odpowiedź na to pytanie będzie zrozumiała zarówno dla wchodzącej w świat ekonomicznych zawiłości osiemnastolatki, jak i posiadającej już niemałe doświadczenia w tym zakresie osiemdziesięcioletki.

Dużym zainteresowaniem cieszyło się również spotkanie z prof. Jerzym Bralczykiem na temat nowych zjawisk w języku polskim – nowych słów, znaczeń, modnych nawyków gramatycznych. Profesor zwrócił uwagę m.in. na swoistą fetyszyczację rzeczowników w języku oficjalnym, zwłaszcza w piśmie. Zamiast „pociąg spóźnił się” słyszymy nieraz komunikat „pociąg doznał opóźnienia” albo „uległ opóźnieniu”. Daje to pewne rozproszenie odpowiedzialności, jak zauważa J. Bralczyk, bo skoro pociąg „doznał”, „uległ”, to jest on prawie tak biedny jak ja, który na niego czekam. Językoznawca zauważył również, że często zamiast „jestem niepunktualny” mówi się „jestem osobą niepunktualną”, uzyskując w ten sposób pewien efekt oddalenia niezbyt chlubnej cechy od domyślnego zaimka oznaczającego jej nosiciela. Podobnie zamiast „nie wiem” słyszymy „nie mam wiedzy”, bo drugi zwrot wskazuje zaledwie na niedostatek informacji, pierwszy zaś zdradza symptomy niedouczenia czy dyletanctwa. Karkołomnym zadaniem dla słuchaczy było dokonanie tłumaczenia zgodnie z tą tendencją słynnej szekspirowskiej formuły „wiem, że nie wiem”. Uczestnicy spotkania wyrażali również zaniepokojenie pełnym wulgaryzmem językiem Internetu. Dowiedzieliśmy się przy tej okazji – i nie wiem, czy jest to myśl pocieszająca – że z badań statystycznych wynika, że współczesna literatura piękna wykorzystuje mniej więcej ten sam zasób słownictwa wulgarne go Internet, w dodatku częstotliwość używania „soczystych” wyrażań jest w obu tych dziedzinach podobna.

Perełką na zakończenie targów było spotkanie z prof. Władysławem Bartoszewskim przy okazji promocji jego książki *To co najważniejsze*. Książka jest zapisem rozmów Profesora z ludźmi kultury, sztuki, mediów na temat fundamentalnych prawd ludzkiego życia na kanwie bogatych losów bohatera. Profesor wspominał, jakie pobudki nim kierowały, kiedy ukrywał Żydów w czasie okupacji, kiedy pomagał więźniom w Auschwitz i podczas internowania w stanie wojennym. Wyznał, że kierowała nim przede wszystkim zwykła ludzka poczciwość i uczciwość.

„Academia 2012” zamknęła swoje podwoje późnym piątkowym popołudniem. Publikacje Wydawnictwa UR kupowali naukowcy, instytucje naukowe, biblioteki, także studenci. Niektórzy zaś pilnie spisywali tytuły i autorów... wszak gwiazdka za pasem. Na naszej liście bestsellerów pierwsze miejsce w Warszawie zajęła publikacja Iwony Tabacek-Beister pt. *Ratownictwo wodne*. Wracaliśmy do Rzeszowa z satysfakcją i w dobrych humorach, nie spodziewaliśmy się tylko, że ze względu na remonty dróg będziemy celebrowali ten nastrój... siedem godzin.

Maria Zadarko-Domaradzka

WIZYTA STUDYJNA W MANHATTAN COLLEGE W NOWYM JORKU

Od 3 do 7 września 2012 roku pracownicy Wydziału WF UR przebywali z wizytą studyjną w Manhattan College w NY w USA, w ramach projektu Budowa Potencjału Dydaktycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na Poziomie Europejskim, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej. Uczestnikami wyjazdu byli: prof. Kazimierz Obodyński, prof. Jan Junger, dr Maria Zadarko-Domaradzka, dr Zbigniew Barabasz i dr Emilian Zadarko. Rzeszowska delegacja przebywała na Wydziale Physical Education & Human Performance Manhattan College, który w 2012 roku obchodził 77-lecie swojej działalności.

Manhattan College jest uczelnią, której historia sięga 1853 roku, a obecnie kształci na poziomie licencjackim m.in. na takich kierunkach jak sztuka, biznes, edukacja, inżynieria oraz wychowanie fizyczne. Manhattan College jest jedną z większych uczelni wyższych, uczestniczących w akademickich rozgrywkach sportowych USA. Posiada 19 sekcji kobiet i mężczyzn, wśród nich m.in. sekcję koszykówki, siatkówki, piłki nożnej, rugby oraz wioślarstwa. Historycznie jedną z najsilniejszych sekcji sportowych jest lekkoatletyka. Absolwenci Wydziału Wychowania Fizycznego (PE&HP) Manhattan College podczas studiów uzyskują kompetencje do prowadzenia zajęć jako konsultanci przygotowania motorycznego w grach zespołowych i lekkoatletyce, programowania treningu zdrowotnego, trenerzy w klubach fitness i siłowniach oraz trenerzy indywidualni.

Celem naszej wizyty studyjnej było skonfrontowanie europejskich doświadczeń związanych z kształceniem studentów wychowania fizycznego i prowadzonymi badaniami w obrębie studenckiej kultury fizycznej. Wymienialiśmy także poglądy na temat funkcjonowania w Europie postanowień procesu bolońskiego i pytaliśmy o doświadczenia w tej sprawie w amerykańskich uczelniach.

Podczas pięciodniowego pobytu w Manhattan College spotkaliśmy się z pracownikami i studentami oraz władzami uczelni i uczestniczyliśmy w zajęciach dydaktycznych, m.in.: Exercise Physiology, Team Sports, Anaerobic Training, Research, Contemporary Activities, Wellness, Aerobic Conditioning i treningowych. Dzięki temu, mieliśmy okazję porównać programy kształcenia na kierunku wychowanie fizyczne w Polsce i w USA. Udało się zdefiniować wspólne problemy i przedyskutować możliwe kierunki zmian w zakresie akademickiego kształcenia. Zwróciliśmy uwagę na potrzebę modyfikacji programów nauczania i uzupełnienie o przedmioty zmierzające w stronę poprawy sprawności fizycznej, ukierunkowanej na zdrowie (Health Related Fitness HR-F). Wspólnie uznaliśmy, że są możliwości przygotowania i realizacji wspólnych projektów. Ponadto zapoznaliśmy się z formami, metodami i technikami prowadzonych zajęć dydaktycznych (teoretycznych i praktycznych) oraz zwiedziliśmy uczelniane obiekty sportowe, gdzie studenci aktywnie spędzają czas wolny.

W Nowym Jorku byliśmy w czasie trwania wielkoszlemowego turnieju tenisowego US Open, byliśmy widzami tej prestiżowej imprezy. Niezapomniane też wrażenia wywarł widok na panoramę Nowego Jorku ze 102 piętra Empire State Building oraz tętniące życiem i neonami centrum Manhattanu. Rejs do Statuy Wolności i oglądanie wybrzeża i Manhattanu, w tym nowo powstających wieżowców w miejscu dwu wież World Trade Center oraz wielkość rzeki Hudson to także widoki, które zostaną w naszej pamięci na zawsze. Wizyta zakończyła się pełnym sukcesem, a pracownicy Wydziału PE&HP Manhattan College zadeklarowali chęć odwiedzenia Uniwersytetu Rzeszowskiego w lipcu 2013 roku.

W murach Manhattan College: od lewej: prof. J. Junger, dr Z. Barabasz, dr E. Zadarko, dr M. Zadarko-Domaradzka, prof. K. Obodyński

Dziekani: od lewej: prof. Kazimierz Obodyński, prof. William J. Merriman, prof. Jan Junger

Grupa WWF UR wspólnie z pracownikami Wydziału PE&H MC. Od lewej: dr Emilian Zadarko, dr Deborah Adams, dr Jeff Cherubini, dr Tedd Keating, dr Christoph Lienert, dr Maria Zadarko-Domaradzka, prof. Shawn Ladda, prof. Kazimierz Obodyński, dr Lisa Toscano, mgr Justyna Drożdż, prof. Jan Junger, dr Zbigniew Barabasz.

Beata Klimkowska

NATURA ŹRÓDŁEM INSPIRACJI – MALARSTWO PRZEPEŁNIONE SŁOŃCEM

O tym, jak istotne dla twórczego rozwoju są artystyczne wędrowki, jako pierwsi przekonali się impresjoniści, opuszczając swe pracownie w poszukiwaniu inspiracji w naturze.

Prof. UR Janusz Pokrywka podczas pracy twórczej

W chłodne jesienne dni w domu, biurze, szkole czy na uczelni przyjemnie jest przenieść się myślami pod słoneczne, letnie niebo, do cienistego lasu lub na górski szlak... Nasze wspomnienia odżywają ze zdwojoną siłą podczas obcowania z owocami pleneru „Natura źródłem inspiracji”, który odbył się w dniach 1-7 lipca w Jamnej, miejscowości położonej w Ciężkowicko-Rożnowskim Parku Krajobrazowym. Bogactwo barw i form oblatanych letnim słońcem uchwycone na obrazach, jest odpowiedzią na twórczy impuls wywołany bezpośrednim kontaktem z naturą.

Plener, zorganizowany z inicjatywy Stowarzyszenia Wspierania Edukacji Artystycznej „Promotor” w Rzeszowie, przy wsparciu finansowym Miasta Rzeszów, stanowił sposobność do spotkania się na wspólnej płaszczyźnie artystów o znaczącym dorobku artystycznym oraz młodych twórców, jeszcze będących w procesie nauczania. W wydarzeniu tym uczestniczyli: pedagodzy z Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego: prof. **Maria Siuta-Górecka**, prof. **Stanisław Górecki** oraz prof. UR dr hab. **Janusz Pokrywka**, a także nauczyciele z Młodzieżowego Domu Kultury

Krajobrazy z Jamnej. Prof. zw. Stanisław Górecki

w Rzeszowie – **Monika Adamiec**, **Lidia Tomczak** i dyrektor MDK w Rzeszowie – **Bogusław Tomczak**. Malarskości górskiego pejzażu ulegli również początkujący twórcy: **Magdalena Wilk** (studentka ASP w Krakowie), **Adam Sołtysiak** (absolwent WS UR) oraz **Beata Klimkowska** (studentka WS UR).

Wystawa poplenerowa, wieńcząca malarskie dokonania artystów, miała miejsce w rzeszowskiej Galerii „Pod Ratuszem”, w dniach 14–31 sierpnia 2012 roku. Po uroczystym finisażu, 12 października br. trafiła do Miejskiego Domu Kultury we

Układ IV. Prof. Maria Siuta-Górecka

Vranovie (Słowacja). Ekspozycja powróciła do rzeszowskiego MDK przy ulicy Osmeckiego 19 listopada br.

Plener w Jamnej miał charakter nie tylko artystyczny, ale także stanowił doskonałą okazję do integracji rzeszowskich artystów pracujących i studiujących w różnych placówkach oświatowych. Artyści, którzy śladami swoich działań kreślą przede wszystkim dzieło sztuki, poruszają się również w tych samych przestrzeniach fizycznych oraz społecznych, oddziałując na siebie wzajemnie. Wynikiem i jednocześnie zapisem tych społecznych oraz artystycznych migracji są obrazy - mapy powstałe w Jamnej, na których warsztat twórczy odnotował formy natury.

Pepsis heros. Lidia Tomczak

Z pleneru w Jamnej II. Prof. UR Janusz Pokrywka

Monika Hippe

LWÓW, MUZYKA I BROWARY...

I. Tak się jakoś złożyło, że przez miesiące letnie – począwszy od maja (tj. od kolejnej wspaniałej wycieczki do Lwowa zorganizowanej przez Uniwersytet Rzeszowski), towarzyszą mi ... browary. Nie, nie chodzi tu o nadmierne spożywanie przez autorkę napoju pochodzącego z tego zakładu, a raczej o pobyt w tych kilku interesujących miejscach. Hasłem może być znana maksyma: „sto lat żyje, kto lwowskie piwo pije”. Tak przez lata było reklamowane lwowskie piwo. Będąc więc we Lwowie, nasza grupa turystów nie mogła nie odwiedzić browaru i muzeum, który został założony przez zakon jezuitów, a pod koniec XIX wieku przejęło go Lwowskie Towarzystwo Akcyjne Browarów. Po wejściu na dziedziniec i zrobieniu obowiązkowych fotek ze starym samochodem w tle, który rozwoził piwo jeszcze przed II wojną i po zwiedzeniu muzeum podążyliśmy prosto do baru. Tam obowiązkowo trzeba było pośpiewać tzw. muzykę biesiadną typu: „Hej sokoły”, „Ukraina”, „A wszystko te czarne oczy” itp. Sukcesem smaku lwowskiego piwa są ponoć unikatowe receptury pamiętające jeszcze jezuitów. Uzyskaliśmy też ważne informacje o tym, jak kiedyś dbano o jakość chmielowego produktu. W dawnych czasach oszukiwanie przy recepturach piwnych kończyło się na dwa sposoby: topiono delikwenta w rozcieńczonym piwie, albo musiał je wypić aż pęknie.

II. Oprócz muzyki biesiadnej, mogliśmy też zakosztować muzyki innego rodzaju. Poszliśmy do lwowskiej opery, której budynek zachwyca piękną, charakterystyczną z końca XIX wieku architekturą, nawiązującą do dzieł włoskiego renesansu. Polakom przypomina znakomite inscenizacje, wielkich aktorów

oraz wybitnych reżyserów. W „Bezgrzesznych latach” Kornel Makuszyński pięknie opisuje jak uczniowie usiłowali dostać się bez biletu na spektakl, właśnie do lwowskiej opery. Usiedliśmy więc w pluszowych fotelach, światła przygasły, muzycy nastroili instrumenty. Imponujący żyrandol rzucił blask na słynną kurtynę – arcydzieło Siemiradzkiego. Rozległa się uwertura do „Strasznego Dworu”.

III. Każdy naród w Europie potrafi warzyć piwo i posiada własne browary. Nic jednak nie przebije monachijskiego October Fest. Zaczęło się od ślubu (w 1810 roku) bawarskiego następcy tronu Ludwika I z księżniczką Teresą von Sachsen-Hildburghausen. Obecnie tajemnica tego eventu polega na jego wielowymiarowości dla każdej grupy wiekowej i dla każdego gustu smakowych. Autorka też tam była, jadła i piwo piła. Z centrum miasta wyrusza pochód z setką tradycyjnych grup folklorystycznych, orkiestr, muzykantów, błaznów. Każdy browar ma swój ogromny namiot, w którym sprzedawane są oprócz piwa precele, pieczone kurczaki, kiełbaski itp. Siedzi się tam ze znajomymi i nieznanymi, na długich drewnianych ławach i wszyscy razem bawią się i tańczą przy muzyce. Każdy namiot posiada też własny zespół i choć nie ma reguły, jaką muzykę grają, to można usłyszeć: „Marsz Turecki” Mozarta, „Beer Fest”, „Petersburg March”, „Christmas Polka” itp. Bawarska muzyka jest naprawdę sympatyczna. I choć jest wesoło i głośno, a czasem goście tańczą na stołach, to nie widać chamstwa i wulgarności. To pewnie zasługa muzyki, która łagodzi obyczaje. Czyż nie jest tak?

SPOTKANIE PO STU LATACH

MECZ TOWARZYSKI CWKS „RESOVIA” RZESZÓW – LKS „POGOŃ” LWÓW

W rewanżu, który z inicjatywy prezesa „Resovii” odbył się po 100 latach (28 października 2012), „Resovia” pokonała (3:0) na uniwersyteckim boisku przy Wyspiańskiego, reaktywowany trzy lata temu na Ukrainie polonijny zespół, nawiązujący do tradycji „Pogoni” Lwów, najpotężniejszego przed wojną polskiego klubu sportowego. Obecnie „Pogoń” występuje w III lidze ukraińskiej, próbuje szkolić młodzież, ale ma też spore problemy z pieniędzmi na działanie i szkolenie. Piłkarzom „Pogoni” pomagają polskie kluby, a rzeszowski mecz towarzyski był właśnie formą takiej promocji. Rzeszowianie sponsorowali przyjazd zawodników i działaczy „Pogoni” oraz kilkunastu kibiców.

Pojedynek naszych drużyn miał być rewanżem za porażkę z 1912 roku, kiedy „Resovia” uległa lwowskiej „Pogoni” 1:5. Zespół „Pogoni” założony został w 1904 roku i funkcjonował do 1939 roku, przeżywając w międzywojniu okres chwały. Życzymy młodym i ambitnym zawodnikom, którzy podczas pobytu w naszym kraju nie tylko próbowali pokonać gospodarzy, aby już niedługo nawiązali równorzędną walkę z przeciwnikami i awansowali w lidze ukraińskiej.

Marek Horbań, prezes „Pogoni” Lwów powiedział dzienni-

karzom, że nie był to zwyczajny mecz. - *To nawiązanie do wielokrotnych sportowych kontaktów, jakie nasze kluby miały w XX wieku. Gra z mocniejszym zawodnikiem zawsze czegoś uczy. My dysponujemy młodym składem z dużymi ambicjami. Pamiętamy o naszych przedwojennych tradycjach, które przez lata łączyły oba kluby. Cieszy nas także to, że ze strony polskich klubów piłkarskich zawsze możemy spodziewać się miłego i życzliwego przyjęcia.*

Pobyt gości ze Lwowa obejmował nie tylko mecz obu drużyn, ale także zwiedzanie Rzeszowa (m.in. podziemnej trasy pod Rynkiem) i wysłuchanie wykładu byłego prezesa CWKS „Resovia” prof. UR Stanisława Zaborniaka o sporcie lwowsko-rzeszowskim.

W szczególnym meczu wystąpili:

„RESOVIA”: Pietryka (10. Goszka) – Domoń, Baran, Makowski, S. Świst (36. Adamski) – Kowalczyk (20. Rop), Róg (20. Bereś), Nikanowycz, Juszkiewicz (46. Zarych), Kwiek (50. K. Pietryka) – Buczyński (41. Gołda).

„POGOŃ”: Paździerski – Parańka (52. Maciupa), Naumko, Ostrówka, Kuczmar – Dołżański, Bogdanow, Suchy, Juzkiewicz – Bugryn (47. Tomaszewski), Berładyn (64. Smagalski).

Agata Jezierska

DNI ADAPTACJI STUDENTÓW NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kiedy dostałam zaproszenie na Dni Adaptacji Studentów Niepełnosprawnych UR to od razu wiedziałam, że chcę wziąć w nich udział.

Dni Adaptacji rozpoczęły się 19 października od spotkania informacyjnego dotyczącego wsparcia z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, które prowadził mgr **Maciej Szymański** - dyrektor Oddziału Podkarpackiego PFRON. Następnie dr **Iwona Tabaczek-Bajster** - pełnomocnik rektora UR ds. osób niepełnosprawnych przedstawiła działalność naszego Biura ds. Osób Niepełnosprawnych i przypomniała ofertę Ośrodka Wsparcia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Studentów UR, którego pracami kierują dr Małgorzata Zaborniak-Sobczak oraz mgr Jakub Sznajder.

20 października wszyscy, którzy zgłosili chęć udziału w wyjeździe do Iwonicza stawili się w budynku Biblioteki UR, gdzie pokazano uczestnikom czytelnię czasopism, w pełni dostosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych. Chyba każdy był zaskoczony informacjami o tym, jakie czytelnia oferuje możliwości nie tylko do korzystania na miejscu, ale i wypożyczenia sprzętu do domu lub na zajęcia.

Droga do Iwonicza minęła nam na rozmowach i wzajemnym poznawaniu się. Pogoda i jesienne słońce pozwoliły na wykorzystanie już w pierwszym dniu pobytu czasu na spacer po parku oraz zwiedzanie uzdrowiska i jego okolic. Po powrocie z wycieczki mieliśmy szybki kurs doskonalenia tańca. Z nowo nabytymi umiejętnościami weszliśmy tego wieczoru na parkiet i dyskotekę zakończyliśmy późno w nocy.

W niedzielę wzięliśmy udział w warsztatach poświęconych planowaniu kariery zawodowej i osiąganiu planowanych celów. Przedstawiony został zakres wsparcia osób niepełnosprawnych na rynku pracy. Warsztaty te prowadzone były przez mgr **Elżbietę Sabal** - doradcę zawodowego i psychologa oraz mgra **Jacka Grabowskiego** - kierownika Centrum Informacji i Planowania Kariery z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie. Po zajęciach mieliśmy jeszcze chwilę czasu na delektowanie się piękną pogodą oraz wspólne rozmowy i spacer po ciekawym parku. Wieczorem wróciliśmy do Rzeszowa.

Długo jeszcze będziemy wspominać zajęcia przygotowane specjalnie dla nas przez pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego. Serdecznie dziękuję za ten wyjazd organizatorom, wolontariuszom oraz uczestnikom i czekam na kolejny!

Foto: Agata Jezierska i Renata Nestor

Karolina Klęba

AKTYWNOŚĆ W CZASIE STUDIÓW, CZYLI JAK ZWIĘKSZYĆ SWOJE SZANSE NA RYNKU PRACY ORAZ JAK ODPOWIEDNIO ZAPREZENTOWAĆ TO PRACODAWCY

Wszelkie raporty i wskaźniki pokazują, że sytuacja współczesnych absolwentów jest bardzo ciężka. Ogromny odsetek osób z wyższym wykształceniem poszukuje pracy, coraz wyższe są wymagania pracodawców. Wejście na rynek pracy jawi się jako coraz trudniejsze zadanie/wyzwanie, jakie stoi przed współczesnym absolwentem szkoły wyższej. Możemy zatem zadać pytanie: CO ZROBIĆ, ŻEBY NIE OBAWIAĆ SIĘ WEJŚCIA NA RYNEK PRACY?

Nie ma jednej dobrej odpowiedzi. O sukcesie w czasie poszukiwania pracy decyduje wiele czynników. Z jednej strony kwestie związane z wykształceniem, doświadczeniem i kwalifikacjami, z drugiej czynniki osobowościowe, które wpływają bezpośrednio na naszą autoprezentację, ułatwiając bądź utrudniając nawiązanie relacji z pracodawcą, m.in. w czasie rozmowy kwalifikacyjnej. Trudno też o wartościowanie poszczególnych elementów – w jednym przypadku o sukcesie na rozmowie kwalifikacyjnej zaważyć może fakt, że ukończyliśmy dodatkowe szkolenie, w innym, że mamy predyspozycje osobowościowe do wykonywania danej pracy.

Bez względu bowiem na nasz charakter i usposobienie, współczesny rynek pracy wymusza na każdym podejmowanie rozlicznych aktywności. Pracodawcy nie wystarczy już przysłowiowy „papier”.

Teraz liczy się nasza inicjatywa – wszelka działalność poza zdobywaniem wiedzy i zdawaniem egzaminów.

Pierwszym miejscem, które może pomóc studentom/absolwentom poszukującym pracy i do którego warto się udać jest z pewnością Akademickie Biuro Karier, które ma służyć nie tylko studentom i absolwentom, ale także innym osobom w wyborze drogi rozwoju zawodowego oraz ułatwić znalezienie zatrudnienia odpowiadającego kwalifikacjom i aspiracjom. Można tu uzyskać informacje na temat bieżących trendów i sytuacji na rynku pracy, zapoznać się z ofertami praktyk/pracy/staży, skonsultować swoje dokumenty aplikacyjne oraz przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej.

Na Uniwersytecie Rzeszowskim już od 10 lat prężnie działa i rozwija się Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego, którego pracownicy, poprzez różne formy współpracy wspierają studentów w podejmowaniu decyzji zawodowych, zdobywaniu wiedzy oraz doskonaleniu umiejętności, które w znacznym stopniu pomagają w płynnym wejściu na rynek pracy.

Komunikacja, współpraca w zespole, umiejętność negocjacji, asertywność – to tylko niektóre tematy podejmowane

na szkoleniach i warsztatach. W niewielkich, kilkunastoosobowych grupach szlifujemy umiejętności interpersonalne, oswajamy się z wystąpieniami publicznymi oraz mamy okazję nawiązać nowe kontakty.

Biuro Karier to również miejsce konsultacji z doradcą zawodowym. Spotkania te mają na celu między innymi przygotowanie dokumentów aplikacyjnych (CV i listu motywacyjnego), wyznaczenie ścieżki kariery - celu zawodowego oraz uzyskanie informacji na temat możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji. Jedną z głównych ról Biura jest nawiązywanie i utrzymywanie kontaktów z pracodawcami, stąd takie inicjatywy jak prezentacje firm, spotkania ze studentami oraz szkolenia prowadzone przez trenerów zewnętrznych i targi pracy.

Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego posiada swoją stronę internetową oraz stronę na facebooku, na której umieszczane są najnowsze oferty pracy/praktyk/staży, informacje o inicjatywach podejmowanych przez pracodawców, projektach realizowanych przez Biuro, targach pracy, konkursach oraz szkoleniach i warsztatach.

Z myślą o ułatwieniu kontaktów między pracodawcami i studentami (absolwentami) zarejestrowanymi w Biurze Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego przystąpiliśmy do ogólnopolskiego serwisu biurokarier.edu.pl. Serwis ten jest unikatową platformą, która łączy bazy danych zarejestrowanych użytkowników Akademickich Biur Karier Uniwersytetów z całej Polski. W serwisie Biura Promocji Zawodowej Studentów i Absolwentów UR, od 2009 roku zarejestrowało się ponad 2 tys. studentów i absolwentów, a w pierwszej połowie 2012 r. wpłynęło prawie 400 ofert pracy.

Pracownicy Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego systematycznie współpracują z pracodawcami, m.in. podczas corocznie organizowanych Targów Pracy, gromadzą informacje o firmach działających na lokalnym i regionalnym rynku, organizują prezentacje firm na uczelniach oraz pozyskują ciekawe oferty pracy.

Przeglądając oferty pracy coraz częściej napotkać można informację o wymaganym doświadczeniu zawodowym na wymienionym stanowisku. Można więc zadać pytanie, kie-

dy zdobyć doświadczenie? Odpowiedź jest prosta. PRAKTYKUJ!

Informacje na temat ofert praktyk i staży znaleźć można zarówno na portalach pracy, jak również na stronach domowych firm oraz w serwisie www.biurokarier.edu.pl. Ponadto praktyki i staże są organizowane w ramach projektów unijnych „Kompetencje studentów kluczem do sukcesu na rynku pracy” oraz „Rozwój UR szansą dla regionu”.

Jeśli chcesz zdobyć doświadczenie zawodowe i wiedzę praktyczną zgodną z kierunkiem studiów lub z całkiem inną dziedziną, zweryfikować swoje zawodowe zainteresowania, sprawdzić siebie w sytuacjach zawodowych, poznać potencjalnego pracodawcę, zyskać przygotowanie do procedur rekrutacyjnych i selekcyjnych w przyszłości, to Biuro Karier UR także daje Ci taką szansę!!! Jako student/absolwent UR przez cały okres trwania studiów oraz po ich zakończeniu masz możliwość odbycia nieograniczonej ilości praktyk dobrowolnych, bezpłatnych. Dzięki temu CV pod koniec studiów może wyglądać naprawdę imponująco.

Praktyki, oprócz nabytego doświadczenia i cennego punktu w CV to z pewnością najlepszy sposób, aby zweryfikować swoje oczekiwania, czy wyobrażenia na temat firmy/stanowiska/zawodu zanim w pełni wejdziemy na rynek pracy. Oferta pracy i zakres obowiązków, który widnieje w ogłoszeniu to jedno źródło informacji, nic tak natomiast nie zobrazuje rzeczywistości, jak codzienne uczestnictwo w pracy zespołu, czy wykonywanie zadań zleconych przez przełożonego.

Podsumowując, podjęcie pracy w trakcie studiów pozwala nie tylko poszerzyć kwalifikacje i zdobyć wiedzę, ale przede wszystkim umożliwia znalezienie przyszłego miejsca pracy - po ukończeniu edukacji. Niestety, obecnie królują społeczne przeświadczenie, że polskie uczelnie kształcą bezrobotnych. Jednak nie jest tak, że uniwersytety mają kształcić wyłącznie dla potrzeb rynku pracy i tylko pod kątem aktualnych potrzeb firm. Współcześni studenci/absolwenci nie tylko powinni potrafić znaleźć się w różnych sytuacjach życiowych, ale także w różnych zawodach. A rzeczywistość wygląda tak, że nie wykorzystują oni istniejących możliwości. Przyczyny takiego zjawiska należy upatrywać w problemie braku ogólnych kompetencji funkcjonowania w środowisku biznesowym, takich jak umiejętności komunikacji, współpracy z innymi czy pracy w sytuacjach trudnych. Należy również zwrócić uwagę na bierne i roszczeniowe postawy niektórych studentów, które skutecznie utrudniają im wejście na rynek pracy. Oczywiście można spotkać aktywnych studentów, którzy poświęcają swój czas na udział w szkoleniach, warsztatach itd. Tak naprawdę, biznes poszukuje pracownika, który wszystko już umie i jest „usztywna miarę”, jednak może to kreatywni ludzie, którzy wprowadzą coś do firmy, będą dla niej bardziej wartościowi. W obecnych czasach wiedza zdobyta na studiach nie wystarczy już na całe życie, dlatego konieczne jest ciągłe powracanie do edukacji już po podjęciu pracy.

Arkadiusz Luboń

KONKURS „PODKARPACCY ANTROPOLODZY KULTURY” ROZSTRZYGNIĘTY

14 listopada 2012 roku w Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się uroczyste wręczenie nagród laureatom konkursu multimedialnego „Podkarpaccy Antropolodzy Kultury”, który został zorganizowany przez Stowarzyszenie na rzecz Edukacji Kobiet „Blanka”, we współpracy z Kołem Naukowym Antropologów Kultury Instytutu Filologii Polskiej. Stowarzyszenie od 2007 roku prowadzi działalność kulturalną, edukacyjną oraz promującą naukę. Stawia sobie także za cel organizację warsztatów, wykładów oraz szkoleń z zakresu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Koło Naukowe Antropologów Kultury zrzesza natomiast studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, których zainteresowania dotyczą badań różnorodnych form kulturotwórczej aktywności ludzkiej. W poprzednim roku akademickim członkowie Koła realizowali program skupiony na problematyce dokumentacji życia literackiego i kulturowego Euroregionu Karpackiego, ujęty w projekcie *Podkarpacki szlak kultury*. Była więc seria studenckich prezentacji, artykułów oraz referatowych wystąpień konferencyjnych.

Do pierwszoplanowych celów konkursu „Podkarpaccy Antropolodzy Kultury” należało promowanie kultury Podkarpacia, poszerzanie wiedzy na temat jego tradycji, dokumentowanie i popularyzowanie dorobku twórców, regionu, ze szczególnym uwzględnieniem artystów młodych lub marginalnie traktowanych w dostępnych opracowaniach oraz zachęcanie młodzieży do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i inicjatywach badawczych. Stowarzyszenie „Blanka” zaprosiło do udziału w konkursie studentów szkół wyższych z całej Polski. Multimedialna prezentacja, której przygotowanie było zadaniem uczestników, dotyczyła zagadnienia wybranego spośród trzech kategorii tematycznych: *Regionalny twórca*, *Wydarzenie w okolicy*, *tudzież Szlakiem mojego regionu (wydarzenie lub impreza regionalna)*.

Marek Malinowski (prezes Stowarzyszenia „Blanka”) i prof. dr hab. Kazimierz Ożóg (Uniwersytet Rzeszowski) przewodzili komisji konkursowej w składzie: Krystyna Wróblewska (dyrektor Podkarpackiego Cen-

trum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie), Dorota Dominik (Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli w Rzeszowie), dr hab. prof. UR Jolanta Pasterska (UR), dr hab. prof. UR Janusz Pasterski (UR) oraz dr Małgorzata Kułakowska (UR). Komisja konkursowa podjęła decyzję o wyróżnieniu trójki laureatów.

Miejsce pierwsze przyznano **Kindze Chmiel**, studentce filologii polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego, za pracę *Poetki dwóch pokoleń z Łańcuta*. Prezentacja multimedialna zwyciężczyni konkursu popularyzuje wiedzę o postaciach Reginy Schönborn i Zofii Żurawskiej. Literacki dorobek pierwszej z nich obejmuje dziesięć tomików wierszy, docenionych między innymi Nagrodą Literacką Prezydenta Miasta Rzeszowa (w 1999 roku), „Złotym Piórem” Rzeszowskiego Oddziału Związku Literatów Polskich (2001) oraz Złotym Krzyżem Zasługi nadanym autorce przez prezydenta RP (2002). Druga z poetek, Zofia Żurawska, związana z łańcuckim „Teatrem Przedmieście”, realizuje zainteresowania sceniczne i pisarskie między innymi poprzez nagradzane w licznych lokalnych konkursach autorskie monodramy.

Miejsce drugie przyznano **Monice Szkotak**, studentce Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie. Jej praca *Szlakiem bieszczadzkich twórców* opowiada o artystach z Bieszczadów, pośród których wymienić można malarkę Anitę Rotter-Pucz, projektantkę wnętrz i dekoratorkę Hannę Juraszyńską oraz twórców takich jak Agnieszka Słowik-Kwiatkowska, Grażyna Kaznowska-Chrapko i Leon Chrapko.

Miejsce trzecie zajął **Rafał Antosz**, student Wyższej Szkoły Inżynieryjno-Ekonomicznej z siedzibą w Rzeszowie, którego fotograficzne zainteresowania prezentuje multimedialna kompozycja dwudziestu dwóch zdjęć. Ukazują one z artystycznej perspektywy rzeszowskie obiekty architektoniczne i wydarzenia kulturalne 2010 roku.

Konkurs „Podkarpaccy Antropolodzy Kultury” został objęty patronatem Wojewody Podkarpackiego oraz Marszałka Województwa Podkarpackiego. Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego, Anna Kowalska, wraz z dziekanem Wydziału Filologicznego, dr. hab. prof. UR Zenonem Ożogiem, dyrektorem Instytutu Filologii Polskiej, dr. hab. prof. UR Januszem Pasterskim oraz opiekunem Koła Naukowego Antropologów Kultury, dr. hab. prof. UR Jolantą Pasterską, wręczyła nagrody laureatom konkursu. Uroczystość zakończył koncert uczniów Zespołu Szkół Muzycznych nr 1 im. Karola Szymanowskiego w Rzeszowie pod opieką prof. Pawła Palucha.

Paweł Dubis

VI EUROPEJSKIE TARGI PRACY WORKEXP0, TARGI PRACY I INNOWACJI ORAZ TARGI SZKOLEŃ

Przystępując do poszukiwania zatrudnienia, należy sięgać po wszystkie istniejące środki. Obecnie tylko nielicznym udaje się znaleźć pracę w bardzo krótkim czasie. Zapewne łatwiej przychodzi to osobom wytrwałym i zdeterminowanym, wykazującym jeszcze w trakcie studiów aktywność ukierunkowaną na zdobywanie doświadczenia. Aby sprostać temu zadaniu i znaleźć satysfakcjonującą pracę, trzeba się odpowiednio do tego przygotować i korzystać z wielu pojawiających się możliwości. Ograniczanie się do Internetu i prasowych ogłoszeń nie przynosi w dzisiejszych realiach wystarczających efektów. Nie wszystkie firmy bowiem poszukują pracowników za pośrednictwem tego typu środków. Doskonałym natomiast sposobem na otrzymanie wymarzonej posady lub poznanie przyszłego pracodawcy jest m. in. uczestnictwo w targach pracy.

Należy pamiętać, iż ideą przewodnią targów jest stworzenie płaszczyzny, na której pracodawcy i osoby zainteresowane podjęciem pracy, stażu lub praktyk będą mogły skonfrontować wzajemne oczekiwania i wymagania. Zaletą targów pracy, jest niewątpliwie także to, że można na nich spotkać się

z przedstawicielami różnych firm i dowiedzieć czegoś więcej o przyszłym pracodawcy. Takie spotkanie pozwala na zdobycie informacji o oferowanych stanowiskach, stawianych wymaganiach, procesie rekrutacji, jak również na nawiązanie przydatnych kontaktów.

Taki właśnie cel przyświecał organizatorom VI Europejskich Targów Pracy WorkExpo, Targów Pracy i Innowacji oraz Targów Szkoleń, które odbyły się 18 października 2012 r. w Hali Widowiskowo-Sportowej Podpromie w Rzeszowie. Organizatorem największych na Podkarpaciu Targów Pracy był Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie oraz Międzynarodowe Targi Rzeszowskie. W tym roku do grona współorganizatorów dołączyła Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego, która przy udziale Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizowała Targi Pracy i Innowacji.

Targi uroczyście otworzyli współorganizatorzy tego wydarzenia: **Konrad Fijołek** - dyrektor Wojewódzkiego Urzędu Pracy, dr hab. prof. UR **Wojciech Walat** - prorektor ds. studenckich i kształcenia Uniwersytetu Rzeszowskiego, **Józef Twardowski** - wiceprezes Rzeszowskiej Agencji Rozwoju Regionalnego oraz **Robert Bielówka** - dyrektor Międzynarodowych Targów Rzeszowskich.

VI Europejskie Targi Pracy WorkExpo odwiedziło ponad 5000 osób. W targach wzięło udział 70 wystawców, którzy oferowali pracę zarówno w kraju, jak i za granicą. Poszukiwani byli pracownicy fizyczni, jak i specjaliści branży motoryzacyjnej, lotniczej, finansowej, informatycznej, logistycznej, medycznej i gastronomicznej. Osoby bezrobotne, studenci i absolwenci wyższych uczelni mieli możliwość znalezienia zatrudnienia na krajowym i europejskim rynku pracy, poprzez bezpośredni kontakt z pracodawcami krajowymi i zagranicznymi, doradcami Europejskiej Sieci Pośrednictwa Pracy, agen-

cjami zatrudnienia oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz osób poszukujących pracy.

W targach udział wzięli doradcy EURES z Polski, Niemiec, Holandii, Finlandii i Czech. Udzielali wyczerpujących informacji o aktualnie prowadzonych naborach i usługach świadczonych w ramach sieci EURES. Doradcy EURES przedstawiali również prezentacje nt. warunków życia i pracy w swoich krajach.

Ponadto podczas targów można było skorzystać z poradnictwa zawodowego. Każdy mógł otrzymać wiele przydatnych wskazówek dotyczących rekrutacji oraz wyboru własnej ścieżki zawodowej. Eksperti, na podstawie kwalifikacji i doświadczeń, doradzali, jaką wybrać pracę i na które oferty szczególnie zwrócić uwagę. Pomagali również w tworzeniu dokumentów aplikacyjnych. Pracownicy Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy informowali, w jaki sposób należy poszukiwać pracy i planować swoją ścieżkę edukacyjną oraz karierę. Ponadto na stoisku urzędu zainteresowani mogli uzyskać szczegółowe informacje na temat ogłaszanych konkursów, jak i poznać zasady naboru i przyznawania dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, finansowanej z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Uniwersytet Rzeszowski na swoim stoisku prezentował nie tylko aktualną ofertę edukacyjną, ale również oferty pracy, staży i praktyk zgromadzonych w internetowym serwisie pracy Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego. Pracownicy Biura przedstawili bogatą ofertę szkoleń, warsztatów i wykładów oraz prezentacji, które umożliwiają uczestnikom poszerzenie wiedzy oraz zaznajomienie się z rynkiem pracy i panującymi na nim trendami.

Foto. E. Wójcikiewicz

Joanna Kudyba

ŚLADAMI ULANOWSKICH ŻYDÓW

12 listopada br. pięcioro studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, zainteresowanych tematyką żydowską, uczestniczyło w wyjeździe naukowym do Ulanowa. Był z nimi dr hab. prof. UR **Wacław Wierzbieniec**, kierownik Zakładu Kultury i Historii Żydów w Instytucie Historii. Przewodnikiem uniwersyteckiej grupy był pan **Janusz Dąbek**, pracownik Urzędu Gminy i Miasta Ulanów.

Ulanów stał się celem wyjazdu nieprzypadkowo. Żydzi zamieszkiwali to miasto od niepamiętnych czasów i trudno ustalić datę ich osiedlenia się tam. Przez wieki zasymilowali się z ludnością katolicką miejscowości, tworząc zwartą grupę, mimo pewnych odrębności kulturowych i religijnych. Wizyta rozpoczęła się od obecnego Urzędu Miasta i Gminy Ulanów, przed wojną obiektu szkoły powszechnej, w której uczyli się zarówno Żydzi, jak i inni mieszkańcy Ulanowa.

Pan Dąbek pokazał też studentom parafialny kościół p.w. Jana Chrzciciela, a także opowiedział historię flisackiego kościoła, podkreślając, że jego dzieje są ściśle związane z rozwojem osady, a później miasta. Fundatorem kościoła był syn założyciela Ulanowa, Jan Hilary Uliński, chorąży Ziemi Halickiej. W kościele tym znajduje się cenna pamiątka z wizyty Jana Pawła II w Polsce, tron papieski z czarnego dębu. Na nim, podczas pielgrzymki do Sandomierza w 1999 roku, siedział Ojciec Święty Jan Paweł II. Tron został przygotowany przez Bractwo Miłośników Ziemi Ulanowskiej pod wezwa-

niem św. Barbary, a drewno, z którego został wykonany zostało wydobyte z Sanu. Jego autorem jest rzeźbiarz Jan Maciej Łyko z Rudnika nad Sanem.

W Zespole Szkół w Ulanowie spotkaliśmy się z panią Alianą Mróz, panią Ireną Serafin oraz panią Teresą Pracownik, dyrektorem szkoły. Panie przedstawiły nam projekty, jakie były i są realizowane w szkole i miały na celu poszerzanie wiedzy uczniów na temat wielowiekowej obecności Żydów w Polsce oraz ich wkładu w rozwój społeczny, kulturalny i gospodarczy naszego kraju.

Pierwszy projekt realizowany przez uczniów gimnazjum w Ulanowie nosił nazwę „**Przywróćmy pamięć**” i polegał na dokumentowaniu pozostałości na miejscowym kirkucie. Natomiast w ramach zajęć w szkole młodzież mieszkańcy Ulanowa uczyli się tańców żydowskich i przeprowadzali wywiady z najstarszymi mieszkańcami miasta, aby odtworzyć historię lat międzywojennych.

Projekt „**Lemel i Cypa**” realizowany był przez Akademię Obywatelską w Lublinie, przy współpracy z uczniami gimnazjum w Ulanowie w 2007 roku. Jak wspomina pani Serafin, pomysł projektu „przyszedł sam”, bowiem: *Podczas wakacyjnej podróży „Śladami Singera” usłyszeliśmy historię o objazdowym kinie, które zatrzymywało się w małych miasteczkach na Lubelszczyźnie. Wolontariusze Akademii Obywatelskiej postanowili przyjechać też do Ulanowa, gdzie w Miejskim Domu*

Kultury pozostawili gazetę „Opornik” wydawaną przez Lubelskie Towarzystwo Homo Faber. Do projektu, którego celem było nakręcenie filmu, zaproszeni zostali uczniowie gimnazjum w Ulanowie. Przez pół roku poprzez zabawę zapoznawali się oni z zapomnianą historią Ulanowa i jej żydowskich mieszkańców. Część aktorów w filmie „Lemel i Cypa” to członkowie stowarzyszenia Homo Faber. Wystąpili też uczniowie gimnazjum.

Aktorzy chodzili uliczkami, szukając śladów, próbując odnaleźć dawne rysy miasteczka, pytali miejscowych jak wyglądali mieszkańcy pochodzenia żydowskiego. Młodzież gimnazjalna i członkowie fundacji Homo Faber czytali opowiadania I. B. Singera. Ich wybór padł na jedno z nich: „Lemel i Cypa” - ona z Ulano-

wa, on z Chełma. Para głupców, którzy dzięki podszeptom sprytnego swata pobrali się, poznali i pokochali, właśnie w tej kolejności. Projekt „Lemel i Cypa” zaowocował dalszą współpracą szkoły z fundacją Homo Faber.

Kolejny projekt został zrealizowany w 2010/11 roku. Koordynatorką projektu „Szkola Dialogu” była pani Alina Mróz. „Szkola Dialogu” to program edukacyjny przygotowany i realizowany przez Fundację Forum Dialogu Między Narodami. Zostali do niego wybrani uczniowie klas trzecich gimnazjum i uczestniczyli w warsztatach z trenerami z Forum Dialogu dotyczącymi kultury, życia codziennego i tradycji żydowskich. Młodzież odkrywała historię przedwojennej ludności żydowskiej w Ulanowie oraz samodzielnie przygotowała dokumentację. Efektem prac badawczych było zorganizowanie wycieczki po Ulanowie szlakami Żydów ulanowskich, a w grudniu 2011 roku do gimnazjum przyjechała dwunastoosobowa grupa obywateli USA. Uczniowie pokazali miasteczko gościom, a w trakcie rozmów okazało się, że rodzice jednej z uczestniczek spotkania – Cheryl Fishbein pochodzili z Ulanowa.

Obecnie w Ulanowie realizowany jest projekt przewodnika po mieście - „Spacerownik po żydowskim Ulanowie”.

Spotkanie w Zespole Szkół w Ulanowie było okazją do rozmów o ulanowskich Żydach, którzy zajmowali się głównie handlem. W ich rękach znajdowało się ok. 60 sklepów. Do Żydów należała również rzeźnia, znajdująca się wówczas w pobliżu mostu na Tanwi oraz cegielnia i betoniarnia, w której wykonywano macewy. Pan Dąbek podkreślał, że szczególnie grupę stanowili Żydzi kupcy, handlujący drewnem spławianym do Gdańska, gdzie prowadzili transakcje, m.in. z Niemcami i Holendrami. Do Żydów należało również wiele kamienic. Na parterze żydowskiego domu znajdowały się sklepy oraz magazyny, a na piętrze pomieszczenia mieszkalne.

Byliśmy też na miejscowym kirkucie. Cmentarz ten założono około 1700 r., przy obecnej ul. T. Buli, w pobliżu szkoły. W latach osiemdziesiątych XX w. z inicjatywy miejscowego księdza Józefa Lizaka, mieszkańcy Ulanowa przeprowadzili restaurację zabytku. Wykonano wtedy prace porządkowe oraz założono ogrodzenie. Przy wejściu na cmentarz umieszczono tablice ze stosownymi napisami informacyjnymi.

Oprowadzający nas po Ulanowie pan Dąbek podkreślił, że życie religijne Żydów koncentrowało się na obszarze, gdzie obecnie znajduje się liceum ogólnokształcące, którego pierwszą część wybudowano w miejscu dawnej szkoły żydowskiej, zwanej heiderem. Na tym placu znajdowały się także synagoga, łaźnia i bożnica. Z łaźni mogli korzystać tylko mężczyźni. Ciekawostką łaźni była studnia głęboka na ok. 20 metrów, do której prowadziły kręte schody. Na placu manewrowym znajdowała się synagoga, ufundowana przez amerykańskich Żydów.

W miejscowym muzeum studentom zostały zaprezentowane zbiory, które znajdują się w dwóch salach. Gromadzone były przez rodzinę pana Dąbka. W pierwszej sali są dokumenty, zdjęcia, monety (niektóre wyłowione z Tanwi) i książki („Księga przychodów i wychodów Bractwa św. Barbary. 1862–1935”) związane z różnymi rzemieślniczymi cechami działającymi w Ulanowie (sukienniczym, powroźniczym oraz flisackim), z założeniem miasta i pobycem tutaj księcia Józefa Poniatowskiego. W drugiej sali natomiast ukazane zostało codzienne życie i praca mieszkańców, w tym tzw. gdański kredens, który retmani przywozili z nad morza po splywie, regionalny strój, warsztat szewski oraz obszerny kącik flisacki. Osobna część muzeum poświęcona jest ulanowskiemu Żydom. Pan Dąbek pokazał studentom dokumenty, wśród których były m.in. akta rodziny Holenderów, dotyczące zrzeszenia harcerzy żydowskich oraz plakaty informujące o działaniach organizacji ortodoksyjnych. Wśród wielu dokumentów znalazły się również broszury, w których Żydzi nawoływali do walki z hitleryzmem oraz do kupowania towarów sprowadzanych z Palestyny. Wszystkie dokumenty dotyczące żydowskich mieszkańców Ulanowa zostały znalezione na jednym ze strychów w Ulanowie.

Uwieńczeniem wyjazdu naukowego do Ulanowa było spotkanie z panią Janiną Kudybą, 83-letnią mieszkanką Ulanowa, która jako świadek pamiętający żydowskich mieszkańców, przedstawiła swoją relację dotyczącą wspólnego życia Żydów i Polaków w Ulanowie.

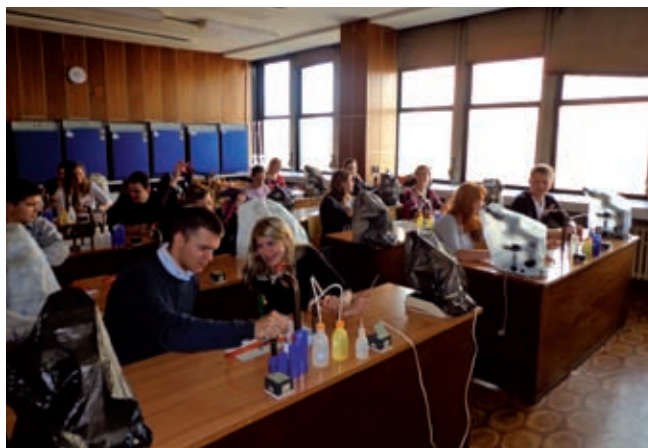
Maciej Kluz, Michał Smoleń

WAŻNE WYDARZENIA W SKN TECHNOLOGÓW ŻYWNOSCI „FERMENT”

26-28 listopada 2012 r. Studenckie Koło Naukowe Technologów Żywności „FERMENT” było gospodarzem międzynarodowej konferencji naukowej pt: „3rd International Student Scientific Conference - Human-Nutrition-Environment”, która została zorganizowana w Międzynarodowym Centrum Edukacji Ekologicznej Uniwersytetu Rzeszowskiego w Iwoniczu. Z naszego zaproszenia skorzystali goście zagraniczni, wykładowcy i studenci ze Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze (Słowacja) oraz Uniwersytetu w Oradei (Rumunia). W konferencji udział wzięli studenci Uniwersytetu, reprezentanci dwóch kół naukowych, SKN Technologów Żywności „Ferment” oraz SKN Podróżników. Konferencję rozpoczęliśmy od wycieczki do OSM w Jasienicy Rosielnej, gdzie poznaliśmy procesy przetwórstwa mleka. Przy okazji serdeczne podziękowania kierujemy do prezesa **Kazimierza Śnieżka** za wyrażenie zgody na zwiedzanie zakładu i sponsoring studenckiej konferencji.

W iwonickim zamku, podczas sesji referatowej studenci prezentowali wyniki z przeprowadzonych badań, a w sesji wykładowej wysłuchali wystąpień zaproszonych gości. Jury w składzie: doc. Adriana Pavelkova, prof. Adrian Timar i dr Jarosław Herbert przydzieliło najlepszym studenckim referatom nagrody: I miejsce zajęła Larisa Lucan (Rumunia) za pracę: COLOUR IMAGE ANALYSIS OF BROWING PROCESS ON FRUITS AND VEGETABLES, II miejsce Marian Tokar (Słowacja) za pracę: EFFECT OF ADITTION NAKED BARLEY ON THE BASIC PARAMETERS OF FLOUR MIXTURES, III miejsce Paulina Cieśla i Monika Wesołowska (Polska) za pracę: TASTY AND HEALTHY – MILK JELLY BEANS – GOOD OPTION TO SUPPLEMENT CALCIUM DEFICIENCY.

Podczas iwonickiej konferencji obchodziliśmy również czwarte urodziny naszego SKN.

Natomiast w dniach 9-11 listopada studenci z „Fermentu”, wraz z opiekunem uczestniczyli w warsztatach naukowych zorganizowanych przez Wydział Biotechnologii i Nauk o Żywności w Słowackim Uniwersytecie Rolniczym w Nitrze. Podczas trzydniowych zajęć, które składały się z wykładów i zajęć praktycznych w laboratoriach, wraz z zaprzyjaźnionymi studentami ze Słowacji i Czech zapoznaliśmy się z nowoczesnymi metodami wykrywania skażeń GMO w żywności. Serdeczne podziękowania za zaproszenie i organizację ciekawych warsztatów należą się szczególnie pani prodziekan doc. Miroslavie Kacanieovej (prodziekan ds. współpracy zagranicznej). 13 listopada br. odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze koła. Wybrano nowy zarząd koła naukowego, przewodniczącym został **Przemysław Rożek**, wiceprzewodniczącym **Michał Smoleń**, sekretarzem **Paulina Majda**, skarbnikiem **Justyna Strycharz**, a członkiem Zarządu została **Małgorzata Czekał**.

Magdalena Tokarczyk

TEST COOPERA DLA WSZYSTKICH – JESIEŃ 2012

W sobotę, 13 października 2012 roku, na stadionie „Resovii” przy ulicy Wyspiańskiego w Rzeszowie odbyła się IV edycja „Testu Coopera dla Wszystkich”. Akcja ta została zorganizowana na zlecenie Ministerstwa Sportu i Turystyki w ramach ogólnopolskiej kampanii promowania sprawności fizycznej przez Akademicki Związek Sportowy, we współpracy z wojewódzkimi ośrodkami AZS, a w Rzeszowie również przez nasz Samorząd Studentów Wydziału Wychowania Fizycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Imprezy prowadzone na 22 obiektach w Polsce były równocześnie częścią akcji „Polska Biega”. Jesienną edycję już 6 października rozpoczęli biegacze z Opola i Zielonej Góry, a 7 października biegali mieszkańcy Poznania. Głównym jednak dniem akcji stał się 13 października, kiedy to jednocześnie na 19 stadionach różnych miast Polski każdy mógł sprawdzić swoją kondycję fizyczną.

„Test Coopera” to próba wytrzymałościowa, która została opracowana przez amerykańskiego lekarza Kennetha H. Coopera na potrzeby armii USA w 1968 roku. Próba ta polega na 12-minutowym nieprzerwanym biegu. Kondycję fizyczną, w zależności od wieku i płci określa się na podstawie pokonanego dystansu (w dowolny sposób: biegnąc lub idąc). Wynik należy odnaleźć w odpowiedniej rubryce tabeli. Jeśli jest on gorszy niż „zadowalający”, dla naszej kategorii wiekowej, to są poważne przyczyny do niepokoju i silna motywacja do podjęcia systematycznych ćwiczeń.

Samorząd Studentów Wydziału Wychowania Fizycznego, chcąc przyczynić się do zwiększenia powszechnej sprawności fizycznej, kolejny raz podjął się organizacji „Testu Coopera dla Wszystkich” w Rzeszowie. Akcja ta miała na celu sprawdzenie wydolności wszystkich, którzy 13 października przyszli

na stadion „Resovii” i pokazaniu, iż studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego, oprócz nauki dbają również o swoje zdrowie i troszczą się o zdrowie innych, propagując uprawianie sportu.

W IV Edycji „Testu Coopera” w Rzeszowie wzięło udział 146 osób. Najlepszy wynik osiągnęło dwóch panów: Andrzej C. (38 lat) i Michał G. (24 lata), którzy pokonali dystans 3630 m. Najstarszymi uczestnikami byli też mężczyźni: Adam M. oraz Janusz W. Obydwaj panowie mieli po 60 lat i pokonali dystans 2500 m i 1500 m. Najmłodszy uczestnik – Bartłomiej S. (3 lata) pokonał dystans 725 m. Wszystkie startujące osoby dostały pamiątkowe koszulki, numerki startowy oraz certyfikat z dystansem, jaki udało się im przebiec. Na każdego uczestnika czekała także butelka wody mineralnej. Oprócz materiałów reklamowych, nadesłanych z Warszawy, studentom z Wydziału Wychowania Fizycznego udało się pozyskać sponsorów („New Balance”, od którego dostaliśmy 200 kuponów rabatowych) oraz patronów medialnych, którymi zostali – Gazeta Codzienna „Nowiny” i Radio „Eska”.

MARTA NIEWCZAS KOŃCZY KARIERĘ SPORTOWĄ XVI MISTRZOSTWA ŚWIATA ITKF W KARATE TRADYCYJNYM W ŁODZI

W łódzkiej „Atlas” Arenie 6 i 7 października rozegrano XVI Mistrzostwa Świata Seniorów, Młodzieżowców, Juniorów i Kadetów w Karate Tradycyjnym i II Puchar Europy Dzieci w Karate Tradycyjnym. O medale we wszystkich kategoriach wiekowych rywalizowało 400 najlepszych karateków z 28 państw, m.in. z W. Brytanii, Argentyny, Egiptu, Niemiec, Słowenii, Rosji, Ukrainy, Brazylii, Urugwaju, Armenii, Austrii, Kanady, Chile, Cypru, Czech, Francji, Włoch, Izraela, Litwy, Macedonii, Mołdawii, Rumunii, Serbii, Turkmenistanu, USA i Polski. Na zawody zjechało do Łodzi kilka tysięcy kibiców z całego kraju i Europy. Walki o medale były na najwyższym poziomie. Polacy spisali się znakomicie, bo wśród seniorów zdobyli aż 20 medali, w tym 7 złotych, 10 srebrnych i 3 brązowe. Dzięki temu, Polska zespołowo zajęła pierwsze miejsce.

Rewelacyjnie w kumite indywidualnym kobiet spisała się, kończąca karierę sportową, Marta Niewczas (AKT Rzeszów), która w pierwszym dniu mistrzostw wywalczyła złoty już w 20-letniej karierze mistrzowski tytuł. W drugim dniu Marta dołożyła do kolekcji jeszcze jeden srebrny me-

dal, zdobywając wicemistrzostwo w konkurencji ko-go kumite. Dobry występ odnotowała w fuku-go Justyna Marciniak (Lubelski KKT). Zawodniczka ta, po zaciętej rywalizacji, zdobyła złoty medal, pokonując koleżankę klubową Małgorzatę Baranowską. Justyna została też srebrną medalistką MŚ w kumite indywidualnym, ulegając Marcie Niewczas.

Podczas mistrzostw piękną karierę sportową zakończyła najbardziej utytułowana zawodniczka na świecie, Marta Niewczas. Odeszła w chwale i u szczytu formy, zdobywając szósty w karierze złoty medal mistrzostw świata. Imponujący przebieg miał też poprowadzony przez nią pokaz ze stuosobową dziecięcą grupą adeptów karate. Po zawodach Marta powiedziała: *W życiu każdego sportowca przychodzi taki moment, że ma świadomość szybciej upływającego czasu. W moim życiu nadszedł czas na zakończenie kariery sportowej. Cieszę się, że decyzja o zakończeniu kariery nastąpiła podczas mistrzostw świata rozgrywanych w Polsce i w roku jubileuszu 40-lecia PZKT. Te mistrzostwa są ukoronowaniem reprezentowania przeze mnie przez 20 lat Polski. Złoty medal zdobyty w Łodzi dedykuję rodzinie, mężowi, moim dzieciom, mamie, panu Włodzimierzowi Kwiecińskiemu, zawodnikom, sędziom oraz wszystkim tym, którzy przyczynili się do moich sukcesów sportowych na przestrzeni 20 lat mojej aktywności sportowej.*

OBOWIĄZKIEM NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO JEST UZYSKANIE HABILITACJI ROZMOWA Z DR MARTĄ NIEWCZAS

— Co teraz, po tak wielkim sukcesie na koniec kariery, chciałaby Pani powiedzieć naszym czytelnikom?

— Dwadzieścia lat w reprezentacji to piękny jubileusz. Teraz przyszedł taki moment w moim życiu, że mam świadomość upływu czasu, ale też potrzebę refleksji i podsumowań. Chcę teraz działać na płaszczyźnie naukowej, politycznej i rodzinnej. Zrozumiałam jedną rzecz, że nikt mnie tak pięknie nie

pożegna w reprezentacji jak Polacy i na dodatek w Polsce. Dlatego, korzystając z okazji odbywających się w Łodzi XVI Mistrzostw Świata w Karate Tradycyjnym, postanowiłam, że będą to moje ostatnie mistrzostwa jako zawodniczki. Sukces przede wszystkim jest miarą wartości mojej pracy, ale bez pasji, determinacji, wiary, dyscypliny, niewiarygodnych wyrzeczeń, zaangażowania i wsparcia rodziny, niczego bym nie

osiągnęła. Dlatego słowo „dziękuję” to za mało co chcę powiedzieć, aby podziękować mojej rodzinie...

— **Czego nauczył Pani i co dał sport?**

— Przede wszystkim dyscypliny życiowej, punktualności i pokory. Dlatego, jako człowiek, jestem bardzo dobrze zorganizowana. Mój doktorat obroniłam w tym samym roku, co uzyskane mistrzostwo świata na Litwie. Od 12 lat jestem radną Rzeszowa i pracuję w służbie społecznej. Bez kalendarza w ręce miałabym na pewno problemy.

— **Co będzie teraz Pani robić, po zakończeniu kariery sportowej, która wymagała mnóstwa czasu na treningi?**

— Przede wszystkim chcę inwestować w młodzież i studentów, przekazywać im moją wiedzę. Chcę, aby Akademia Karate, która działa w Hali „Podpromie” rozwijała się nie tylko w Rzeszowie, ale i na Podkarpaciu. Już mamy swoje filie w Głogowie Młp. i w Krasnem. Będę nadal zajmować się sportem, tyle że nie w reprezentacji kraju. W Radzie Miasta Rzeszowa będę jeszcze 2 lata, zobaczymy, co będzie potem. Uważam, że dzisiaj do polityki powinni trafiać ludzie, którzy osiągnęli w życiu sukces, którzy poświęcą się pracy dla społeczeństwa *pro publico bono*, a nie dla osiągnięcia wymiernych finansowych korzyści. Moim marzeniem jest, żeby w Radzie Mia-

sta Rzeszowa zasiadali dobrzy prawnicy, lekarze, architekci, nauczyciele, sportowcy i przede wszystkim społecznicy. Dla mnie polityka to też walka, ale już na innej płaszczyźnie...

— **Czy stawia sobie teraz Pani jakieś cele sportowe, już nie jako zawodniczka?**

— Wielkim moim marzeniem było to, aby moi uczniowie zdobyli medale na mistrzostwach Europy i świata. I tak się stało. Podczas II Pucharu Europy Dzieci w Karate Tradycyjnym, rozegranym równocześnie z mistrzostwami świata, moi najmłodszy zawodnicy zdobyli 4 złote medale, a mój uczeń – Jakub Głąb (student UR) zdobył złoty medal w Młodzieżowych Mistrzostwach Świata w kata indywidualnym, zaś Agnieszka Sajdutka i Karol Sura srebrne medale.

— **Jakie jeszcze ma Pani plany na przyszłość i czy wiąże się one ze sportem?**

— W ciągu najbliższych lat muszę zrobić habilitację, to obowiązek nauczyciela akademickiego na Wydziale Wychowania Fizycznego i to jest teraz dla mnie najważniejsze.

— **Bardzo dziękuję za rozmowę i życzę szybkiego spełnienia wszystkich planów.**

Rozmawiał Krzysztof Kubala

RAFAŁ WILK, ZŁOTY MEDALISTA PARAOLIMPIJSKI, PRACOWNIKIEM WYDZIAŁU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO

Nasz nowy pracownik i kolega, który podjął 1 października 2012 r. pracę w Zakładzie Pedagogiki i Socjologii Wydziału Wychowania Fizycznego znany jest większości Polaków jako tegoroczny dwukrotny złoty medalista na Paraolimpiadzie w Londynie, w hand-bike'u. Naszym lokalnym kibicom jest

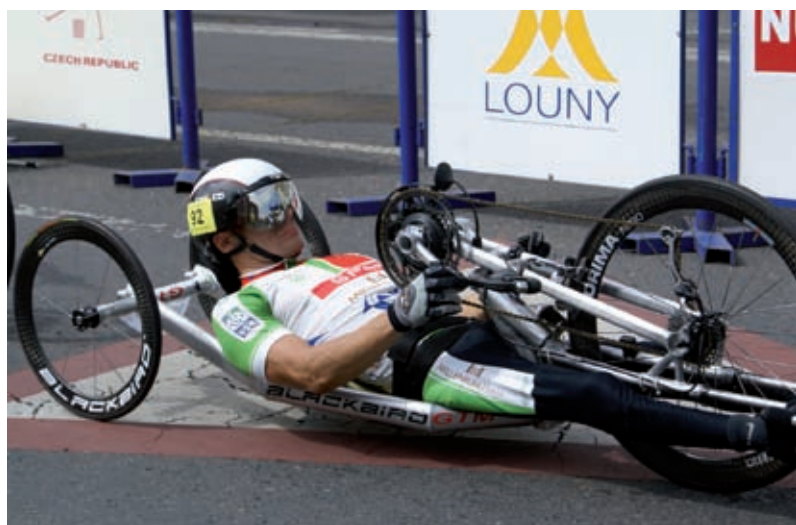
znany również jako były żużlowiec rzeszowskiej „Stali”, który po wypadku nie poddał się i pokazał, że nawet nieodwracalne skutki tragicznego zdarzenia można przezwyciężyć i znaleźć swoje miejsce w życiu. Rafał ma 3 dzieci: Gabrielę (16 lat), Wiktorię (13) i Huberta (11). Posiada uprawnienia instruktora narciarstwa PZN oraz trenera żużlowego. Jego obecnym trenerem w kadrze jest Jakub Pieniążek. Wspierają Rafała sponsorzy: „Spar”, Marma „Polskie Folie”, „Centro-Chem”, „Greinplast”, „GTM Mobil” oraz „Millenium Hall”. Kiedy zapytałem o ulubione potrawy, to stwierdził, że jest to trudne pytanie, bo to zależy od tego, na co mu pozwala w danym okresie dietetyk, ale potem dodał: „Lubię ryby, a szczególnie łososia z makaronem”.

Rafał Wilk urodził się 9 grudnia 1974 r. w Łańcucie. Swoją karierę sportową rozpoczął od uzyskania w 1991 roku licencji w klubie „Stal” Rzeszów. Szybko sięgnął po sukcesy jako młodzieżowiec, osiągając w 1993 roku w Młodzieżowych Mistrzostwach Polski Par Klubowych drugie miejsce, a w Młodzieżowych Drużynowych Mistrzostwach Polski w 1994 i 1995 roku pierwsze miejsca. Na arenie międzynarodowej zdobył R. Wilk 2. miejsce w Indywidualnych Mistrzostwach Węgier (w 2005 r.). Nasz rzeszowski klub reprezentował w latach 1991-97, od-

nosząc w nim największe sukcesy i zyskując sympatię kibiców. W 1997 startował w „JAG Speedway Club” Łódź, a w 1998 w „Start” Gniezno.

Powrócił w sezonie 1999 do macierzystego klubu, znowu stając się podporą drużyny na dwa sezony. W 2001 r. wzmocnił klub „Judyta ŻKS” Krosno, występując z „Wilkiem” na plastronie i przyczyniając się do zajęcia III miejsca tej drużyny w II lidze. Po roku startów w Krośnie Rafał powrócił do Rzeszowa, gdzie startował w latach 2001-04. W sezonie 2004 zawodnik postanowił ponownie wesprzeć drużynę „KSŻ” Krosno, aby walczyć o utrzymanie się w I lidze. W maju 2006 podczas meczu ligowego miał wypadek, po którym stracił władzę w nogach i zakończył karierę sportową. Po rekonwalescencji, nadal pracował jako trener, w sezonach 2009-2011 pełnił funkcję trenera klubu „KMŻ” Lublin, jednak po nieudanym początku sezonu 2011 r. ustąpił honorowo, składając dymisję.

Po wypadku nie zrezygnował z czynnej kariery sportowej i zaczął uprawiać narciarstwo zjazdowe na nartach jednośladowych mono-ski. Ponadto trenuje kolarstwo na rowerze z napędem ręcznym (hand-bike). W tej dyscyplinie odnosi sukcesy (1. miejsce w Mistrzostwach Polski; VI w MŚ w jeździe na czas; cztery zwycięstwa w zawodach Pucharu Europy; 2. miejsce w maratonie nowojorskim; 1. miejsce w klasyfikacji generalnej Pucharu Świata 2012).

W 2012 roku, podczas XIV Letnich Igrzysk Paraolimpijskich w Londynie zdobył dwa złote medale w kolarstwie szosowym, w kategorii H3 (hand-bike): w jeździe na czas na dystansie 16 km (z czasem 25.24,17 - 5. IX), oraz w wyścigu ze startu wspólnego na dystansie 64 km (z czasem 1:50:05 - 7. IX).

K.K.

SIĘ POWINNO WYSTARCZYĆ NA REALIZACJĘ WIELU PLANÓW ROZMOWA Z RAFAŁEM WILKIEM

— **Jakie będzie Pan miał zadania na Wydziale Wychowania Fizycznego?**

— Będę tu prowadził zajęcia z przedmiotów programowych, w których mam wiedzę i doświadczenie, a więc sport osób niepełnosprawnych i turystyka osób niepełnosprawnych.

— **Jakie ma Pan plany jako pracownik Uniwersytetu Rzeszowskiego?**

— Chcę się nadal rozwijać, mam nadzieję, że przybliżę studentom życie i sport osób patrzących na to z innej perspektywy, pozycji osoby niepełnosprawnej, która potrafi walczyć nadal i osiągać medale paraolimpijskie. Moje motto, maksyma św. Augustyna: *Dopóki walczysz, jesteś zwycięzcą*, bardzo pomaga mi w życiu.

— **Co daje Panu energię do osiągania sukcesów, w kim ma Pan oparcie?**

— Energię daje mi wszystko dookoła. Ważna jest też motywacja wewnętrzna, stawianie sobie celów i ich realizacja – to dodatkowo dodaje mi wiary i sił w to co robię. Oparcie szukam w Panu Bogu, szczególnie przed startem, myślę o Nim też w czasie treningu.

— **Czy ma już Pan jakieś dalsze plany na przyszłość, po medalach olimpijskich?**

— Planuję czysto sportowe, to utrzymać się w czołówce w wyścigu siedmioetapowym na Alasce, który niedługo mnie cze-

ka, start w Mistrzostwach Świata i w Pucharze Świata – to najważniejsze moje starty w przyszłym sezonie.

— **Co jeszcze może Pan osiągnąć w sporcie i w jakich dyscyplinach?**

— W sporcie jest jeszcze wiele do osiągnięcia, będę walczył o tytuł Mistrza Świata i o inne tytuły. Chcę też spróbować sił w narciarstwie klasycznym, które jest doskonałym uzupełnieniem treningów hand-bike. Być może życie da jeszcze inne możliwości sprawdzenia swoich sił.

— **Jest Pan aktywny również w sportach zimowych, czy to uzupełnienie letniego treningu?**

— Sporty zimowe były i są mi nadal bardzo bliskie. Przed wypadkiem prowadziłem szkołę narciarską XTR SPORT i jakoś to wszystko zostało zahibernowane po wypadku, ale teraz moja najstarsza córka zaczęła przygodę ze sportem, uczy się i zdobywa stopnie PZN, więc myślę, że będzie kontynuować dzieło, które ja kiedyś zacząłem. Sam jeżdżę regularnie w zimie, choć w ostatnim sezonie priorytetem był plan przygotowań do Igrzysk Paraolimpijskich w Londynie, więc również większość zimy spędziłem na rowerze. Było warto.

Bardzo dziękuję za rozmowę i – jak wszyscy na naszym Uniwersytecie – trzymam kciuki za kolejne sukcesy.

Krzysztof Kubala

Bogusław Berdel, Magdalena Mazur

OBLICZE JAGI-KORY. TRASA WYTYCZONA I UROCZYŚCIE OTWARTA

Udało się. 23 listopada 2012 r. otworzyliśmy Trasę Jagi-Kora. Początki były trudne, jak to bywa. Prawie nikt nie wierzył w realizację tego przedsięwzięcia, ale turyści i turystyka działają cuda. Zaczęliśmy nieśmiało, od gromadzenia materiałów źródłowych dotyczących kurierskiej pracy w Beskidzie Niskim z okresu II wojny światowej. Inspiracją były wspomnienia Jana Łożańskiego ps. "Orzeł", które zrodziły ideę utworzenia szlaku turystycznego, jako kontynuacja wydarzeń zapoczątkowanych w latach osiemdziesiątych przez członków PTTK w Brzozowie.

Do tej decyzji dojrzewaliśmy długo. Przebijaliśmy się powoli, odkopując złożoną i skomplikowaną prawdę o zasługach, powiązaniach i zależnościach tych małych, i większych bohaterów oraz sposobach pielęgnowania pamięci o ich dokonaniach. A pamięć jest w stanie przetrwać u ludzi wrażliwych przez wiele pokoleń, zachowując wiedzę o trudnych momentach historii. Odkrywaliśmy ludzkie rodzinne dramaty i sekrety, sytuacje tragiczne, a niekiedy i zabawne.

Metafizyka zdarzeń dotykała nas bardzo podczas zbierania materiałów. Wspomnienia są bezcenne i odchodzą w niebyt wraz z ostatnim pokoleniem. Chcemy uchronić przed zapomnieniem chociaż część przeżyć, których suma składa się na historię Polski. Historia wymaga dystansu. Dać go może tylko czas. Wydarzenia odsłaniają swój sens powoli, a to co dziś wydaje się ważne, może zblaknąć, natomiast coś nowego może wyrosnąć z pozornie mało istotnego szczegółu. Dlatego były różne spotkania, wynikające niejako z rajdów organizowanych w latach osiemdziesiątych. Pierwszy „poświęcony sprawie”, organizowany przez PTTK Brzozów (80 osób), odbył się 3-5 października 1980 roku i zakończył się w Jasielu. Uczestnikami tej wyprawy były także osoby aktywnie działające podczas drugiej wojny, a pamięci których rajd był poświęcony.

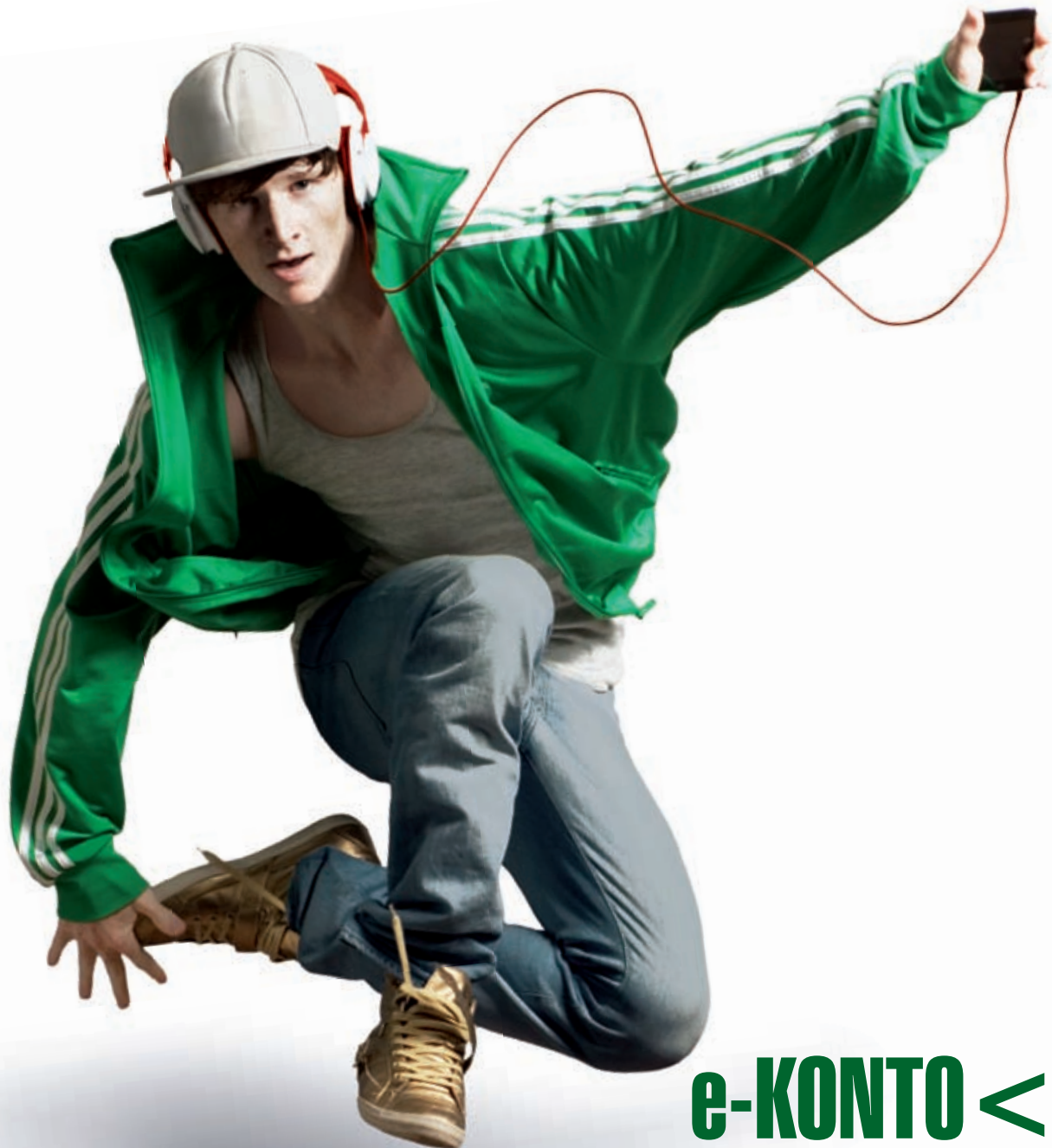
Składając hołd Janowi Łożańskiemu, Centrum Sportu i Rekreacji Uniwersytetu Rzeszowskiego, na czele z Bogusławem Berdelem, wraz z sekcją turystyczną Wątra i opiekunem Jackiem Smulskim zorganizowało (23.11.br.) konferencję poświęconą temu bohaterowi. Naukowa debata, przygotowana na otwarcie trasy, zgromadziła wiele znacznych osób, których obecność zaakcentowała ważność tego wydarzenia. Na zaproszenie organizatorów przybyła córka J. Łożańskiego z synem Maciejem, pani Beata Romanowska. Był Piotr Bitner, wnuk kuriera Bronisława Przybylskiego. Spotkanie w Iwoniczu [ośrodku UR] prowadził prorektor UR ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat. Był również zastępca burmistrza Rymanowa Jan Materniak, który nam towarzyszył wcześniej na akademickich rajdach po jeszcze nieoznakowanej trasie. Nie zawiedli zaprzyjaźnieni z nami i z trasą leśnicy z Nadleśnictwa Rymanów z panią Marią Szkutnik i Maćkiem Szpiechem, i swoimi współpracownikami. Dzielnie nas wspierał prezes Polskiego Radia Rzeszów dr Henryk Pietrzak. Nie zabrakło w Iwoniczu studentów z sekcji turystycznej Wątra KU AZS UR wraz z opiekunem Jackiem Smulskim. To właśnie studenci najwięcej pracowali fizycznie i logistycznie przy trasie. Byli (ze swoim opiekunem dr. Jarosławem Herbertem) studenci z Koła Naukowego Podróżnicy, z Wydziału Wychowania Fizycznego UR. Część wspomnieniową o kurierze J. Łożańskim poprowadziła Krystyna Chowaniec z Sanoka.

Jej obecność sprawiła, że uczestnicy spotkania mogli się wczuć w atmosferę pracy kurierskiej J. Łożańskiego (ps. "Orzeł").

W sobotę 24 listopada dane nam było wraz z rektorem UR prof. dr. hab. Aleksandrem Bobko uczestniczyć w ceremonii przecinania wieńca i symbolicznego otwarcia trasy. W dolinie Czarnego Potoku w Rymanowie Zdroju uroczystość tę prowadził gospodarz lasów rymanowskich nadleśniczy z Rymanowa Bogusław Famielec. Był z nami burmistrz Rymanowa Wojciech Farbaniec i wszyscy ci, którzy towarzyszyli nam od piątku. Po uroczystym otwarciu, podzieleni na dwie grupy, przeszliśmy fragment trasy. Jedna grupa wyruszyła ze wsi Wisłoczek do Polan Surowicznych i stała się gośćmi „Chałupy”, u elektryków Politechniki Warszawskiej, a gazdowie Jacek Czech i Witold Grzesik przyjęli ich gorącą herbatą [dzięki im za to]. Druga udała się pod pomnik kurierów do wsi Jasiel, aby tam uroczystie (razem z pierwszą grupą) złożyć kwiaty i zapalić lampki na znak, że pamięć tamtych odległych wydarzeń jest naszą powinnością. Oprawa wydarzenia w Wasielu, dzięki żołnierzom-uczniom, których do tej uroczystej odprawy wart przygotowali opiekunowie Kazimierz Betnarski i Zygmunt Pelczar na długo zapadnie w pamięci uczestników tych dwudniowych wydarzeń.

Foto Marcin Depa

e-KONTO < 30
< 3 ZERO

☎ 1 9999
bzwbk.pl

WBK

| Bank Zachodni WBK

Szczegóły oferty, informacje o opłatach i prowizjach dostępne w oddziałach Banku oraz na bzwbk.pl.
Opłaty za połączenia telefoniczne zgodnie z taryfą danego operatora.

ZNOWU SUKCES IWONY NIERODY

Dobiegły końca Mistrzostwa Europy w kickboksingu w Ankarze (28.10–3.11.2012). Do Turcji udała się trzydziestoosobowa grupa (10 zawodniczek i 20 zawodników), aby walczyć o tytuły mistrzowskie. Wśród nich była zawodniczka UKS „Diament” Pstrągowa, **Iwona Nieroda** (studentka Wydziału Wychowania Fizycznego, jedyna reprezentantka Podkarpacia na ME). Nasza *fighterka* rywalizowała w formule *Low Kick*, w kategorii wagowej do 56 kg. Nadzieje były wielkie, ponieważ Iwona w ubiegłym roku wywalczyła w tej samej formule tytuł Mistrzyni Świata Seniorów.

W walce ćwierćfinałowej nasza reprezentantka spotkała się z zawodniczką Francji, Anissą Meksen. Iwona od początku kontrolowała walkę, jednak Francuzka ciągle starała się nadrobić stracone punkty i chaotycznie napierała na I. Nierodę. Kolejną walkę nasza *fighterka* stoczyła z Ukrainką, Nadią Chajonok. Iwona była bardzo zdeterminowana i to ona zwyciężyła. Od początku dyktowała swoje zasady i zdominowała N. Chajonok w ringu.

Po tym zwycięstwie Iwona miała dzień odpoczynku przed walką finałową. W sobotę 3 listopada Iwona Nieroda świętowała zwycięstwo w finale mistrzostw Europy. W pięknym stylu pokonała Szwedkę Cristin Skante. Znokautowała ją już w pierwszej rundzie.

W Turcji nasza studentka Iwona Nieroda, jako pierwsza z Polaków sięgnęła po tytuł Mistrza Europy. Oprócz niej, złoto udało się potem wywalczyć tylko **Paulinie Bieć**. Reprezentacja zakończyła turniej z dorobkiem dwóch złotych krążków, czterech srebrnych i dwunastu brązowych.

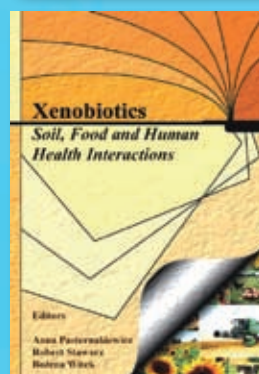
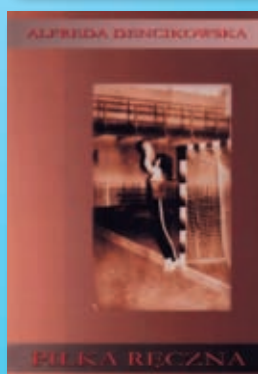
Opr. K. Kubala

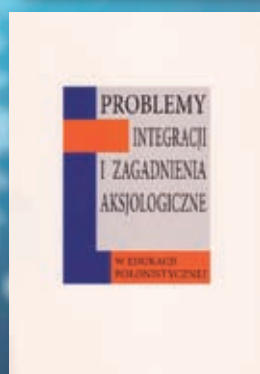
Spis treści

Z obrad Senatu.....	1
Kronika rektorska.....	2
Debata o porozumieniu Kościoła i Cerkwii.....	4
Wspólne przesłanie do narodów Polski i Rosji.....	6
Z Zaslawia do Belwederu.....	8
Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym.....	10
Habilitacja w Instytucie Biotechnologii.....	11
Doktorat z wyróżnieniem.....	14
Co ukrywa ziemia nad Eufratem i Tygrysem.....	15
In Memoriam.....	17
„PL-Grid Plus – wspomagamy polską naukę”.....	19
Mamy talenty na miarę programu Mam Talent.....	21
UTW zainaugurował zajęcia w roku akademickim 2012/2013.....	22
Nowa publikacja z zakresu archeologii funeralnej.....	23
Prof. Domenico Laforgia Profesorem Honorowym Uniwersytetu Rzeszowskiego.....	24
Rozmowa z profesorem Domenico Laforgia.....	25
Doktorat na Wydziale Ekonomii.....	26
Archiwum profesora Andrzeja Buszy.....	27
Międzynarodowa konferencja naukowa „Społeczeństwo informacyjne”.....	28
Konferencja „Kultura mówienia dawniej i dziś”.....	30
Kryzys finansów publicznych.....	33
Społeczna przestrzeń internetu.....	34
Międzynarodowa konferencja naukowa „Integracja wczoraj i dziś”.....	36
V Ogólnopolska konferencja naukowa „Turystyka w humanistycznej perspektywie”.....	37
Wiedza o nas w Yale University.....	38
Inauguracja IV edycji rocznych studiów podyplomowych.....	40
Dzięki Erasmusowi wróciłem do Lipska.....	41
Rola kobiet w polityce według wicewojewody podkarpackiego.....	42
Wizyta w Universität für Bodenkultur w Wiedniu.....	43
Prof. Dominik Ślęzak na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym.....	44
Wydział Ekonomii w międzynarodowej przestrzeni edukacyjnej.....	45
16. Targi książki w Krakowie.....	46
VI Targi Książki Akademickiej i Naukowej „Academia 2012”.....	48
Wizyta studyjna w Manhattan College.....	49
Natura źródłem inspiracji.....	50
Lwów, muzyka i browary.....	52
Spotkanie po stu latach.....	52
Dni Adaptacji Studentów Niepełnosprawnych.....	53
Jak zwiększyć swoje szanse na rynku pracy.....	54
Konkurs „Podkarpaccy Antropolodzy Kultury” rozstrzygnięty.....	56
VI Europejskie Targi Pracy Workexpo.....	57
Śladami ulanowskich Żydów.....	59
Ważne wydarzenia w SKN Technologów Żywności „FERMENT”.....	61
Test Coopera dla wszystkich – jesień 2012.....	62
Marta Niewczas kończy karierę sportową.....	63
Rafał Wilk pracownikiem Wydziału Wychowania Fizycznego.....	64
Oblicze Jagi-Kory. Trasa wytyczona i uroczyste otwarta.....	66
Znowu sukces Iwony Nierody.....	68

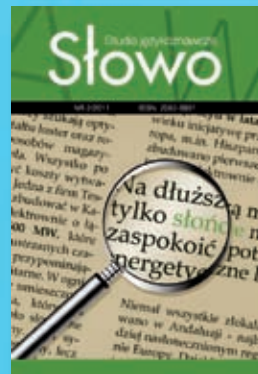
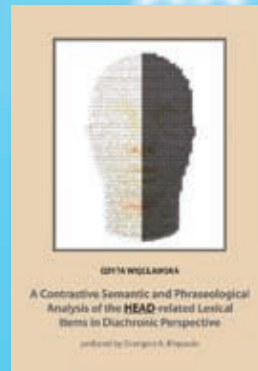
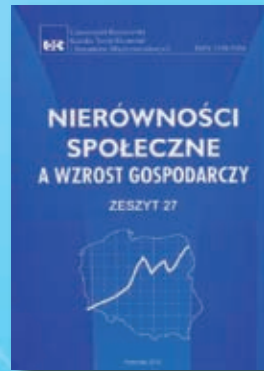
Nowości Wydawnicze

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO
e-mail: wydaw@univ.rzeszow.pl
<http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl>

Nowości Wydawnicze

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu Rzeszowskiego
e-mail: wydaw@univ.rzeszow.pl
<http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl>

